13 Aralık 1985
13. Dezember 1985
Nummer: 72
15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇİKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
INGILTERE: 70 Pence
DANIMARKA: 10.- KRN
ISVEÇ: 8.- KRN
AVUSTURYA: 20 S
ISVIÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

Grev hakkı için seferberlik

Federal hükümetin Çalışmayı Teşvik Yasası AFG'nin 116. maddesinde değişiklik yaparak grev hakkını pratikte yoketmeyi amaçlaması sendikaların alarma geçmesine yolaçtı. İşçi-işveren-hükümet zirvesinde sonuç alınamadı. Patronların saldırıdan vazgeçmemesi ve hükümetin onların istemleri doğrultusunda "uzlaşma" yolları araması üzerine sendikalar grev hakkının savunulması için başlattıkları kampanyayı yoğunlaştırdılar. Fabrikalardaki uyarı nöbetleri, şehir merkezlerindeki bilgilendirme masaları, yürüyüşler ve bakanlık önündeki meşaleli uyarı nöbetleriyle işçiler en önemli silahları olan grev hakkını savunmaya kararlı olduklarını dile getiriyorlar.

● Yazısı Sayfa 5'de

Yıldızlar Savaşı projesinde Türkiye en tehlikeli yerde

ABD Savunma Bakanı Weinberger'in bir anlamda tehdit mahiyeti taşıyan yazısına ilk olumlu tepki Türkiye'den geldi. Savunma Bakanı Yavuz-türk Yıldızlar Savaşı projesinde öngörülen rampaların Türkiye'de kurulabileceğini açıklayarak, Türkiye'nin ne kadar tehlikeli bir konumda olduğunu gözler önüne serdi.

● Yazısı Sayfa 9'da

Pasaport harçlarına karşı tepkiler artıyor.

Harç mı, haraç mı?

Batı Avrupa'daki T.C. Konsolosluklarının aşırı yüksek harçlı pasaport değiştirme uygulamaları başta Federal Almanya olmak üzere konsolosluk içinde ve dışında işçilerimiz tarafından hararetle tartışılıyor. Dağıtılan bildirilere ve imza kampanyasına yurttaşlarımızın büyük ilgi göstermesine konsolosluk yetkililerinin tepkisi, pasaport ücretlerini yüksek bulanları vatan haini ilan etmek ve polis çağırmak oluyor. Protesto eden işçilerin en doğaleri artan konsoloslar çeşitli baskı ve saldırılara yelteniyorlar. Ancak bunlar da pasaport soygununa karşı tepkiyi kıramıyor. Kendisiyle görüşülen yurttaşlarımız, konsolosluklarda bugüne kadar karşılaştıkları eziyetleri de dile getiriyorlar.

● Yazısı Sayfa 6'da

Vergi haksızlığına

İnsan hakları demokrasi mücadelesinin gündeminde

İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 37. yıldönümünde Gazetemiz Prof. Dr. Server Tanilli ile röportaj yaptı.

● Yazısı Sayfa 7'de

DBK İsveç'te "Türkiye'de insan hakları" toplantısı düzenledi

Dünya Barış Konseyi Türkiye'de insan haklarına saygı gösterilmesini istedi

Dünya Barış Konseyi İnsan Hakları Komisyonu 3 Aralık'ta Stockholm'de **"Türkiye'de İnsan Hakları"** konulu bir toplantı yaptı. Türkiye'deki uygulamaların ve işkencelerin anlatıldığı toplantının sonunda, Komisyon, Türkiye'deki insan hakları ihlallerini

ÜSTAV

Düğüm noktası

AMERİKA ile üsler pazarlığı sürüyor. Bir iki ay önce beyanat üstüne beyanat veren hükümet çevreleri şimdi suskunluk içinde. Kamuoyunun dikkatini başka noktaya çekmek için Amerikan Kongresi'nin Ermenilerle ilgili karar alıp almayacağından başka bir şey tartışmıyorlar.

GAZETELER vatandaşa Amerika'da Ermenilerle ilgili bir anma günü konulursa bunun Türkiye için ne kadar tehlikeli olduğunu anlata dursun, asıl en büyük tehlike unutuluyor.

ÖZAL hükümeti her konuyu olduğu gibi üsler konusunu da dolar terazisine vurup Amerikalılardan daha fazla para koparmaya uğraşıyor. Buna karşılık Ankara'daki Amerikan elçisinin cevabı düşündürücüdür. Elçi hazretleri, **"eğer para ödenecekse, Türkiye'nin Amerika'ya para vermesi gerekir, çünkü sizi biz koruyoruz"** dedi.

ELÇİNİN bu sözleri bizdeki Amerikancıların düştükleri açmazı ortaya koyuyor. Hatırlatalım: daha bir iki yıl önce Türkiye'de Amerikan üssü olmadığını, ancak Türk-Amerikan ortak savunma tesisleri olduğunu iddia ediyorlardı. Hatta bu yalanlara kılıf olarak Amerikan üslerine Amerikan bandırasının yanısıra göstermelik birer Türk bayrağı bile çektiler. Şimdi takke düştü, kel ortaya çıktı. Eski iddiaları doğru olsa, topraklarımızdaki Amerikan üsleri gerçekten Türkiye'yi savunmaya hizmet etse, bu üsler karşılığında Amerika'dan para istemek saçma olmaz mı?

SOLUN otuz yıldır söylediği bir gerçeği bugün Özal hükümeti de kabul ediyor: ABD üsleri ulusal güvenlik açısından sakıncalıdır. Gelgelelim bu gerçekten çıkartılan sonuç bambaşka. Hükümet, **"Amerikan üsleri Türkiye'ye yönelik rizikoları arttırdığı için daha çok dolar isteriz"** diyerek ulusal güvenliği bir kaç yüz milyon dolara satışa çıkardığını itiraf ediyor. Sol ise bu üsler Türkiye'den sökülüp atılmalıdır, diyor.

CENEVRE zirvesinden bir hafta önce Reagan **"yabancı ülkelerdeki Amerikan üsleri bulundukları ülke halklarının rızasıyla kurulmuştur"** dedi. Gorbaçov bu iddiaya bir soru ile cevap verdi: **"Küba'daki Amerikan üssü kalsın mı, sökülsün mü diye bir referandum yapılsa, bunun sonuçlarını kabul eder misiniz?"** (En büyük Amerikan üslerinden biri Küba'da bulunmaktadır ve yıllardır Amerikan hükümeti Kübalıların bütün ısrarlarına rağmen bu üssü kapatmaya yanaşmamaktadır.)

UZAĞA gitmeğe gerek yok, kendi ülkemize bakalım. Amerikan üslerinin hukuksal dayanağını oluşturan ve 1980'de imzalanan SİA anlaşmasını zamanın hükümeti Meclisin onayına sunmaya cesaret edememişti. Nitekim

devamı 2. sayfada

Türkiye Postası

nunda, Komisyon, Türkiye'deki insan hakları ihlallerini kınadı. En kısa zamanda genel af çıkarılması istendi.

● *Yazısı Sayfa 3'de*

TKP Türkiye Halkına sesleniyor

Komünistler çağrı yaptı

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye halkına çağrı yayınladı. Yapılan çağrıda, Savunma İşbirliği Anlaşması'nın derhal feshedilmesinin önemi vurgulanarak, bu anlaşmanın yenilenmesi halinde halkımızın içine sokulacağı tehlikeye dikkat çekiliyor.

Çağrıda şöyle deniyor: **"Görülmelidir ki artık geriye çekilecek yer kalmamıştır. Gerimiz uçurumdur. Ya ABD'nin ekonomik politik, askersel her alanda ülkemizin içişlerine karışması önlenecek ülkemizdeki çok yönlü varlığının artmasının daha da ilerlemesinin önüne geçilecek ABD ve diktatörlük durdurulacak ya da ülke uçuruma yuvarlanacaktır. (...) Ülkemizin kaybedeceği zaman yoktur. Bu hükümeti biran önce devirmek, diktatörlüğe son vermek ve demokrasiyi kurmak istemi ortak bir istem olarak kararlılıkla yükseltilmelidir. Halkımız bu istemi kararlılıkla yükselten güçlere destek verecektir."** Çağrının tam metnini iç sayfamızda bulabilirsiniz.

● Yazısı Sayfa 4'de

Barış Savaşçılarına kart gönderme kampanyası

1986 yılına girerken, Türkiye Postası, Barış savaşçılarıyla dayanışmamızı yükselterek, özgürlük dileklerimizi sunmak için, hapisteki barış savaşçılarına kart gönderme kampanyası başlatmıştır.

Gazetemiz okurlarını bu kampanyaya aktif katılmaya çağırıyor.
(İsim ve adresler)

Reha İSVAN
Kadınlar Koğuşu
Metris Cezaevi
Bayrampaşa-İSTANBUL

Erdal ATABEK, Aykut GÖKER, Tahsin USLUOĞLU, Haluk TOSUN, Orhan TAYLAN, Hüseyin BAŞ, Metin ÖZEK, Ali SİRMEN, Ali TAYGUN, Ergun ELGİN, Gencay ŞAYLAN
C-1
Sağ Blok B-1
Sağmalcılar Cezaevi
Bayrampaşa-İSTANBUL

Bu sayıda

● **Diyarbakır Cezaevi'nden bir tutuklu yapılan işkenceleri anlatıyor.** Sayfa 3'de

● **Dünya Barış Konseyi barış güçlerini dünya çapında mücadeleye çağırdı.** Sayfa 9'da

● **Greenpeace olayı terörün ardında kimler olduğunu bir kez daha gösterdi.** Sayfa 10'da

● **Şiirini halkın tezgahında dokuyan ölümsüz ozan Enver Gökçe.** Sayfa 11'de

Çasov'a Nobel Barış Ödülü verilmesini protesto eden Kohl'e soğuk duş

Bu yılki Nobel ödülünün nükleer savaş tehlikesine karşı çıkan doktorların uluslararası kuruluşu olan IPPNW'nin Sovyet ve Amerikalı iki yöneticisine verilmesini protesto eden Federal Başbakan Helmut Kohl bu girişimi yüzünden sert bir şamar yedi. Barış için mücadele veren doktorların Nobel Barış Ödülü'ne layık görülmesini hele bunlardan birinin Sovyet olmasını hazmedemeyen CDU /CSU yönetimleri ve Başbakan Kohl işi Sovyet doktora ödülün verilmemesini istemeye kadar vardırdılar. Nobel Komitesi'ne yazılı olarak başvuran Kohl'a Komite Müdürü Jacop Svendrup'un tepkisi beklenildiğinden sert oldu. FAC Başbakanına yanıt bile vermeyeceğini bildiren Svendrup basına şu açıklamayı yaptı: **"Hitler'in Nobel Barış Ödülünün Carl von Ossietzky'e verilmesini resmen protesto ettiği 1935 yılından bu yana Nobel Ödülü Komitesi ilk kez bir hükümet şefinin protestosuyla karşılaşmıştır".**

GERİYE SAYIŞ BAŞLADI...

●

Türkiye Postası, 1985 **Gençlik Yılı Yarışması'** na katılma süresinin bitimine 19 gün kaldı.

●

Haydi gençler, son fırsatı değerlendirin!

haksızlığına karşı çıkalım

Yeni vergi yasasının kabul edilmesinden sonra dağıtılan 1986 vergi karneleri Federal Almanya'da yaşayan işçilerimiz arasında büyük öfke ve şaşkınlık yarattı. Eş ve çocukları Türkiye'de olanlar evli ve çocuk sahibi oldukları halde bekar ve çocuksuz olarak işlem görüyor. İşçilerimiz bu uygulamaya göre daha fazla vergi ödeyecekleri gibi yıl sonu denkleştirmesinde de daha az vergi geri alacaklar. Federal hükümetin işçilerimizin sırtından ettiği kar 400 milyon.

● Yazısı Sayfa 5'de

TÜSTAV

Düğüm noktası

Baştarafı 1. sayfada

bu anlaşma ancak 12 Eylül darbesinden sonra, cuntanın marifetiyle yürürlüğe sokuldu. Şimdi ise diktatörlük SIA anlaşmasının bugünkü göstermelik parlamentoda bile tartışılmasını göze alamıyor.

TOPRAKLARIMIZDAKİ Amerikan üsleri ulusal varlığımızı tehdid eden en büyük tehlikedir. Daha dün Malta'da 3-5 teröristin yakalanması için 60 kişinin canına kıydıran Amerikan subayları yarın ciddi bir uluslararası bunalım anında neler yapar, varın siz hesap edin.

BİR kaç gün önce gazetelerde Ecevit'in bir sözü yayınlandı. Ecevit **"ben Amerikan casus uçaklarının topraklarımız üzerinde uçmalarına karşı çıktığım için düşürüldüm"** dedi. Demek ki ABD istediğinde hükümetleri bile devirebilecek kadar içimize sızmış. Amerikan gizli servislerinin cuntacı generallerle, eli kanlı teröristlerle işbirliği yıllarca başbakanlık yapmış bir kişi tarafından doğrulandı.

ŞİMDİ Amerikan planlarına karşı çıktığı için hükümetten düşürüldüğünü açıklayan Ecevit eğer bu gerçekleri 1978' de halka açıklasaydı, bütün yurtseverleri emperyalist müdahaleye karşı durmaya çağırsaydı, ABD onu böyle kolayca devirebilir miydi?

DEMOKRASİ mücadelesi de, ulusal egemenlik mücadelesi de şimdi Amerika'nın Türkiye'deki varlığı noktasında düğümleniyor.

KAYBEDECEK vakit yok. Yurdunu seven, memleketin kaderini Amerikan generallerinin eline teslim etmek istemeyen herkes SIA anlaşmasının iptal edilmesi için harekete geçmeli, muhalefet partileri, sendikalar, aydınlar, gençlik, basın bu davaya sahip çıkmalıdırlar.

HALKIMIZ Amerikan emperyalizminin çirkin yüzünü tanıyor. Ulusal egemenliği, demokrasiyi kazanmak için mücadele edenleri yalnız bırakmayacaktır.

Türkiye Postası

ERMIS VERLAG
TKP'NİN 65. YIL TOPLANTISI
VİDEO
45 Dakika
(VHS-BETAMAX)
Fiyatı: 70,- DM
Video kasetleri çok az sayıda hazırlanmıştır. Siparişlerin kısa zamanda yapılmasını ve VHS ya da BETAMAX diye belirtilmesini rica ederiz. Diğer yayınlarımızda uyguladığımız yüzde 25 indirim video kasetlerinde uygulanmamaktadır.

SORUN-CEVAP VERELİM

Eşimden ayrıldım sınırdışı edilir miyim?

Soru: 1980 yılında Federal Almanya'da sığınma başvurusunda bulundum. 1983 sonunda bir Almanla gerçek bir evlilik yaptım ve sığınma dilekçemi geri çektim. Şimdi ise ayrıldım. Acaba sınırdışı edilir miyim?

Münih'ten bir okuyucumuz

Yabancılar dairleri bir kişinin Federal Almanya' da kalıp kalamayacağı konusunda ölçek olarak o kişinin ikamet nedeninin geçerliliğini alıyorlar. Bir örnek vermek gerekirse bir öğrenci öğrenimi bitinceye kadar kalabiliyor. Daha sonra ise genellikle Federal Almanya'yı terketmesi isteniyor. Ya da kendisine çalışma izni veriliyor. Sizin durumunuzda ise her ne kadar Federal Almanya'ya gelir gelmez sığınma başvurusunda bulunmuş da olsanız, oturma izniniz Almanla evli olduğunuz için ailenin birliği nedeniyle verildi. Aile ortadan kalkınca dolayısıyla sizin de Federal Almanya'da oturma nedeniniz ortadan kalkıyor. Açık söylemek gerekirse ayrıldıktan sonra Federal Almanya'yı terketmeniz istenebilir. Gerek yabancılar dairelerinin değerlendirmesi, gerekse kamuoyunda mevcut olan izlenim Almanla evlenen yabancıların büyük çoğunluğunun bunu oturma izni almak için yaptıkları doğrultusundadır. Idari mahkemeler de bu tavrın etkisi altında çoğu kez önyargılı kararlar almaktadır. Bu nedenle mahkemeden olumlu bir karar çıkacağı konusunda ümit veremiyoruz.

Ne var ki siz sığınma dilekçeniz reddedilmeden geri çektiğiniz için bu hakkınız yanmamıştır. Tekrar sığınma dilekçesi verebilirsiniz. Eğer gerçekten politik nedenlerden sığınma başvurusunda bulunmuşsanız tek pürüz zamanında sığınma dilekçenizi neden geri çektiğiniz yolunda çıkabilir. Fakat siz vatandaşlığınızı kaybetmemek amacıyla, zaten gerçek bir evlilik yaptığınız için burada kalabileceğinizi ve Türkiye'deki politik takibattan kurtulacağınızı düşünerek sığınma dilekçenizi geri çekmişsenız ve bunu yeni dilekçenizde inandırıcı ve çelişkisiz bir şekilde dile getirirseniz sığınma başvurunuzun kabul edilme şansı vardır. Ancak bu durumda da yeni sığınma dilekçesi vermiş bir kişi olarak dilekçe kabul edilinceye kadar uygulanan tüm sınırlamalar (iki senelik çalışma yasağı gibi) sizin için de geçerlidir.

Sığınma dilekçenizi yeniden verirseniz dikkat etmeniz gereken husus politik faaliyetlerinizi, özellikle Türkiye'den ayrıldıktan sonrakileri belgelemenizdir. Ayrıca size karşı açılmış ya da kesinleşmiş dava varsa bunu kanıtlamanız gerekir.

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Ruhi Su'nun ardından

Sen de katıldın
onuru ve kavgasıyla
ölenlerin aralarına

Selam söyle Nazım'a
Selam söyle Hasan Hüseyin'e
Selam söyle Gökçe'ye.
Ak saçınla karanfilimizdin,
kuraklığında Anadolu'nun
su diye içtik dizelerini
katık ettik ekmeğimize.
"Benim kabem insandır
kuran da kurtaran da
insan oğlu insandır" dedin,
az şey bırakmadın geriye
zor koşullar altında
sevmeyi öğrettin
her mızrap vuruşunda.

Selahattin Bıyıkoğlu/FAC

Genç ölümler

Güller açmıştı,
Namluların ucunda,
Ne ölüm, ne zulüm ne de
zorbalık.
Namlularında:
Sevdayla, bağımsızlık.
Bir fidan gibi boyvermiştim halk
adına,

Günler hızlıydı,
Kitaplar, umutlu ve cesur!
Kitaplar karşı çıkmak
sömürüye!
Bir yalım şimşek gibi
karanlıklarda.
Güller açmıştı namlularının
ucunda.
Halk gülleri;
Emeğin ve alınterinin.
kanşacakken nasırlı ellere
sevinciyle
Haksız idam sehpaları düştü
payıma!

2.12.1984
Cengiz Doğu

OKUYUCU POSTASI

Petrol nedir?

Ben Fransa'da çalışan bir işçiyim. Bu sene Türkiye'ye gittim. Çiftçi arkadaşlar Türkiye'de hayat yok diyorlar. Bizi bu hale getiren **"faşist cunta"** diyorlar. Fuhuş alabildiğine artıyor. Ilerici arkadaşlar içerdeki işkenceleri anlattılar. Insanlık dışı birşey. Bir öğretmen arkadaşla konuştum. Okulda petrolu şöyle tanımladıklarını anlattı, **"Allahın yıllar önce saklayıp ta bugün için lazım olur diye sunduğu"** bir hizmetmiş petrol. Böyle söylemedin mi bu komünist deyip hemen içeri atıyorlarmış. Tabii ki bu tanım Vehbi Dinçerler'in görüşü. Fakat onlar ne yaparlarsa yapsınlar şunu bilmelidirler ki gün gelecek bunların hesabı teker teker sorulacak.

Bagnolet/Fransa

Bedelli askerlik öyküsü

Bedelli askerlik yaparak yeni dönmüş bir arkadaş şöyle anlatıyor.

Burada yememizden, içmemizden, çocukların boğazından keserek, ayda aldığım 25 bin frank işsizlik parasıyla 320 bin Belçika Frankı ödedim. Vatan borcudur dedik, gittik. Birliğe teslim oldum. Bize hemen eğitim yaptırmaya başladılar. Eğitim çok zor olduğu için bundan kurtulmanın yollarını araştırmaya başladık, bir çavuşa sorduk. Bize askeri araçlara biraz malzeme alırsak bu eğitimden kurtulacağımızı söyledi. 8 kişi adam başına 75'er bin lira topladık. Bu parayı üstçavuşa götürdük. Üstçavuş bu parayı almadı, bize parayla ayna, far, kriko ve benzeri şeyler almamızı söyledi. Biz hemen bu malzemeleri alarak eğitimden kurtulmuş olduk.

Bir de verdiğimiz rüşvet anamızı ağlattı. 2 ay boyunca hergün bakıyorsun Kızılay'a yardım, Mehmetçiğe yardım, Hava Kuvvetlerine yardım vs. adı altında bizlerden haraç alıyorlardı. Böyle tam 240 bin lira ödedim. Bir de 3 bin lira karşılığında albüm almak zorunda kaldık. Askerliğin bittiği gün bizim köylü birinden Belçika'ya dönmek için borç para aldım.

İbrahim Akarçay/ Charleroi

Zulüm ebedi olamaz

Selam olsun ezilen mustaz'af halklara,

Selam olsun emperyalizme karşı savaşanlara ve selam olsun Türk ve Kürdistan mazlum halkına,

Arkadaşlar, gazetenizi müslüman kardeşlerimle takip etmekteyiz. Sizlere yazmamın sebebi Sezai Yılmazkaya kardeşimin yazısını ve irtica hususunu açık bir yürekliklikle yayınlamanızdır.

Diğer hususlar faşist Evren ve onun kanıçici çetesi MHP'nin oyunlarını doğru bir şekilde insanlara aktarmanızdır.

Evet bunlar sultasını sürdürmek için "hem irtica var" derler hem de sarıklı diyanet bellamı aracılığıyla yurt dışına hoca adı altında MHP'li mitleri gönderirler. için Türkiye'yi işgal edecek. Vallahi yalan. Bulgar zulüm yapıyormuş, isim değiştiriyormuş, kadınlara pis şeyler yapıyormuş ve yürüyüşler, protestolar. Sormak lazım bu alçak faşist bukalemunlara "Sizin zulmünüz altındaki Türkiye ve Kürdistan toprakları içindeki hapishaneleri, insanlar neden oradalar? Niye onları katlediyor,-zulm ediyorsunuz?"

Sebebi; onlar otel odalarında 13 yaşındaki kızlarımızın Amerikalı namussuzlara satılmasına karşı çıkanlardır.

Onlar bir günde milyonları cebine indiren kapitalistlerden işçinin hakkını isteyenlerdir.

Onların memurun karısı pis yola düşmesin diye memurun hakkının verilmesini isteyenlerdir.

Onlar benim ülkemde emper-

Nasıl patlarsa fırtına
Öyle dinerler birdenbire
Bir ışık parlar yeniden
Karanlıklar arasından
Bahara döner sonunda

Wie der Sturm losschlägt,
so plötzlich legt er sich
ein Licht leuchtet wieder auf
und Frühling wird es schließlich

Comme soudain l'orage gronde
Il disparaît en un instant
Une lueur surgit de l'ombre
C'est de nouveau le printemps

Calm will descent
As suddenly
As the storm first burst upon us
Through the pitch dark
A light will flicker again
Spring will be upon our land
Soon

Renkli yeni yıl kartı
Fiyatı: 1,- DM
Sipariş: Ermis Verlag, Postfach 10 10 16, 4300 Essen 1
Ödeme: Ermis Verlag, Stadtsparkasse Essen,
BLZ 36050105, Konto Nr.: 712 703

DÖKÜMANTASYON VE BİLGİ MERKEZİ İÇİN ÇAĞRI

●En küçük bildiriden kitaba kadar ilerici-gerici, eski-yeni her türlü kaynağı içine alan bir dökümantasyon ve bilgi merkezi oluşturduk.

●Türkçe ve farklı dillerden; Türkiye'nin sorunlarını ve yaşadığınız ülkenin Türkiyeliler ve yabancılarla ilgili tüm sorunlarını yansıtan her kaynağı göndermenizi rica ederiz.

Türkiye Postası, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1, Tel: (0203) 34 03 97 Telex: 855705 Inmed d

Türkiye Postası

Abone Fişi

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐
Tarih:

Adı-Soyadı:
Adresi:

Ülkesi:

Abone ücretini **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität**, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00, **Sparkasse Duisburg-Kaiserberg** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu **Türkiye Postası Abone Servisi, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1** adresine postalayınız.

Abone bedeli

	F.Alm	Belçika	Danim	Fransa	Ingiltere	Hollanda	Isveç
6 aylık	30 DM	600 BF	120 Km	85 FF	8,40 £	35 G	95 Km
1 yıllık	60 DM	1200 BF	240 Km	170 FF	16,80 £	70 G	190 Km

Bagnolet/Fransa

mene götürdük. Üsteğmen

Charlerel

Eğer adam olacaksak

İster aynaya bak, ister tavana, aynada kendini, tavanda karanlıkları görürsün. Bir de şöyle gelecek mutlu yarınlara baktığında doğanın bin türlü güzelliklerini görürsün. Peki biz neden geçmişten ders çıkarıp da geleceğe hizmette bulunmuyoruz.

Yüz yaşındaki dedeme fikrini sorsam **"oğlum aman adam ol, kimsenin canını yakma, hak yolundan ayrılma."** der. Ama **"Dede ben komünistim, işte hak yolu, insanlık yolu buradadır"** desem dedem dönüp bana **"sen delirmişsin"** der. Çünkü ben dedemden yüz yıllık aydın fikre sahibim. Ama yirmi yaşındaki çocuğumuzun fikrini öğrenmeye çalışsak **"baba ben senden utanıyorum"** der. Çünkü onun geleceği için hiçbir katkıda bulunmadık. Eğer ki onun geleceği için el kadar bayrak dalgalandırmış olsak vallahi bizimki **"baba seninle iftihar ediyorum"** der, **"sen çekmişsin, ama ben çekmiyorum."**

Bunca sene kimlere hizmet ettik, neyimiz oldu? ABD senede ülkemize bir milyar dolar silah yardımı yapmakta, karşılığı üslerini yerleştirecek yüzlerce hektar toprak istemekte. Oysaki biz yurtdışındaki emekçiler senede ülkemize 10 milyar dolar göndermekteyiz, şu gördüğün hükümet **"al işçim, vatandaşım şu mezarlık yeri de senin"** demedi. Ölsek ölümüz yadellerde kalacak. Ya vatan haini oluşumuza ne dersin?

Aslında yapacak tek şey: ya hayvancasına kapitalizme hizmet edersin, ya da güzelim memleketimize huzur verecek iktidara el uzatırsın. Yok, bana dokunmayan bin yıl yaşasın masalını öne sürersen keltoş kafana bir bak. Acaba dünkü taradığın tüyler bugün yerinde midir?

Vallahi benden söylemesi: ister adam ol, ister ..... ol. Ama bana kalırsa gel de beraber adam olalım.

Özer/Strasbourg

İLAN

TKP 65. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ TOPLANTISI

DKP Başkanı **H.Mies** yoldaşın TKP'nin 65. kuruluş yıldönümü toplantısındaki selamlama konuşması ●TKP MK Genel Sekreteri **H.Kutlu** yoldaşın TKP'nin 65. kuruluş yıldönümü konuşması ●TKP'nin 65. kuruluş yıldönümü toplantısına gelen mesajlar ●Parti örgütlerinden gelen mesajlar

Fiyatı: 4,30 DM

İsteme adresi:

Ermis Verlag,
Postfach 10 10 16,
4300 Essen 1

Türkiye Postası'nda yayınlanacak ilanlarda, sütünun santimetresi 10 DM'dir. Okuyucularımıza duyurulur.

Türkiye Postası

BAŞSAĞLIĞI

DİSK Yönetim Kurulu Üyesi ve BANK-SEN Sendikası Genel Başkan Yardımcısı Turhan Ata'nın bir süredir hasta olan babası M. Emin Ata vefat etmiştir. Cenazesi aile dostları ve Gaziler Cemiyeti tarafından 28.11.1985, perşembe günü Ankara Karşıyaka mezarlığında toprağa verilmiştir.

Stuttgart **Türkiye Postası** temsilcileri olarak faşizmin baskıları nedeniyle ülkeyi terketmek zorunda kalan ve babasının ölümünde dahi yanında bulunamayan T. Ata'ya ve tüm dostlarına başsağlığı dileriz.

Stuttgart Türkiye Postası Temsilcileri

Şikayet mektubu

Federal Almanya'daki ilgili devlet adamlarımıza ve Özal hükümetine bu şikayet mektubumu yayınlarsanız memnun olacağım.

Şikayetim 102 DM'lık yeni pasaport harcı üzerinedir. Bildiğim kadarıyla Türkiye'de yeni bir pasaport için verilen ücret 10 DM'ı aşmamaktadır. Hükümetimizin bizlerden on misli fazla para alması hangi sebebe, hangi anlayışa dayanıyor. Bu el kapılarında çalışmak zorunda bırakılmış bizlere yapılan açık bir haksızlık değil mi? Gerek Federal Almanya'da gerek diğer ülkelerde bizlerin nasıl para kazandığımız, hangi şartlar altında çalıştığımız, nasıl konutlarda oturduğumuz, dairede, büroda, mahallede, okulda, işyerinde ne ile karşılaştığımız doğrusu kendilerini ilgilendirmiyor. Yalnızca ellerini nasıl ceplerimize uzatacaklarını, emeğimizden nasıl haksız gelir elde edeceklerini düşünüyorlar.

Ben de her işçi yurttaşımızın geçtiği sağlık muayenesinden geçip buraya geldim. Ağır iş koşulları sağlığımı, iş gücümü erken bitirdi. Uzun zamandan beri hastayım, çalışamıyorum. Karı koca üç çocuğumla birlikte sosyal yardımla geçiniyorum. Bu durumu ancak yaşayanlar bilir. Bundan birkaç hafta evvel elektrik parasını ödeyemediğim için 10 gün karanlıkta kaldık. İleride ödeme şartıyla geçici olarak cereyan verdiler. Çoluk çocuğumun üst başını Kızılaya atılan elbiselerden temin ediyoruz. Gelişmiş bir kapitalist ülke olan Almanya'da ne giyinebiliyor, ne de yiyip içebiliyoruz.

Bu durumda olan bizler istenen her pasaport için 102 DM'ı nereden bulacağız? Bu, kararı çıkarıp yürürlüğe koyan beyler için cüzi bir meblağ olabilir, ama benim durumumda olanlar için önemli bir meblağdır.

Sayın devlet ve hükümet adamlarımızın bu haksız ve yanlış kararı bir an evvel düzeltmelerini bekliyoruz.

Devran Yaşamazoğlu/ Schwäbisch Gmünd

aracılığıyla yurt dışına hoca adı altında MHP'li mitleri gönderirler. Gayeleri insanımızın hem inancını hem de kesesini sömürmek. Aman derler biz ülkedeki bize karşı konuşanları, yazanları susturuyoruz (tabii faşist baskıyla) yurt dışındaki kölelerimize bunları duyurmadan ninni çalmaya devam edelim uyanmasınlar. İşte bu düşünce 1400 yıl evvelki ebu cehil düşüncesidir. Faşist Nasır'ın, Hitler'in, günümüzün ise Reagan'ın, Türkeş'in, Saddam'ın ve Evren'lerin düşüncesidir.

Yıllarca komünizm tehlikesi diye diye saf insanları kendilerine alet ettiler. Bu satırları okuyan arkadaş görüşün ne olursa olsun bugün yaygara koparıyorlar. Rusya plan yapıyor iki yıl

kının verilmesini isteyenlerdir.

Onlar benim ülkemde emperyalizm hüküm sürmez diyenlerdir, 141,142,163 kaldırılsın diyenlerdir.

Velhasıl onlar kuran anayasadır örtülülere de okuma hakkı verilsin diyenlerdir.

Barış ve DISK'lilerin serbest bırakılmasını isteyendir, hür yaşamak isteyendir.

Arkadaş görüyorsun ki Bulgar zulmünden dem vuranların insanlara zulüm ettikleri sebepler.

Yaşasın devrim için örgütlenenlere ve inkılab mantığını seçenlere.

Zulüm ebedi olamaz.

Zilleti yaşamaktansa izetli ölümdedir hayat.

Ali Hüseyin/Basel

Rüşvet artık meşrulaşmış

Yazın izine gittiğimde bir kamyonu solladım. Kamyonu geçiyordum ki sollama yasağına girdim. Bir tepenin ilerisine polis pusu kurmuş, özellikle yabancı plakalı arabaları durduruyor. Beni de durdurdular. Ehliyeti istediler verdim. Açıp bakmadan **"Yanlış solladın 4 bin lira cezası var"** dedi. Faturayı çıkararak yazayım mı diye sordu. Anladım ki rüşvet istiyor, fakat direkt söyleyemiyor. 4 bin çok, bin lira vereyim dedim. Biz iki kişiyiz, 2 bin liradan aşağı olmaz diye tutturdu. Baktım olacak gibi değil. 4 bini vermektense 2 bini verdim.

Memleketimizde en çok maaş alan askeri memurlardan sonra bunlar olmasına rağmen rüşvet yerlerse, dar gelirli bir memur yerden göğe kadar haklı. Rüşvet o kadar yaygınlaşmış ki rüşvetsiz hiçbir iş yaptırılamıyor. Ismini değiştirerek anayasaya bir madde eklemeliler.

Çağdaş Can/Aschaffenburg

Tarih ne unutur, ne de affeder

Milliyet gazetesinin 9 eylül günlü manşetini okuyunca bu sözü tekrarlamamak elde değil. Başlık **"Esrarengiz cenaze, Şahcılarla Humeynicilerin Istanbul'daki hesaplaşması"** diyor. Bu cenaze Şah döneminin Işkenceci örgütü Savak'ın üst yöneticilerinden Binbaşı Behruz Şahverdu'nun. Şahverdu'nun eline geçmiş dönemde binlerce suçsuz Iranlı yurtsever, demokrat, komünistin kanı bulaşmış. Bu kanı gizlemeye çalışmış, ama tarih peşini bırakmıyor ki, en güvenilir dostlarının yanında bile kurtulamadı.

Binbaşı Şahverdu'nun geçmişte yaptığını dostları şimdi Türkiye'de yapıyor. Iran Şahı ve iktidarı Evren-Özal kliğinden daha az hizmet yapmamışlardı. Ama Şah'ın sonu koskoca dünyada kalacak yer aramakla geçti, korku içinde Mısır'da öldü. Işkencecileri de faşist devletlere sığınıyorlar ama onları faşist devletler de kurtaramıyor. Her gün gelişen ulusal ve sınıfsal mücadele faşizmin sınırlarını daraltıyor.

Dünyadaki faşist diktatörlerin ve işkencecilerin sonu hep aynı olmuştur. Diktatör Evren ve kliğinin sonunun da bu olacağından hiç kuşkumuz yoktur. Tarih ne unutur ne de affeder. Bizler bunu biliyoruz ama işkenceciler bunu bilerek mi yapıyorlar. Gazetemiz bu konuda ne der?

Nesimi/İsviçre

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. Donaustr. 1, 1000 Berlin 44 **Verantwortlicher Redakteur:** A. Söylemezoğlu **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Tel:** (0203) 340397 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Plambeck & Co. Druck und Verlag GmbH, 4040 Neuss, Xantenerstr. 7 **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilciler: Fransa-Paris** Tel: 1-2582690 **İsviçre-Basel** Tel: 061-2211591 **Hollanda-Den Haag** Tel: 070-8901336 **İngiltere-Londra** Tel: 01-8816514 **Danimarka-Kopenhag** Tel: 01-707506 **Isveç-Stockholm** Tel: 08-367576 **Batı Berlin** Tel: 030-62246092.

Bu sayımızda bulmaca yayınlayamadığımız için özür diler, meraklı okuyucularımızın bulmaca düzenleyerek soruları ile birlikte gazetemize göndermelerini dileriz.

Türkiye Postası

TÜSTAV

Dünya Barış Konseyi Isveç'te "Türkiye'de insan hakları" konulu bir toplantı düzenlendi

"Türkiye'de tutuklanmak işkence demektir"

Dünya Barış Konseyi Insan Hakları Komisyonu 3 aralık günü Stockholm'de **"Türkiye'de Insan Hakları"** konulu bir toplantı düzenledi. Dünyanın çeşitli ülkelerinden temsilcilerin katıldığı toplantıda, Türkiye Barış Derneği kurucularından ve Türkiye Iş Müfettişleri Derneği Başkanı Ahmet Erol bir konuşma yaptı. DISK dergisi redaktörü, gazeteci Erhan Gömüç, gazeteci Ase Akerstebt ve Hans Gören Frank tanık olarak dinlendiler.

Toplantıya bir mesaj gönderen Türkiye Barış Derneği Genel Sekreteri Enis Coşkun'un mesajı özetle şöyle: **"Biz gezegenimizi nükleer bir kıyametten korumak, barışı egemen kılmak, gelişmeyi ilerletmek, özgürlükleri derinleştirmek için uğraş veriyoruz. Onlar yıldızlar savaşı projesini alkışlamada ilk sırayı alıyor. Pentagon'a ülkemiz topraklarında yeni üsler, tesisler ve olanaklar tanıyorlar... Bu politikayı sürdürebilmek için demokratlara barış savaşçılarına, yurtseverlere hapishaneleri, işkenceleri, baskıları ve idamları dayatıyorlar."** Mesaj toplantının önemini vurgulayarak, onun demokrasi güçlerine katkısından dolayı teşekkürle bitiyor.

Toplantıda açış konuşması yapan Ahmet Erol, bu toplantının Türkiye'yi Avrupa Mahkemesi'ne şikayet eden beş ülkeden biri olan Isveç'te yapılmasının önemini vurguladı. Son günlerde şikayetçi bu beş ülkenin Türkiye rejim temsilcileriyle görüşmeler yaptığını belirterek, ülkelerin uzlaşma tehlikesine dikkati çekti. Böylesi bir uzlaşma kararının bugüne kadar insan hakları ihlallerinin affedilmesi anlamına geleceğini vurguladı. Toplantıda tanık olarak dinlenen Erhan Gömüç, yapacağı tanıklık ile

Baskı yönetimleri

Insan hakları komisyonunda, tanık olarak dinlenen gazeteci Erhan Gömüç.

ülkesine olan görevini yerine getirdiğini söyleyerek **"12 Eylül'den bu yana geçen 5 yılın 3 yılını hapiste geçirdim. Aylarca DISK yöneticileriyle aynı koğuşu paylaştım. 3 yıl hapisten sonra tahliye oldum. Tekrar arandığımı öğrendiğim için ve hakkımda istenen cezaların 60 yıla yükselmesi nedeniyle yurt dışına çıkmak zorunda kaldım"** dedi.

DISK basın dairesinde ve Politika gazetesinde gazeteci olarak çalışan Erhan Gömüç bu legal çalışmalarının 12 Eylül'den sonra illegal olarak kabul edildiğini 1981'de tutuklandığını söyledi ve şöyle devam etti **"12 Eylül rejiminde hapse girmek demek işkence demektir. Sorgum sırasında bana devamlı işkence yapıldı. Bir ayı Gayrettepe'de siyasi şubenin zindanlarında geçirdim. Bu süre içinde kaç defa bilincimi kaybettiğimi hatırlamıyorum. Rejim bu olguları inkar ediyor. Biz Göbels'in propaganda taktiklerini unutmadık. Bu taktikler şimdi Evren-Özal tara-**

Ahmet EROL

Ase AKERSTEBT

olacağını belirtti.

Enver Türkoğlu'nun cenazesi ile birlikte Türkiye'ye giden Ase Akerstebt'in ve Hans Gören Frank'ın tanık olarak dinlemesinden sonra, Dünya Barış Konseyi Insan Hakları Komisyonu sonuç ka-

kümlülerle sürgündeki barış savaşçıları, sendikacılar ve diğer demokratlarla dayanışmanın güçlendirilmesinin önemini vurguluyor.

Dünya Barış Konseyi Insan Hakları Komisyonu bütün politik davaların durdurulmasını, siyasi

Barış Derneği sanıkları hakkında kesin karar 19 aralıkta verilecek

Beş yıldan bu yana sürmekte olan Barış Derneği yöneticileriyle ilgili davanın kesin kararı 19 aralık gününe kaldı.

Bilindiği gibi sıkıyönetim mahkemesinde yapılan yargılama sonucu yöneticileri 5 ila 8 yıl arasında değişen cezalara çarptırılmışlar, Askeri Yargıtay 3. Dairesi'nin bu kararı bozması üzerine, mahkeme bozmayı dikkate almayarak eski kararında direnmiş, dava dosyası nihai kararın verilmesi için Askeri Yargıtay Daireler Kurulu'na gönderilmişti. Bir yıla yakın bir süredir, Askeri Yargıtay Daireler Kurulu'nda kesin kararın verilmesi için bekliyordu. 28 kasım perşembe günü dava dosyası Askeri Yargıtay'da ele alındı. Ancak o oturumda karar çıkmadı ve oturum 19 aralık gününe ertelendi. Askeri Yargıtay Daireler Kurulu, Askeri Yargıtay'ın daire başkanları ile, her daireden katılan ikişer üye ile birlikte 15 kişiden oluşuyor. Daireler kuruluna Yargıtay Başkanı başkanlık ediyor.

Diğer taraftan ise Barış Derneği yöneticilerinin bir bölümü cezaevinde 35.aylarını doldurdular. Bu tutuklular halihazırda kesinleşmiş bir mahkeme kararı olmadan infaz yasasına göre 5,5 yıl hapis cezasını çekmiş bulunuyor.

SHP yöneticileri, cezaevi önünde bekleyen tutuklu yakınları ile görüştüler.

SHP Barış Derneği tutuklularını ziyaret etti

SHP Genel Başkanı Aydın Güven Gürkan, Erdal Inönü, Istanbul Il Başkanı Hasan Fehmi Güneş, Sadullah Usumi, Rafet Tüzün ve Fermani Altun'dan oluşan bir heyet Bayrampaşa Cezaevi'nde Barış Derneği'nin tutuklu yöneticilerini ziyaret ettiler.

Bir saat süren görüşmeden sonra bir açıklama yapan Aydın Güven Gürkan, **"Barış Derneği sanıklarından bir kısmı meslektaşım, bir kısmı dostum bir kısmı da ürünleri dolayısıyla yakınlık duyduğum, tanıdığım insanlar. Kendilerine iyi dileklerimizi ve aklanma dileklerimizi sunduk"** diyerek şöyle devam etti: **"Dar görüşlü açık olmayan düşüncede suç arayan ve bulan bir mevzuat nedeniyle Türkiye'de insanlar zaman zaman suçlanmaktadır. Dileğimiz toplum olarak öz güvenini sağlamış, düşünen, yazan, çizenden ürkmeyen bir Türkiye'nin hızla geliştirilmesi ve bu Türkiye'nin yaşamasıdır"**

Cezaevlerinin durumu ile ilgili bir soruyu ise SHP Genel Başkanı Aydın Güven Gürkan şöyle yanıtladı: **"Cezaevi koşulları biliniyor. Bu cezaevi koşullarının düzeltilmesi için önce geniş kapsamlı af gerekir... Bu koşullarda cezaevlerinde iyileşme sağlamak, ne yapılırsa yapılsın ancak yüzeysel ve geçici olur. Bugün aldığımız izlenim, yalnız Barış Derneği tutukluları için söylemiyorum, sosyal bakımdan aldığımız bilgi gösteriyor ki, cezaevlerinin bir an önce afla boşalmasının sağlanması ve geriye kalanlar için de insanca yaşanır koşulların oluşturulması gerekir."**

SHP'nin cezaevi ziyareti sırasında cezaevinin dışında bekleyen tutuklu anaları 172 imzalıbir dilekçeyi SHP yetkililerine vererek, istemlerini ilettiler. Anaların istekleri özetle şöyle **"Barış Derneği Davası'ndan tutuklu bulunanları ziyarete gelmeniz bizim için çok sevindiricidir. Ancak 100 metre ilerde bizim de çocuklarımız var. Her biri 5-6 yıldır son derece kötü koşullarda tutuklu bulunan siyasi suçluların anaları olan bizlerin sizlerden isteğimiz, bizim çocuklarımızın yaşama koşullarını da yerinde tetkik etmenizdir."**

Eski MHP'liler Muhafazakar Parti'de örgütleniyor

ESki MHP üyelerinin oluşturduğu Muhafazakar Parti kongre yaptı. Kongre sonrası adını Milliyetçi Çalışanlar Partisi olarak değiştiren bu parti, rejimin yedek vurucu gücü olarak örgütleniyor.

fından reddedilen bu dava sonucu parti, 41 ilde örgütlenmesini tamamlayarak yeni il başkanlarını belirledi.

Ülkeyi 1980 öncesi dönemde kan gölü haline getiren, yüzlerce yurtsever ve ilericinin katilleri

Baskı yönetimleri altındaki ülkelerdeki gazetecilerin ve hukukçuların durumu tartışıldı

Isveç Helsinki Insan Hakları Komitesi, Pen Kulübü, Uluslararası Hukukçular Komisyonu Isveç Seksiyonu, Isveç Barolar Birliği ve Basın Kulübü'nün ortaklaşa düzenledikleri **"Baskıcı Yönetimler Altındaki Ülkelerdeki Gazetecilerin ve Hukukçuların Durumu"** konulu toplantı 18 kasım günü Stockholm'de parlamento binasında yapıldı. Toplantıya Türkiye'yi temsil etmek üzere Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Sekreteri Ataol Behramoğlu çağrılı olarak katıldı.

Gazetecilerin ve yazarların durumlarının tartışıldığı toplantının ilk bölümünde Ataol Behramoğlu'nun yanısıra Londra'da yayınlanan **"Index On Censurship"** dergisinin şef redaktörü George Theiner de Türkiye'deki yasaklamalar, tutuklamalar ve sansür konularında konuştu.

Hukukçularla ilgili bölümde Cenevre Uluslararası Hukuk Komisyonu Başkanı Nial Mc Dermott, Danirmarka'dan hukuk profesörü, parlamanter ve eski adalet bakanı Ole Espersen, Isveç'den Türkiye'de Demokrasi ve Insan Hakları Için Dayanışma Komitesi üyesi, tanınmış avukat, parlamenter Hans Göran Franck ile Lennart Groll konuştular. Konuşmacılar Türkiye'de yürürlükte olan yasaların anti-demokratik özün değindiler ve avukatların çalışma koşullarındaki güçlükleri anlattılar. Savunma hakkını kısıtlayan uygulamalar ve avukatların müvekkilleriyle ilişkilerindeki zorluklara dikkati çektiler. tüm konuşmacılar dayanışmanın ve uluslararası kuruluşlarda bu durumların tartışılmasının önemini belirttiler.

Toplantıda uzun bir konuşma yapan Ataol Behramoğlu, gazetecilerin ve yazarların durumunu anlatırken bu duruma yolaçan nedenler üzerinde de etraflıca durdu. Behramoğlu konuşmasını, uluslararası demokratik kuruluşları Türkiyeli aydınlarla ve demokratlarla dayanışmaya çağırarak bitirdi.

ganda taktiklerini unutmadık. Bu taktikler şimdi Evren-Özal tarafından kullanılıyor."

Kendisine yapılan işkenceleri ayrıntısı ile anlatan Gömüç, Türkiye'yi şikayet eden beş ülkenin rejimle uzlaşma çabalarının Türkiye demokrasi güçleri açısından çok tehlikeli olacağını belirterek, bu sempozyumda çıkacak kararın bu uzlaşma adımını engellemede önemli

Dünya Barış Konseyi Insan Hakları Komisyonu sonuç kararını açıkladı. Karar özetle şöyle:

Komisyonumuz Türkiye'deki uygulamalar konusunda tedirgindir. Bu nedenle Türkiye'deki yetkilileri Insan Haklarına ve özgürlüklerine saygı duymaya çağırıyoruz. Barış savaşçılarına yapılan saldırının durdurulmasını istiyoruz.

Komisyonumuz, tutuklu ve hü-

Hakları Komisyonu bütün politik davaların durdurulmasını, siyasi tutuklu ve hükümlülerin serbest bırakılmasını, en kısa zamanda genel politik af çıkarılmasını istiyor. Genel politik af istemi bütün baskılara rağmen Türkiye'de çok geniş kesimlerin istemidir. Böyle bir af Türkiye'de gerçek demokrasinin yerleştirilmesine yol açacak, bölge ve dünya barışına katkıda bulunacaktır.

vurucu gücü olarak örgütleniyor.

Muhafazakar Parti 7 Temmuz 1983'de kuruldu. Kurucular arasında MHP'nin aktif militanları yeraldı. 30 kurucu üyesinden 28'inin göstermelik olarak veto edilmesinden sonra çalışmalarına ara vermeyen parti hakkında, kapatılma istemi ile Ağustos 1983 tarihinde dava açıldı. 3 kasımda Anayasa Mahkemesi tara-

kan gölü haline getiren, yüzlerce yurtsever ve ilericinin katilleri haklarında açılan davalardan şu ya da bu gerekçelerle kurtularak, devletin tüm yönetim kadrolarında etkin yerlere getirildiler.

Bu katillerden biri de, Istanbul il başkanı Kazım Ayaydın'dır. Ayaydın 70'li yıllarda MHP'nin gençlik kollarında aktif olarak yer almış Şişli ÜGD ve MHP bölgesinde çeşitli öldürme olaylarının baş sorumlusu ve planlayıcısıydı. Politika gazetesinin yazı işleri müdürü Ali Ihsan Özgür'ün katili olduğu hakkında somut deliller bulunan Ayaydın, çeşitli manevralarla bu davadan da yakasını sıyıyarak, bugün hem avukat hem de il başkanı olmuştur.

Yumrukların sıkılarak, **"Boz-**

kurtlar geliyor" ve **"Başbuğ Türkeş"** sloganlarının atıldığı kongre, faşist iktidarın içyüzünü kitlelere daha da net gösteriyor. **"Biz sağa da sola karşıyız"** diyenler, anarşiyi önlemeye geldiklerini ileri sürenler, bir yanda Reha Isvan gibi barış için çalışanları 3,5 yıldır hapiste tutarken öte yandan katillerin işbaşında olduğu partilerin örgütlenmesini destekleyerek içyüzlerini açığa vuruyorlar.

Kaça satılıyoruz?

Erhan ÖZÇELİK

Türk-Alman görüşmeleri başlayacak, başlıyor ve başladı derken bitti bile. Bitmesine bitti ama sonuç ne oldu? Müsteşarlar düzeyinde yapılan bu görüşmeler öncesinde kamuoyuna duyurulan gündemde, serbest dolaşım, vize sorunu, ailelerin birleştirilmesi, Türkiye'de işyeri açılması ve ikinci kuşağın eğitim ve uyumu gibi şeyler vardı. Dışişleri Bakanlığı Müsteşan Necdet Tezel yönetimindeki heyet 5-6 aralıktaki görüşmeler için Bonn'a geldiğinde bu gündemi çoktan rafa kaldırmıştı bile.

Tartışma konusu olan tek şey serbest dolaşım hakkımızın kaç tank ve kaç uçağa satılacağı idi. Görüşmeler gerçekten de bu doğrultuda oldu. Daha başından göçmen işçilerin ve ailelerinin sorunlarının tartışılmasının ocak ayına ertelendiği bildirildi. Zaten heyetin oluşumundan da belliydi, görüşülmek istenenin bizim sorunlarımızın çözümü olmadığı.

Federal hükümet yetkilileri kullanılmış Leopard I tanklarını vermek istiyor, bizimkiler ise modern Leopard II tanklarına göz dikmişler. Bu arada Tornado savaş uçaklarından vermez seniz olmaz diye efelik taslıyorlar. Serbest dolaşım hakkımız prensipte satıldı satılmasına, şimdi tartışılan sadece bedeli. Özal hükümeti zaten yabancı uluslarını ve tekellerin bir harman alanına, tehlikeli bir barut fıçısına dönmüş ülkemize daha çok silah yerleştirmekten, toplumu ve ekonomiyi daha da militaristleştirmekten başka bir şey düşünmüyor.

Bizim sorunlarımızın tartışılması ocak ayına kaldı deniyor. Mustafa ve Mesut bey hazretleri teşrif buyuracaklarmış da, o zaman ele alınacakmış bitmek tükenmek bilmeyen sorunlarımız. Daha önce geldiklerinde ne oldu? Yapı tasarruflarımızı nasıl cebe indirdiler, bizi nasıl dolandırdılar onu görüştüler. Yabancılara uygulanan vergi ayrımcılığına tepki göstermeyen, serbest dolaşım ve vize konusunda kağıttan bir kaplan gibi göstermelik kükreyen ve zorla geri gönderilmeler karşısında sessiz kalan bir yönetimden ne beklenir ki?

Daha önce yurtdışındaki yatırımlarımızı tesbit ettiren Özal bey Federal Almanya ve Fransa ziyaretlerinde işçilerle değil işçi düşmanlarıyla görüşür; bizler konsolosluklarda, sınır kapılarında, asker ocaklarında soyuluruz; memlekete dönenlerimiz kaderine terkedilir ve döndüğüne bin pişman edilir. Bunları söyledin mi de vatan haini olursun. Ama konsolosluklarda alevlenen son tartışmalar gösteriyor: İşçilerimiz artık aptal yerine konmaya razı değil, bu da böyle biline...

Işkence yok diyorlar ama güneş balçıkla sıvanmıyor

Diyarbakır Cezaevi'nden bir tutuklu yapılan işkenceleri anlatıyor

Geçenlerde basın organlarına demeç veren 12 Mart'ın işkenceci paşası ufak şeylerin işkence olmadığını açıkladı. Içişleri Bakanı Yıldırım Akbulut ise Giresun'un Şebinkarahisar ilçesinde vatandaşlara yapılan işkence hakkındaki beyanatında şöyle diyor: **"Bir santimetre çizik için işkence vardır diye konuşuluyor Türkiye'de"**...

Işkence yoktur, ufak şeyler işkence değildir diyenler için 1981-1984 yılları arasında Diyarbakır cezaevinde kalan bir yurtsever Türkiye Postası'na işkenceler ve cezaevi koşullarıyla ilgili olarak anlattıklarının bir bölümünü yayınlıyoruz. (Isim güvenlik nedeniyle açıklanmadı).

"Bir gece aniden evlerimizden alındık, bizi arabaya bindirdiler. Arabanın içinde bir yandan dövüyor, bir yandan da **'arabayı durdurup sizi kırşına dizeceğiz'** diye tehdit ediyorlardı. Askeri bir karargaha geldik, bizi tek tek 3 metrekarelik bir odaya getirdiler. Odanın içinde subaylar, çavuşlar, istihbarattan adamlar vardı. Beni sorguya çektiler, tavana astılar, ben askıda iken bir yandan da copla sopayla dövüyorlardı. Vücudumun çeşitli yerlerine elektrik verdiler... Kulaklarıma penisime, parmak uçlarıma, boynuma... Vücudumdaki kılları koparıyor kibritle yakıyorlardı. Daha sonra makatıma şişe soktular. Işkenceyi seyredenler devamlı içki içiyor ve gülüyorlardı. Bu birinci gün işkence dört saat devam etti. Işkence sonucu vücudumun birçok yerinden kan akıyordu. Yarı baygın bir halde başka bir odaya götürüldüm. Bir ayağımdan ve bir elimden zincirle duvara bağladılar. Başımda iki silahlı asker nöbet tutuyordu. Üzerime sıcak su bazen de soğuk su döküyorlardı.

Ikinci gün işkence 12'den 16'ya kadar aynı şekilde sürdü. Her türlü işkence yöntemi denenerek 7 gün geçti. Bizi büyük bir askeri kamyona bindirdiler. Dışardan görülmeyelim diye kamyon sıkı sıkı kapatılmıştı. Nereye götürüleceğimizi bilmiyorduk. Bir askeri tugaya geldik. Gözlerimizi bağlayarak doktorun karşısına çıkardılar. Doktor bizi muayene edeceğine elindeki copla vücudumuzun çeşitli yerlerine vuruyordu. Daha sonra büyük bir odaya alındık. Odanın bir köşesinde tuvalet yeri vardı. Her yere tuvalet kokusu sinmişti. Içmek ve kullanmak için 40 kişiye 30 litre su veriliyordu. Bizim dışımızda bu odada 25 tutuklu daha vardı. Herkes ayakkabılarını başının altına koyup, yırtık elbiselerle betonun üzerinde uyuyordu. Gündüz saatlerinde tutuklular tek tek sorguya götürülüyordu. Dönüşlerinde ise durumları çok kötüydü. Ayakları davul gibi şişmiş sırtlarından kan sızıyor, yüzleri yara bere içindeydi. Biz sorgulamadan gelen tutuklukların yaralarını eldeki olanaklar ölçüsünde tedavi ediyorduk. Aramızda 60 yaşında ihtiyar tutukluların yanısıra 14 yaşında çocuklar da vardı.

Sorgulama sırası bize geldi. 3. gün beni de sorguya aldılar. Gözlerimi bağlayıp masanın üzerinde sırtüstü yatırarak ellerimi ve ayaklarımı bağladılar. Ellerindeki coplarla vücudumun her yerine, göbek, baldır, ayak tabanlarıma sürekli vuruyorlardı. Biri yorulunca onun görevini diğer işkenceci alıyordu. Suratıma tokat atıp yumruklarını birbiri peşisıra suratıma indiriyorlardı. Bu sorgulama üç kere yapıldı. Daha sonra bizi Diyarbakır'a göttürdüler. Mahkemeye çıkarılmadan tutuklama kararı vererek 7. Kolordu'ya bağlı askeri cezaevine koydular. Burası modern işkence merkeziydi. En yeni teknik işkence metodları tutuklular üzerinde uygulanıyordu.

Kürt halkının en iyi, en seçkin evlatlarıyla birlikte yaşlı, kadın, çocuk tutuklular da vardı. Cezaevinin kapasitesi 1500 kişilik olmasına rağmen 3 bin kişiydik...

Bu sıkıntılar içinde güzel şeyler aklımdan geçmiyor değildi. Memleketimi, arkadaşlarımı, ailemi düşünüyordum. Bu arada geceleri, işkence edilenlerin feryatları inlemeleri koğuşları sarardı, tabii gardiyanların kahkahaları, naraları hiç eksilmezdi. Sürekli olarak psikolojik baskı altındaydık.

35. koğuş tecrit koğuşuydu. 36. koğuş gözaltında gelen tutuklular diğer koğuşlara dağıtılmadan önce burada işkenceye tabi tutulurlardı. Genellikle her tutuklu birkaç günlüğüne bu hücelere getirilir, bazı tutuklular 10 gün bazıları bir iki ay kalırdı. Bu koğuşlarda yeni gelen tutuklular korkutulur sindirilir, moralleri, inançları körleştirilmeye çalışılırdı. Cezaevine uyum sağlamak için her tutuklunun ilk uğrak yeri bu koğuşlardı.

Yeni gelen tutukluların saçları sıfır numaraya vurulur. Tehdit küfürler edilir hergün birkaç kez dayak atılırdı. Gardiyanlar kendilerine kod ad takıyorlardı. (Güvercin, Yirmibeş, Kasap vb.) Yeni gelen tutukluya ilk uygulama sabah banyosuydu. Altında eşofman üstü çıplak halde esas duruşa geçen tutuklu **"yüz"** komutuyla bok ve sidik karışımı suyun içine yüzüstü yatmak zorundaydı. Daha sonra gardiyanlar yere yatırdıkları bu tutuklunun üzerinden yürürlerdi. Birkaç azgın köpek tutukluların üzerine saldırtılırdı. Cezaevine her giren tutukulu mutlaka cezaevi müdürü yüzbaşı Esat Yıldırdak'ın karşısına çıkanlırdı. Bu faşist yüzbaşı birçok işkence olayına katıldı bu işkence seanslarının çoğu da ölümle bitti.

Yine aynı cezaevinde 3. koğuş sorumlusu TIKKO'lu bir tutukluyu işkence altında öldürdü. Bu olay da şöyle oldu: Bu arkadaşın idareyle işbirliği yapması, koğuş hakkında bilgi vermesi istendi. Yüzbaşının bu teklifini kabul etmeyen arkadaşımız, işkenceye alındı. 2-3 saat sonra getirdiklerinde beli ve boynu kırılmıştı. Can çekişerek aramızda öldü. Idare ile işbirliğini kabul eden tutuklular 38. koğuşta yanınlıyordu.

Gırgır Dergisinden

TUSTAV

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin Türkiye halkına çağrısı

ABD ve diktatörlük durdurulmalıdır

Yurttaşlar,

Evren-Özal diktatörlüğü zayıfladıkça, ipleri elden kaçırdıkça ayakta durabilmek, ömrünü uzatabilmek için ABD emperyalizminin her istediğine evet diyor. İflasın eşiğindeki sonradan görme milyonerler gibi; ülkemizin geride kalmış neyi varsa hepsini ABD'ye ipotek ediyorlar. Şimdi ABD ile görüşmeleri süren **"Savunma İşbirliği Anlaşması"** uzatılırsa, ülkemizin bütün geleceği Reagan yönetiminin insafına terkedilmiş olacaktır.

ABD ne istiyor, neyin peşinde koşuyor? Onun gözü ülkemizin de içinde yeraldığı Ortadoğu' dadır. Reagan yönetimi Ortadoğu'da askersel ve politik gücünü artırmaya çalışıyor. Amacı bu yolla bölgedeki zengin petrol kaynaklarını kontrolü altında tutmak ve Sovyetler Birliği'ne karşı saldında kullanacağı yeni yeni üsler elde etmektir. Bu amaçlarına ulaşabilmek için bölgemizde gerginliği sürekli artırıyor ve savaş kışkırtıcılığı yapıyor.

ABD'nin gözünde Türkiye'nin yeri nedir? Halkımız bu sorunun yanıtını çok iyi bilmelidir. Reagan yönetimi Türkiye'ye geçmişte Şah dönemindeki İran'a verdiği rolden çok daha ağır ve tehlikeli bir rol vermek istiyor. İstiyor ki, ülkemiz kendisinin bölgedeki koruyucu jandarması, ileri karakolu olsun. Bununla da yetinmiyor, daha da ileri gidiyor. Bugün ABD'nin gözünde Türkiye, **"sınırlı"** ya da genel bir nükleer savaşta ilk vuruşu yapmada kullanacağı bir alandır. Yani nükleer savaş ülkemizde Sovyetler Birliği'ne en yakın bir noktada başlayacaktır. Bu durumda nükleer cehennemde ilk yokolacak ülke Türkiye olacaktır. NATO içinde başı çeken öteki devletler de, ilk vuruşu kendi ülkelerinin dışında tutmak amacıyla Türkiye' nin yokolmasında ABD ile anlaşmışlardır.

Bu gerçeği Amerikan basını bile artık açık açık yazıyor. Dahatana ihanetinin en açık ilanıdır. Her yurtsever halkımızın yaşama hakkını üç kuruşa satılığa çıkaran bu rejimden, bu hükümetten bu sözlerin hesabını sormalıdır. Halkımızın yaşamı para ile tartılamaz.

Evren-Özal diktatörlüğü ne istiyor, neye çalışıyor? Onun amacı en azından 1988'e kadar ayakta kalabilmektir. Oysa halkımızın hoşnutsuzluğu artıyor, halk biran önce demokrasiye kavuşmak istiyor. Demokratik muhalefet genişliyor, hareketleniyor. Ekonomik durum hızla kötüleşiyor. Bu koşullarda diktatörlüğün önünde amacına ulaşmak için bir tek yol vardır: İçerdeki baş destekçisi olan bir avuç parababası tekelin, vurguncu ve talancının daha çok kâr etmesini garanti altına almak! Bunun için ekonominin çarklarını işletebilecek kadar dış borç bulmak zorundadır. Bunun da yolu ABD'nin her istediğine evet demektir. Yüksek faizlerle aldıkları yeni borçlar halkımızın sırtındaki dış borç yükünü ödenemez hale getirse de, bu onlar için hiç önemli değildir. Çünkü onlar halk düşmanlarıdır.

Halkımız ne istiyor? İşsizlik, işten çıkarmalar çığ gibi büyüyor, hayat pahalılığı durmaksızın artıyor, köylü yıkılıyor, bulaşıcı hastalıklar yayılıyor, açlık baş gösteriyor. Bütün bunlar halkımızın kanını kurutuyor. Bu durumda bize hangisi gerekli: Ekmek mi, silah mı?

Reagan'a, Evren'e, Özal'a bakarsanız silah ve daha fazla silah gerekli. Bunun için topraklarımıza yeni yeni Amerikan ve NATO silahları yerleştirmek istiyorlar. Bunun için tanımda gerekli araçları üretecek, motor üretecek nın tersine, süren görüşmelerin sonunda anlaşmanın feshedilmesi olanaklıdır. Biz TKP olarak inanıyoruz ki, bu anlaşmanın uzatılmasına imza atanlar mutlaka vatana ihanet suçuyla yargılanacaklardır.

Bugün daha ileri politikalar bir yana Atatürk dönemi dış politikasından da eser kalmamıştır. Türkiye'nin bugün ulusal çıkarlara dayalı bir ulusal güvenlik politikası, bir ulusal egemenliği kurma politikası yoktur. İşbaşındaki rejim ulusun güvenliğini koruma yerine, ABD emperyalizminin çıkarlarına; onun dünya jandarması halkımızı şaşırtmaya çalışıyorlar. Kurulması planlanan silah sanayii ne ulusaldır ne de ordunun modernleştirilmesi gibi bir amaç taşıyor.

Tüm bunlar yetmezmiş gibi parababalarının ödedikleri vergiler daha da azaltılırken zam üstüne zam, vergi üstüne vergi yiyen halkımıza şimdi silah sanayi için yeni vergiler bindiriliyor.

Yurttaşlar,

Görülmelidir ki, artık geriye çekilecek yer kalmamıştır. Gerimiz uçurumdur. Ya ABD'nin ekonomik, politik, askersel her alanda ülkemizin içişlerine karışması önlenecek, ülkemizdeki çok yönlü varlığını artırmasının, daha da ilerlemesinin önüne geçilecek, ABD ve diktatörlük durdurulacak ya da ülke bir uçuruma yuvarlanacaktır. Orta yol kalmamıştır.

İlk yapılacak iş **"Savunma İşbirliği Anlaşması"**nın uzatılmasını önlemektir. Bu bir avuç işbirlikçinin dışında kalan bütün ulusal, yurtsever güçlerin görevidir. Anlaşmanın otomatik olarak bir yıl daha uzadığı iddiaları her çaba gösterilmelidir.

Türkiye bugünkü bağımlı, tek yönlü, uydu politikayı terkedip dünya devletleri arasında eşit haklı, onurlu bir yer almadıkça, dünya ekonomik ilişkilerinde de eşit haklı bir yer elde edemez. Ülke ekonomik bağımsızlığına kavuşamaz, yabancı tekellerin sömürüsünden, IMF dayatmalarından kurtulamaz.

Kendi ülkesinin çıkarlarını gözetmeyen, halkını ağır sömürü ve baskı altında tutan faşist rejimin sürdüğü bir ülke dünya devletleri arasında hiçbir zaman saygınlık kazanamaz, dostluk göremez. Barışçıların, sendikacıların, aydınların, yurtseverlerin, komünistlerin yargılandığı bir ülkenin dünyada hiçbir zaman onurlu bir yeri olamaz.

Yurttaşlar,

Diktatörlük koşullarında ABD emperyalizmini durdurmak kolay değildir. Bütün ulusal ve demokratik güçler birleşmeden, halkımız ABD'ye ve diktatörlüğe karşı seferber olmadan hiçbir kalıcı sonuç alınamaz.

Demokratik muhalefet içindeki tereddütler, sallantılar yalnızca diktatörlüğün işine yarıyor. Yasal muhalefet partileri Özal hükümetinin daha fazla yıpranmasını beklemekte kendi açılarından belki haklı olabilirler. Ancak asıl yıpranan halk oluyor ve geçen zaman diktatörlüğün ve ABD'nin işine yarıyor.

Ülkemizin kaybedeceği zaman yoktur. Bu hükümeti biran önce devirmek, diktatörlüğe son vermek ve demokrasiyi kurmak istemi ortak bir istem olarak kararlılıkla yükseltilmelidir. Halkımız bu istemi kararlılıkla yükselten güçlere destek verecektir.

Sovyetler Birliği'nin, öteki sosyalist ülkelerin, dünya çapındaki barış hareketinin aralıksız çabaları sonunda, Cenevre'de yapılan Sovyet-Amerikan zirvesi ile uluslararası durumda iyiye doğru bir dönüş gerçekleştirmenin olanakları arttı. Eğer ülkemizdeki muhalefet barış ve demokrasirilmesini ve demokrasinin kurulmasını sağlayabilir. Gelecek demokrasi de ancak farklı politik görüşlerin gerçekçilik ve halkımızın ve ülkemizin çıkarları temelinde ortaya konulmasına dayanırsa, kendinden bekleneni yerine getirebilir.

Komünistler, sosyalistler, ilericiler, yurtseverler, Kürt demokratları yargılanır, hapisanelerde çürütülmek istenirken, ülkeye demokrasi, huzur ve esenlik gelemez. Ulusal güvenlik korunamaz. Çünkü bu güçlerin katkısı olmadan ABD hegemonyası ve diktatörlük safdışı edilemez. Bu nedenle, demokrasi isteyen bütün güçler tüm politik tutuklulaların serbest bırakılmasına dayalı genel, sınırsız ve koşulsuz politik af konusunda kararlı tutum almalıdır. Bu, diktatörlüğün demokratik muhalefeti bölme manevralarını da boşa çıkartacaktır.

İşçiler, köylüler, Türk ve Kürt tüm emekçiler,

Yurtsever aydınlar, gençler, kadınlar, işsiz yurttaşlar,

İlerici, yurtsever subay, assubay, ve erler.

İlerici politik tutuklular, politik göçmen yurttaşlar,

Yurtdışında çalışmak zorunda bırakılmış kardeşlerimiz,

Barışı, ülkemizin bağımsızlığını, demokrasiyi isteyen herkes!

Tehlike hiç bu kadar yakın olmadı. Ülkemizin, halkımızın geleceği her bakımdan ağır bir tehdit altındadır. Gecikiyoruz. Daha fazla gecikilmemelidir.

Ölüm fermanımız demek olan Savunma İşbirliği Anlaşması'nın uzatılması önlenmelidir. ABD'nin içişlerimize karışmasına son veril melidir. Ülkemizin efendisi ABD değil, halkımız olmalıdır. Kendi geleceğimizi kendimiz belirlemeliyiz.

Halkımız için silah değil, iş-

■ **NATO içinde başı çeken öteki devletler de, ilk vuruşu kendi ülkelerinin dışında tutmak amacıyla Türkiye' nin yokolmasında ABD ile anlaşmışlardır.**

■ **ABD, istediği hükümeti devirebilmekte, istediği zaman hükümetlerin bilgisi dışında topraklarımızı başka ülkelere saldırı amacıyla kullanabilmektedir.**

■ **SIA anlaşmasının uzatılmasına imza atanlar mutlaka vatana ihanet suçuyla yargılanacaklardır.**

Ellerinden gelse

Ali SÖYLEMEZOGLU

Günther Wallraff'ın eşi az bulunur bir gazetecilik örneği vererek ortaya çıkardığı **"En Alttakiler"** kitabının Federal Almanya'daki satışı 1 milyona yaklaşıyor. Böylece kitap sürümü açısından bütün rekorlar kırıldı.

Her kitabın 2-3 kişi tarafından okunduğunu varsayarsak, Federal Almanya'da 2-3 milyon kişi şimdi kapitalistlerin kâr uğruna neler yapabileceğini, kitapta yer alan atom reaktörü örneğinde görüldüğü gibi yeri gelince cana kıymaktan bile çekinmeyeceklerini öğrenmiş oluyor. Hele hele bu toplumda yabancı işçi olunca insanın gün be gün neleri göğüslemek zorunda kaldığını görüyor.

Wallraff'a ve kitabına gösterilen ilgi Federal Almanya' daki toplumsal muhalefetin hatırı sayılır bir potansiyeli olduğunu ortaya koydu. Büyük sermaye çevreleri, eski ve yeni naziler tarafından kışkırtılan yabancı düşmanlığının yanısıra yabancılara eşit haklar tanınmasını isteyenlerin çokluğu hepimiz için yüreklendirici oldu.

Bu toplumun sömürü ve baskı mekanizmasına hiç alışılmamış bir yöntemle ışık tutan Wallraff'ın saldırılara da hedef olması şaşırtıcı değil. **"Ne iyi ettin, foyamızı meydana çıkarttın"** diye bir de teşekkür edecek değiller ya. Gerici gazeteler, bazı şirket sahipleri ve bir takım ünlü politikacıların yakınları Wallraff'ın yazıklarının yalan, ortaya koyduğu fotoğrafların ise sahte olduğunu öne sürdüler. Hakkında davalar açtılar.

Fakat Wallraff işinin ehli bir gazeteci. Üstelik böyle bir çalışmayı ilk defa yapmıyor. Bundan önce daha bir çok kereler kimlik değiştirerek kah Portekizli gerici General Spinola'nın kah Springer'in yalan makinası Bild gazetesinin içyüzlerini açığa vurmuş. Bu yüzden hazırlığını iyi yapmış. Kendisine yapılan suçlamalar hangi noktaya yönelirse yönelsin, yazdıklarını ispat edebilmek için gerekli belge ve kanıtları yargıçların önüne sererek peşpeşe bütün mahkemeleri kazanıyor. Bu yolla aldığı tazminatları da başı sıkışan yabancılara yardım için kurduğu özel fona yatırıyor.

Işin ilginç yanı, Wallraff'a kızanlar kervanına şimdi Özal hükümeti de katılmış. Devlet Bakanı Mesut Yılmaz ile Çalışma Bakanı Mustafa Kalemli **"Türk hükümetinin Günther Wallraff'ın kitabını olumsuz değerlendirdiğini, bu kitabın Federal Almanya'da çalışan Türk işçilerini yıprattığını"** söylemişler. Hani ellerinden gelse kitabı yasaklayıp Wallraff'ı da içeri tıkacaklar.

Kendi ülkesinde işçinin, emekçinin hayatını zehir eden, milyonlarca yurttaşı boğaz tokluğuna çalışmaya mec-

Bu gerçeği Amerikan basını bile artık açık açık yazıyor. Daha-

■ Ülkemizin, halkımızın geleceği her bakımdan ağır bir tehdit altındadır. Gecikiyoruz. Daha fazla gecikilmemelidir.

sı Özal hükümeti ister istemez bunu itiraf etmek zorunda kaldı. Hükümet ABD'den üç-beş kuruş daha koparabilmek için, topraklarımızdaki Amerikan ve NATO üslerinin ve bu üslerdeki nükleer silahların Türkiye'yi risk altına soktuğunu ve bu nedenle, bu risk oranında ABD'nin Türkiye'ye daha çok para ve daha çok silah vermesi gerektiğini söylüyor.

Bu sözler ülkemizin nasıl bir ateş çemberi içine itilmek istendiğinin açık itirafıdır. Aynı zamanda Evren-Özal rejiminin ya silahları yerleştirmek istiyorlar. Bunun için tanımda gerekli araçları üretecek, motor üretecek, makine üretecek, işyeri açacak fabrikalar değil, silah fabrikaları kurulmaya çalışılıyor. Kan emici yabancı silah tekelleri silah montajı yapacak işletmeler kurmak için Türkiye'ye gelmeye hazırlanıyorlar. Tatlı kâr kokusu alan Koç Holding ve Profilo Holding ile birkaç başka Holding bu ölüm fabrikatörleriyle işbirliğine soyunuyorlar. Birçok general ve yüksek bürokrat gözleri yeni rüşvet ve komisyonlarda ellerini oğuşturuyor. Öte yandan halkın parasıyla yapılmış devlet fabrika ve işletmelerini, KİT'leri yabancı tekellere devretme hazırlıkları tamamlanıyor. Tekellerin elindeki gazeteler basın namusunu ayaklar altına alarak binbir yalanla bu ihanet adımlarını aklamaya,

ulusun güvenliğini koruma yerine, ABD emperyalizminin çıkarlarına, onun dünya jandarması olma, dünya egemenliği kurma isteklerine hizmet politikasını geçirmiştir. Türkiye iç ve dış politikası ile, ordusu ile ABD'nin uydusu durumuna gelmiştir.

ABD, istediği hükümeti devirebilmektedir. İstediği zaman hükümetlerin, Türk subaylarının bilgisi dışında topraklarımızı başka ülkelere saldırı amacıyla kullanabilmektedir. 1980'de İran'a, 1983'de Lübnan'a saldırı için İncirlik Üssü kullanıldı. U-2 uçağı örneği hâlâ canlıdır.

Türkiye'nin dış politikası köklü biçimde değişmelidir. Barışçı ve iyi komşuluk ilişkilerine dayalı, istikrarlı ve onurlu bir politika halkımızın, geleceğini bu topraklara bağlamış her yurttaşın istemidir. Bu istemi gerçekleştirmek için dönüş gerçekleştirmenin olanakları arttı. Eğer ülkemizdeki muhalefet barış ve demokrasiden yana kararlı ve ortak bir tutum alırsa, bu olanaklardan halkımız da yararlanabilir.

Demokrasi güçlerini bölmek, sol güçler ile öteki muhalefet güçlerini birbirine düşürmek, demokratik muhalefetin sıralarında tereddütler yaratmak amacıyla diktatörlük **"Tehlike Sovyet'lerden geliyor"** masalına, **"komünizm, bölücülük, irtica tehlikesi"** masallarına sarılıyor. Muhalefet güçleri bu yalanlara prim vermemelidir. Bu masallar artık bitmelidir. Biz kimseden kendi görüşlerinden vazgeçmesini istemiyoruz. Yalana, demagojiye değil, gerçeklere dayalı politikaların gerekli olduğunu savunuyoruz. Ancak gerçeklere dayanan politikalar diktatörlüğe son vegeleceğimizi kendimiz belirlemeliyiz.

Halkımız için silah değil, ekmek-özgürlük gereklidir. İşsizliğe, işten çıkarmalara, hayat pahalılığına karşı ve genel politik af için tüm güçler seferber olmalıdır.

Fabrikalar, sendikalar, okullar, işyerleri, mahalleler, kahveler, camiler, kışlalar bu seferberliğin ocakları olmalıdır. Namuslu aydın ve gazeteciler halka gerçekleri duyurmak için çabalarını daha da artırmalıdır. Tek tek herkesin yapacağı çok iş vardır.

ABD ve diktatörlük durdurulmalıdır. Halk düşmanları yenilgiye uğratılmalıdır.

Komünistler bu uğurda her fedakârlığı göze alacaklardır.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi

Kendi ülkesinde işçinin, emekçinin hayatını zehir eden, milyonlarca yurttaşı boğaz tokluğuna çalışmaya mecbur eden bir hükümetten başka ne beklenir? Onların bu tepkisi gerçeklerin duyurulması için çalışan herkese, özellikle biz gazetecilere hız ve şevk vermeli. İşte gerçek böyle keskin bir silah. Wallraff'ın Federal Almanya'da yaktığı bir ışık binlerce kilometre ötedeki asalakları bile ürkütüyor.

Türk Tabibler Birliği hakkında soruşturma açıldı

Türk Tabibler Birliği hakkında **"İdam cezaları durdurulsun"** istemli bir mektubu Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne, Başbakan'a ve Cumhurbaşkanı'na ilettiği için soruşturma açıldı.

Mesleği ve görevi insanları yaşatmak olan doktorların idamlara karşı çıkarak suç işledikleri iddia ediliyor.

Evren-Özaö çetesi, İnsan Hakları Bildirisi'nin 37. yıldönümünde rejimin iç yüzünü, insan haklarından ne anladıklarını, gözlerden saklanamayacak şekilde gözler önüne seriyor.

İlginç bir kamuoyu yoklaması

Federal Alman televizyonunun magazin programı **"Monitor"**un yaptığı anket sonucu Federal Almanya halkının Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov ve eşini Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Ronald Reagan ve eşinden daha sempatik bulduğu belirlendi.

Ankette sorulan **"Cenevre görüşmeleri sırasında Reagan'ın mı, Gorbaçov'un mu sempatik olduğu"** sorusuna cevap verenlerin yüzde 23'ü Reagan'ı, yüzde 32'si Gorbaçov'u sempatik bulduklarını belirttiler. Yine, **"Nancy Reagan'ın mı yoksa Raissa Gorbaçov'un mu daha sempatik olduğu"** sorusuna cevap verenlerin yüzde 12'si Bayan Reagan'ın, yüzde 46'sı ise Bayan Gorbaçov'un daha sempatik olduğu görüşündeler.

Aynı ankete göre halkın yüzde 53'ü zirvenin silahsınlanmaya yardım edeceği görüşünde.

Üstad muhbir Kabaklı şimdi de Köroğlu'nu dile doladı!

Naci DUMANOGLU

"Halka tercüman olmak" iddiasıyla yıllardır yayınlanıp duran, yıllardır halka yalan söylemekten, gerçekleri halktan gizlemekten başka bir iş yapmayan ünlü gazetenin ünlü yazarı Ahmet Kabaklı'yı sanırız okurlarımız çok iyi tanırlar. Biz yine de tanımayanlar için biraz kendisinden söz edelim: Ahmet Kabaklı sözümona edebiyatçı olarak geçinir. Sağın edebiyat üstadı olarak bilinir. Oysa bugüne dek üstadın asıl üstatlık alanı edebiyattan çok emniyetten gelmektedir! Şöyle ki üstad her iki yazısından birinde muhakkak savcılara MIT'e, emniyete açık ihbarda bulunmakla yükümlü saymaktadır kendisini. Bugüne kadar bu muhbirlik görevini o denli başarıyla yürütmüştür ki kendisine üstad muhbirlik sertifikası verileceği bile söylenir olmuştur.

Kabaklı'nın muhbirliği öyle kuru sıkı muhbirliklerden değildir. Üstad bir yazdı mı bin savcı ve bin MIT görevlisi hemen işbaşı yapmakta ve ihbar edilenler hapı yutmaktadır! Zaten muhbir-i âzam olmak da ancak böyle olanaklıdır. Yoksa yurdumuzda muhbirin bini bir para!

Üstad geçenlerde muhbirlikte yeni bir atılıma girişti ve üstadlığını bir kere daha tartışılmaz kılacak bir ihbarda bulundu! Şimdi içinizden **"eyvah bu kez hangi toplumcu ozanın, ilerici yazarın, aydın, öğretim üyesinin ya da öğretmenin başına işler açılacak, bu kez kimin hakkında soruşturma başlayacak, kimin kitabı yasaklanacak, yine kim işten atılacak?"** diye soracaksınız. Böyle düşünmekte de haklısınız. Çünkü Kabaklı üstadımız ne zaman bir toplumcu ozan hakkında yazı yazsa o ozanın (çok değil üstadın yazısının mürekkebi kurumadan) hakkında soruşturma açılır, kitapları yasaklanır, hangi yazar ya da meslektaşı ile tartışmaya girse o meslektaşı çok geçmeden türlü nedenlerle mahkeme kapılarını ya da mapushane avlularını aşındırır. Üstad hangi aydın bilim adamı hakkında olumsuz görüş belirtmişse çok geçmeden adamcağız üniversiteden atılıverir.

Eh böyle kudret kimi olsa şımarır. Üstad Türk Dili Kurumu'yla uğraşırken bu şımarıklığını evren-kainat teorisiyle bir güzel örneklemişti. Her ne hikmetse yağcılığını yaptığı kapıyı alaya alma cüreti bile büyük bir hoşgörü(!) ile karşılanmıştı. Üstad bundan da hız alarak bu kez halk şiirinin kapısını zorlamaya başladı: **"Terörle mücadele deyip duruyoruz ama yüzyıllardır Köroğlu gibi eşkıyaları anıp yaşatmak için elimizden geleni yapıyoruz"** gibisinden dahiyane fikirleriyle gazetesinin köşesinde yeni kabak çiçekleri açtırdı! Yalnız bu kez kaleminden ihbar damlayan muhbir-i âzam'ın savcı-MIT'çi-emniyetçi taifesinin işi çok zor. Öyle ya koca Köroğlu bu! Türküleri, efsaneleri boy boy, kol kol destanları, menkibeleri Azerbaycan'dan Balkanlara dek, Kırım'dan Bağdat'a dek yüzyıllardır yalımış, söylenmiş durmuş. Hangi birini yasaklasınlar? Hem yüzyıllardır yaşadığına göre adam kolay kolay ölmeyen; evliya, ermiş cinsi birşey midir nedir? Nerde bulacaklar da soruşturma açacaklar? Bolu dağlarında mı iz sürseler, Kayseri Maraş taraflarında mı? Kars'a, Artvin'e mi uzansalar. Denizli Aydın taraflarına mı baksalar? Köroğlu bu Anadolu'da sahip çıkmayan il yok! Azerbaycanlılar da **"bizimdir"** diyorlar. Netseler neyleseler de bir izini bulsalar? Hem bulsalar bile nasıl sorguya çekip mahpusa tıkacaklar? Gerçi adam **"Tüfek icat oldu mertlik bozuldu/eğri kılıç kında paslanmalıdır"** demiş ama, ya kılıcı paslanmamışsa? Ya kızıp kılıcı kınından sıyırırsa? Aman allah ne tüfek kâr eder ne ferman, sonra kelleler de gider omuzdan! Muhbir-i âzam üstad Kabaklı bu kez iyice kabak tadı verdi; savcıların, MIT'çilerin, emniyetçilerin başına iş açtı!

Şaka bir yana, dedik ya üstad iyice şımardı! Fakat Kabaklı bu kez sert kayaya çarptı kabağı. Köroğlu kayası bu, değil Adapazarı kabağı, Of kabağı, hazret Washington kabağı olsa kâr etmez!

Sağ basının bu pek ünlü üstadının Köroğlu'nu eşkıya (pardon terörist, anarşist) ilan edip yasaklattırmak istemesi gerçekte bizleri çok şaşırtmadı. Başka bir deyimle eşyanın tabiatı gereği bu böyle olmalıydı. Kabaklı ve onun gibi ihbarcı kalemşörler yıllarca sözümona **"milliyetçilikten", "geçmişin kültürüne sahip çıkmaktan"** sözedip gerçekte irkçılığın, kafatasçılığın daniskasını propaganda edip durmuşlar, bırakın geçmiş kültüre sahip çıkmayı halkımızın gelmiş geçmiş ne kadar olumlu değeri, kültür mirası, geleneği varsa yozlaştırmak, unutturmak için ellerinden geleni ardlarına komamışlar, bu değerleri karaçalmayla, çamur atmakla yıpratıp yıkmaya, yoketmeye çalışmışlardır. Kabaklızadeler bu gidişle Köroğlu, Dadaoğlu gibi yiğit halk ozanlarını, halk kahramanlarını yasaklatırmaktan öte yakında zeybekleri, efeleri hatta giderek pehlivanları da terörist, anarşist ilan eder, karalamaya çalışırlarsa hiç şaşmamalı!

Bir halk sözümüz vardır: karamanın koyunu, sonra çıkar oyunu diye. Bugüne dek **"gelenekçi sağ"** imajıyla birtakım holding lerin ve şimdi olduğu gibi sağ iktidarların ulufeleriyle kalem oynatan bu halk düşmanı güruhun her geçen gün kendi attığı adımlarla gerçek yüzü daha bir belirgin ortaya çıkıyor, başka bir deyişle takke düşüp kabak görülüyor!

Dün Namık Kemalleri, Tevfik Fikretleri, Mustafa Kemal'i karalayanların bugün de Köroğlu'nu eşkıya diyerek yasaklatmaya uğraşanların öte yandan halkımıza Abdülhamitleri, Vahdettinleri, Nihal Atsızları, Türkeşleri ve bilumum nurcu, süleymancı, nakşibendi başlarını gerçek değerler, gerçek kahramanlarmış gibi göstermeleri elbetteki günümüz Türkiye'sinde en aşırı, en azgın biçimde hararetle sürecektir. Evren-Özal döneminden daha uygun bir dönem bir daha kolay kolay bulamayacaklarını bu cinfikirliler bilmezler mi?

Bunu bildiklerinden bu muhbir kalemşörler gün olup devran döndüğünde ne yapacaklarını şimdiden düşünüyorlar. Bu halk düşmanı kalemşör güruhunun yurdumuzda halktan yana bir yönetim değişikliğinde soluğu hemen ABD'de ya da gerici Arap Şeyhliklerinden birinde alacağı çeşitli yatırımlardan şimdiden anlaşılmaktadır.

Köroğlu, Dadaoğlu yaşadıkça zaten başka türlüsü de olamaz!

TÜSTAV

F. Alman hükümetinin grev hakkını yoketme çabaları sendikaların direnişine çarptı

Grev hakkı için seferberlik

Çalışmayı Teşvik Yasası'nın 116. maddesinde değişiklik yaparak grev hakkını yoketmeye yönelik hükümet çabaları sendikaların kararlı direnişine çarptı. Federal Çalışma Bakanı Norbert Blüm'ün tarafları "uzlaştırmak" amacıyla yaptığı çağrı üzerine 3-5 aralıkta toplanan işçi-işveren-hükümet zirvesi sonuç getirmedi. İşverenler yasasının patronlar lehine değiştirilmesinde diretirken, hükümet ise çeşitli taktiklerle onların bu istemini yerine getirmeye kararlı gözüküyor. İşçiler de büyük mücadelelerle elde ettikleri sendikal özgürlükleri ve vazgeçilmez grev hakkını sonuna kadar savunmaya kararlı olduklarını bir dizi eylemlerle ifade ediyorlar.

Federal Almanya'nın her yerinde sendika örgütleri yaptıkları toplantılarda bu yasa değişikliğinin politik ve sosyal etkilerini vurguluyor ve gerekirse tüm eylem biçimlerine başvurulacağını dile getiriyorlar, DGB Başkanı **Ernst Breit**, Frankfurt'ta yaptığı konuşmada, bu mücadelenin uyarı grevlerinden genel greve kadar uzanacağını belirtti. Geçtiğimiz günlerde şehir merkezlerinde bilgilendirme masaları açıldı, İçişleri Bakanlığı önünde uyarı nöbeti gerçekleştirildi ve çeşitli işyerlerinde işi bırakma eylemleri ve uyarı grevleri düzenlendi. Başta IG-Metall olmak üzere sendikalar çıkardıkları yüksek tirajlı bildiri ve gazetelerle halkı işverenlerin ve hükümetin bu topyekün saldırısı konusunda aydınlatıyorlar.

Bu arada **"Metall"** dergisinin özel sayısında yayınlanan bir fotoğraf hükümet ve IG-Metall sendikası arasında sert tartışmalara yolaçtı. DGB Eylem Haftası sırasında çekilmiş bir fotoğrafta, bir işçinin taşıdığı pankartta **"Naziler sendikaları yasakladı, bu hükümet ise onların kanını kurutmak istiyor"** yazılıydı. Çalışma Bakanı Blüm yayının dağıtılmasının durdurulması talebinde bulunma cüretini gösterirken, IG-Metall yöneticileri bakana verdikleri yanıtta resimde ifade edilen bu gerçeğin altını bir kere daha çizdiler.

3 aralık günü Bonn'da Çalışma Bakanlığında yapılan toplantıda bakan Norbert Blüm toplu sözleşme taraflarını **"uzlaştırmak"** amacıyla yaptığı öneride kısa mesai parasının genel olarak ödenmemesi yerine, toplu sözleşme bölgesi dışında kalan işyerlerindeki işçilerle grev yapan işçilerin istemleri aynıysa ödenmemesi önerisini getirerek kelime oyunlarına başvurdu. Bilindiği gibi işverenler, grev ya da lokavt nedeniyle bu işyerinde üretimin durması üzerine, bu fabrikaya iş üreten, ya da ondan iş alan başka bir fabrikada üretimin yavaşlaması durumunda işçilere kısa mesai parası ödenmemesini istiyorlar. IG-Metall sendikasını bunun ne anlama geldiğini şu örnekle açıklıyor: **"Stuttgart'taki bir otomobil fabrikasındaki grev nedeniyle işçilere lokavt ilan edildiğinde Bremen'deki karbüratör fabrikasındaki işçilere soğuk lokavt uygulanabilecek ve üretimin durduğu süre için çalışma daireleri tarafından kısa mesai parası ödenmeyecek.**

İşçi-işveren-hükümet zirvesinin ardından yaptığı açıklamada DGB Başkan Yardımcısı Gerhard Muhr, görüşmelerden hiçbir sonuç elde edilemediğini, bu nedenle sendikaların bu planlara karşı yürüttüğü kampanyanın sürdürülmesi ve güçlendirilmesi gerektiğinin altını çizdi. IG-Metall Sendikası Yönetim Kurulu üyesi Karl-Heinz Janzen ise Hamburg'da birkaç gün içinde toplanan imzaları katıldığı zirve görüşmelerinde Bakan Blüm'e **"Bu ilk taksittir, ardı gelecektir"** kaydıyla teslim etti. Görüşmelerin yapıldığı sırada dışarda bakanlık önünde toplanan 1500 kadar çeşitli bölgelerden gelen işçi delegesi meşaleler ve zincirlerle bir uyarı nöbeti yaptı.

Essen'deki AFG-Kanis işçileri grev hakları için iş bırakma eyleminde

Eylem alanlarından

Ümit KÖSEOĞLU

IG Metall Genel Merkezinden beş sekreter arkadaş kuzey bölgesine gönderildik. Görevimiz, başta FDP olmak üzere bir kısım CDU/CSU'lu parlamenterin hazırladığı, İşverenler Birliği destekli **"Çalışmayı Teşvik Yasasının 116. maddesini"**

Sendikalar, Yeşiller ve FIDEF vergi ayırımcılığını protesto ediyor

Vergi haksızlığına karşı çıkalım

Gazetemizin daha önce de bildirdiği gibi Federal hükümetin çocuk paralarında yaptığı kısıtlamalardan sonra, şimdi de ülkemizde yaşayan eş ve çocuklarımızı var saymayarak yeni bir vergi sınıflandırması uygulamasını yürürlüğe koymasına karşı tepkiler giderek artıyor. Kohl hükümetinin bu uygulaması bir süre önce parlamento ve senatoda kabul edilen ve adına alaycı bir şekilde **Vergi İndirimi Yasası** denilen yasaya dayanıyor. IG Metall sendikasının da eleştirdiği gibi yasa tasarısının parlamentoda görüşülmesi sırasında sessiz kalınmasına karşı, yasa uygulanmaya başladıktan sonra protestolar yükselmeye

muafiyeti ise genel olarak herkes için geçerli değil artık. Çocukları Türkiye, Portekiz ve Yugoslavya gibi ülkelerde yaşayan göçmen işçiler için bu vergi muafiyeti 2/3 oranına, 600 marka, çocukları Fas ve Tunus'ta yaşayanlar için ise 1/3 oranına, 300 marka indirildi. Eşi ve çocukları ülkesinde yaşayan işçiler "bekar" sayıldıklarından aile masrafları muafiyeti olarak öngörülen 4212 markık muafiyetten de yararlanamayacaklar.

Yukarıda da görüldüğü gibi vergi sınıflandırılmasında düşük sınıfara kaydedilerek daha fazla vergi ödeyecek olan işçilerimiz diğer taraftan da daha az vergi

tedi. **IG Metall** sendikası ise tüm şubelerine gönderdiği bir yazıyla yabancı vergi yükümlülerine karşı uygulanan ayrımcılığı somut sayılarla örnekledikten sonra, bu adaletsizliğe karşı çıkılmasını istedi. IG Metall bu uygulamanın 116. maddeye yönelik saldırılarla paralel yürüdüğüne de dikkati çekti.

Yeşiller partisi parlamento görüşmeleri sırasında konuyu kamuoyuna aktarmamasına rağmen, yasanın yürürlüğe girmesinden sonra hükümete bir gensoru yönelttı ve ayrımcılığın giderilmesini istedi.

FIDEF Genel Merkezi'nden yapılan açıklamaya göre, daha önce

Bir gerçek ve iki tavır

IG Metall sendikasının yayın organı **Metall** gazetesinin grev hakkına yönelik saldırılara ilişkin özel sayısında basılan yukarıdaki fotoğraf yüzünden IG Metall'le eski **"sendikacı"** (!) Çalışma Bakanı Norbert Blüm arasında sert bir tartışma oldu. Blüm önceyayının durdurulmasını ve daha sonra da IG Metall yönetiminin bu resimde ifade edilen sloganı benimsemediklerini açıklamasını istedi. IG Metall Başkanları Hans Mayr ve Franz Steinkühler ise bakanın bu talebini yerine getirmedikleri gibi aynı ifadeyi savundular. **Metall**'de basılan fotoğrafta bir işçinin boyunda asılı pankartta **"Naziler sendikaları yasakladı, bu hükümet ise onların kanını kurutmak istiyor"** yazılıydı. Başkanların cevabında şöyle deniyor: **"AFG'nin 116. maddesinde öngörülen değişiklik halen Federal Almanya tarihinde bir benzeri**

Ne yapılmak isteniyor?

Federal hükümet işverenlerin baskısıyla 35 saatlik çalışma süresi için verilen mücadelenin deneyimlerinden çıkarak toplu sözleşme görüşmelerindeki güç dengesini patronlardan yana değiştirmeyi amaçlıyor. Çalışmayı Teşvik Yasası'nın 116. maddesinde yapılmak istenen değişikliğe göre, toplu sözleşme bölgesinin dışında da kalsalar, grev ya da lokavt nedeniyle üretimin durduğu ya da yavaşladığı işyerlerinde çalışan işçilere kısa mesai parası ödenmeyecek.

1984 yılındaki grevler sırasında 55 bin işçi grev yaptığı halde 170 bin işçiye karşı lokavt ilan edilmiş ve 315 bini grev bölgesi dışında kalan 370 bin kişiye karşı da soğuk lokavt ilan edilmişti. Yani çeşitli fabrikalar grev ve lokavtlardan etkilendiklerini iddia ederek üretimi sınırlamış ve çalışılmayan süre için de ödeme yapmamıştı. Federal Çalışma Dairesi ise patronların yanında yeralarak kısa mesai parasını ödemeyi reddetmişti. Bu çatışmanın davasının Federal Sosyal Mahkemesi'nde görüşüldüğü şu sıralarda Federal hükümet bu anlaşmazlığı yasa yoluyla çözmeye çalışıyor.

Bu yasa kabul edilirse bir bölgede grev olduğunda patronlar grev yapılmayan işyerlerindeki işçilere karşı da lokavt ilan edecek, ülke düzeyinde grevlerden etkileniyoruz bahanesiyle işçi-

bölgesine gönderildik. Görevimiz, başta FDP olmak üzere bir kısım CDU/CSU'lu parlamenterin hazırladığı, işverenler Birliği destekli **"Çalışmayı Teşvik Yasasının 116. maddesini"** değiştirmeyi öneren yasa tasarısının sendika düşmanı, işçi düşmanı yüzünü kamuoyuna sergileme çalışmalarında kuzeyli meslektaşlarımıza yardımcı olmak.

Çalışmalar hızlı başlıyor. 20 kasım tatil günü olmasına rağmen IG Metall'in FAC'deki tüm maaşlı kadrosu Frankfurt'da toplanıyor. İlk kez oluyor böyle geniş kapsamlı bir toplantı. DGB Yönetim Kurulu üyeleri ve 17 sendikanın başkanları da orada. Bizim toplantının ardından DGB Genel Yönetim Kurulu toplantısının yapılacağını öğrenince durumun tahminlerimizden daha kritik olduğunu anlıyoruz.

IGM Genel Başkanı Hans Mayr **"Grev hakkına saldırının demokratik haklara saldırı olduğunu"** söylüyor. Uyanık olmamız gerektiğini, **"Hükümetin yasa değişikliği konusunda son kararını sendikal toplantıların görkemliği değil, işyerlerinden, fabrikalardan yükselecek sesin gücü belirleyecektir"** diyor. Bize yine çok iş düştüğünü anlıyoruz.

Aynı toplantıda DGB adına konuşan Yönetim Kurulu üyesi Lothar Zimmermann'ın **"Yasa değişikliği konusu sadece IG Metall'ın sorunu değil, tüm DGB sendikalarının ortak sorunudur"** sözleri alkışlarla karşılanıyor. Daha sonra yapılan DGB Yönetim Kurulu toplantısında alınan **"Tüm sendikaların ortak mücadelesi"** kararıyla gün sona eriyor.

Bremen'de Türkiyelilerin sayıca çok olduğu fabrikaları geziyor, işçilerle, sendika ve işçi temsilcileriyle konuşuyorum. Yasa değişikliği üzerine görüşlerini soruyorum. **"Hazırız, yeter ki IG Metall yönetimi karar alsın eyleme çağırsın"** diyorlar. Özellikle 1984 grevlerinde, patronların soğuk lokavt uyguladıkları, kısa çalışmaya ittikleri 5 bin Mercedes emekçisi temsilcilerinin hınçları yüzlerinden okunuyor, **"kararlıyız"** diyorlar.

Türkiyelilerin Tercüman, Hürriyet gibi borazancıbaşı boyalı basını varsa, Almanların da **"Bild"** gazetesi var yani. 24.11.85 tarihli **"Bild"** gazetesi basıyor yaygarayı: **"Elleri meşaleli bir grup sendikacı gece yansı CDU saylavının evini bastılar. Saylavı evde bulamayan grup, evde yalnız başına olan 4 yaşındaki çocuğu korkuttular"** ...

Hergün 4 milyon basan ve 12 milyon kişi tarafından okunan **"Bild"** gazetesi okurlarının ezici çoğunluğunun işçiler olduğunu düşündükçe tüylerim ürperiyor. Ne yani, Tercüman, Hürriyet okuyucuları da işçiler değil mi?

30.11.85 cuma. Bremen'de IGM Hamburg bölgesine bağlı 15 şubenin yönetim kurulu üyelerinin katıldığı 400 kişilik bir toplantı yapılıyor. Konu yine 116. madde. Toplantıya Genel Merkez Yürütme Kurulu üyesi H. Klaus arkadaşımız da katılıyor. Arkadaş, Kohl hükümetinin işbaşına geldiğinden beri kesintiye uğrayan haklarımızdan bahsediyor, şimdi sıranın 116. maddeye geldiğini söylüyor, IG Metall'in taviz vermeyeceğini vurguluyor. Daha sonra söz alan 15 şubenin başkanları kendi çevrelerindeki çalışmaları anlatıyorlar, deneylerini aktarıyorlar.

Bir şube başkanı arkadaş, yasanın hükümetin istediği biçimde değişikliğe uğraması halinde sendikaların varlığının tehlikeye gireceğini, demokratik bir hak olan toplu sözleşmelerin ortadan kalkacağını, bunun yerini **"toplu dilencilliğin"** alacağını belirtiyor. Sözlerini **"Ömür boyu dilenmektense, ücret kaybına uğrayarak da olsa iş bırakıp mücadele etmek evladır"** diyerek bitiriyor. Tartışmaya katılanlar, IGM Merkezinden **"işaret"** bekleduklerini söylüyor.

Bonn görüşmeleri öncesi FAC'nin çeşitli yerlerinde toplanan yüzbinlerce imza sendikacılarca Blüm'e veriliyor. Görüşmeler öncesi onbinlerce metal işçisi işi bırakıp direnişe geçiyorlar. Ve üçlü görüşme sonuç alınmadan sona eriyor.

Tüm Federal Almanya'nın her yerinde olduğu gibi, kuzey bölgesi de sorunun bilincinde, **"sıcak kış"**a kuzey bölgesi de hazır...

mesi sırasında sessiz kalınmasına karşı, yasa uygulanmaya başladıktan sonra protestolar yükselmeye başladı. Sendikalar, Yeşiller partisi, çeşitli toplumsal kuruluşlar ve FIDEF kamuoyunu bu uygulamayı protesto etmeye çağırdılar.

Sözü geçen yasanın yürürlüğe girmesinden sonra vergi kartelerini alan yurttaşlarımızın önemli bölümü şoke oldu. Evli olduklarını halde bekarlar gibi I. sınıf vergi kartesi alan, çocuklu olduklarını halde çocukları vergi kartesine işlenmeyen ya da III. sınıf vergi kartesi yerine kendilerine Alman olmadıkları için II. sınıf vergi kartesi verilen yurttaşlarımız nereye başvuracaklarını şaşırdılar.

Yapılan hesaplara göre bu vergi adaletsizliğinden toplam 375 bin çocuklu 150 bin göçmen işçi etkileniyor. Onların sırtından yapılan vergi kârı, yani onların ödeyeceği fazla vergi miktarı 1986 yılı için **400 milyon** mark olarak belirleniyor. Daha önce her bir çocuğu için vergiden 432 mark muaf olan yurttaşlarımız şimdi sadece Federal Almanya'da yaşayan çocukları için vergi muafiyeti hakkına sahip olacak. 900 mark olan eğitim vergi vergi ödeyecek olan işçilerimiz diğer taraftan da daha az vergi iadesi geri alarak dolaylı olarak ek vergi ödemiş olacaklar.

DGB Genel Başkanı **Ernst Breit** Maliye Bakanı **Gerhard Stoltenberg**'e yazdığı mektupta haksızlığı dile getirdi ve bu uygulamanın her iki taraf için de kabul edilebilecek şekilde değiştirilmesi için derhal bir görüşme yapılmasını istemesini istedi.

FIDEF Genel Merkezi'nden yapılan açıklamaya göre, daha önce çeşitli girişimlerde bulunan FIDEF önümüzdeki günlerde yeni vergi uygulamasına karşı geniş bir kampanya başlatacak ve federasyona bağlı dernekler yurttaşlarımıza itiraz dilekçelerinin hazırlanmasında yardımcı olacaklar.

Ülkü Gürkan'a Barış Ödülü verildi

Karl Liebknecht Çalışma Kurulu'nun geleneksel Barış Ödülünü bu yıl Ülkü Gürkan aldı. Ödül töreninde konuşan Hessen Yabancı Hemşehriler Girişimi Başkanı Detlef Lüderwaldt aynı zamanda 50. doğum yıldönümünü kutlayan Ülkü Gürkan'ı bugüne kadar yaptığı sosyal çalışmalardan dolayı kutladı.

Ülkü Gürkan 1963-1972 yıllarında Türkdanış ve ÖTV sendikasında uzman olarak çalıştı. Frankfurt Halk Yüksek Okulu'nda öğretim üyeliği yaptı.

Federal Almanya'da 20 yıldır sosyal çalışmalar yapan Ülkü Gürkan'a daha önce yazılı olarak Federal Liyakat Nişanı verileceği bildirilmiş, fakat Türk Dışişleri Bakanlığı'nın yoğun baskısı sonucu bu karardan vazgeçildiği "üzüntüyle" bildirilmişti.

Çalışanların üçte ikisinin Türkiyeli olduğu işyerinde örnek bir dayanışma yaşanıyor

Bremer işçileri 22 kasımdan beri grevdeler

Düsseldorf'a bağlı Grevenbroich' daki, yüzyıllık geçmişi bulunan, kapı ve pencere çerçeveleri üreten **"Bremer & Co"** firmasında 21 kasım günü yapılan grev oylaması tüm işçilerin oybirliğiyle onaylanınca, ertesi gün çalışanların yüzde seksenbeşinin katılımıyla greve gidildi. Greve büro elemanları, ustalar ve patronun adamları dışında herkes katıldı.

İşletmenin 60 yıllık sahibi 90 yaşındaki Bay Bremer'in firmayı satın aldığından bu yana toplu sözleşme yapılmayan, 22'si memur toplam 130 çalışanın üçte ikisinin Türkiyeli olduğu bu işyerine Ağaç İşleri Sendikası (GHK) ilk kez Nisan 1984'te girdi. Çalışanların yüzde sekseni sendikaya üye ve seçilen 7 işyeri işçi temsilcisinden biri Türk.

Sürekli devlet yardımı alan bu firmada maaşlar bugüne dek patronun keyfi kararlarıyla ödeniyor. Bu işkolundaki en düşük ücret 11,80 mark olmasına karşın, çalışanların ortalama saat ücreti 10,20 markı geçmiyor. Bunun yanısıra hiçbir ikramiye ve yan ödeme verilmiyor. Yasal ödeme zorunluluğu olan 424 marklık prim ödenmiyor. İzin parası ve Noel parasının adından bile sözedilmiyor.

Bu durumun önüne geçmek ve toplu sözleşme imzalamak için sendikanın yaptığı tüm önerileri yanıtsız bırakılınca, işçilere son silahı kullanmaktan başka bir yol kalmadı. İşçiler, **"Bir toplu sözleşme yapılması; saat ücretlerinin, izin ve Noel parasının ve yasal primlerin sözleşme ile saptanması"** istemleri gerçekleşene dek grevi sürdüreceklerini vurguladılar.

30 Kasım 1985 cumartesi günü, bir yandan grev sürerken, işçiler kamuoyunun desteğini alabilmek için yürüyüş yapmak istediler. Kentteki SPD yönetiminin grevcilere yürüyüş izni vermemesine rağmen yürüyüş yapıldı.

Yağmurlu havaya karşın canlı, disiplinli ve coşkulu geçen yürüyüşe dayanışmalarını dile getiren öteki sendikaların temsilcileri, grevci aileleri ve FIDEF-Düsseldorf derneği üyeleri de katıldılar. Yürüyüşten sonra kentin her yöresinde bildiriler dağıtıldı.

Daha sonra birlikte yeniten yemekte GHK Sendikası Bölge Yöneticisinin son durum hakkında yaptığı açıklamanın yanısıra FIDEF Merkez Yürütme Kurulu'nun dayanışma mesajı okundu.

NRW Eyaleti Çalışma Bakanlığının uzlaşma sağlamak için sendikaya ve patrona 4 aralık günü toplantı yapma çağrısına, patron önceden evet demesine karşın katılmadı. Bunun yanında grevi kırmak amacıyla grevi bırakanlara 1000 mark vereceğini açıkladı. Tehditler ve grevi kırmak için işverenin ve **"tarafsız polis"**in baskılarına karşın grev tek bir kayıp vermeden sürüyor. Herşeyi göze alarak demokratik haklarını kullanan Alman ve Türkiyeli işçiler sınıf kardeşliği ve örnek bir dayanışmayla **"Hak verilmez alınır"** belgisini somut olarak hayata geçiriyorlar.

GÜLCAN EROGLU-ÖZÇOBAN: İşçi temsilcisi. "3 yıldır bu işyerinde çalışıyorum. Ben greve karar verdiğimizden bu yana, birlik-beraberlik içersinde olduğumuz müddetçe, eylemimiz bu havada sürerse, grevin başarılı olacağına inanıyorum. Özellikle Türkiyeliler arasında greve ilgi ve destek daha büyük, kararlı görünüyorlar. Bu benim ilk katıldığım grev, sendikal eylem.

Geçen yıla kadar 42,5 saat çalışıldı; ücretler 40 saat üzerinden ödendi. 1 Ocak 1985'den bu yana 40 saat çalışıyoruz. Izinlerimiz önceden azdı, şimdi 30 günlük izin hakkımız var, izin parası alamıyoruz. Işyeren kendiniz biriktirin diyor.

Bunlar ilk başarımız, böyle devam ederse verilmeyen bu haklarımızı da alacağımıza yürekten inanıyorum."

VEDAT SOYSAL: "30 yaşında, evli, iki çocuk babasıyım. 4 yıldır bu firmada kalfa olarak çalışıyorum. Şimdi grev gözcülüğü yapıyorum. Çoktandır haklarımız yeniliyordu. Maaşlarımız az, izin parası vs. verilmiyor. Biz de arkadaşlarla birlik olduk, haklarımızı almak için grev yapıyoruz. Sonuna kadar devam edeceğiz, sonucun başarılı olacağına inanıyorum."

ARSLAN CANBOLAT: "19 yaşındayım. 1 senedir bu işyerinde çalışıyorum. Katıldığım ilk grev. 5 ayrı işyerinde çalıştım. Bu zamana kadar iki aylık uzatmalarla çalıştım. Betriebsrat'ın baskısıyla iki arkadaş olarak bizi tam işe aldılar. Ben

bu greve ailemle birlikte, Türk, Alman beraberce haklarımızı almak için katılıyorum. Herşeyi göze aldık.

MARLIS HUNTKE: İşyeri İşçi Temsilciliği Başkanı. "Ben de 2 yıldır bu işyerinde diğerleri gibi az maaşla çalışıyorum. Diğer işçi arkadaşlarımdan farkım yok. Biz bu birliği sağlamak için 1,5 yıldır mücadele ettik. Artık biz de bir toplu sözleşme istiyoruz ve maaşların buna göre verilmesi lazım. Sözleşme olmayınca işyeri işçi temsilciliğinin de (Betriebsrat) işlerliği kalmıyor. Görevimizi yapamıyoruz. Çünkü işyeren 60 yıldır istediğini yapıyor, firmayı kendi yasalarıyla yönetiyor. Kim karşı çıkarsa işten çıkartılıyordu, şimdi artık öyle değil.

cek, ülke düzeyinde grevlerden etkileniyoruz bahanesiyle işçileri sokağa atabilecekler. Bu durumda işçilerin dayanışması zayıflatılacak ve pratikte grevler imkansız hale getirilecek. Geçinememek veya işten atılma tehlikesiyle karşı karşıya kalan, grev yapmayan işçiler grevcilere düşman edilecek.

TÜSTAV

Pasaport harçlarına karşı yürütülen kampanya yaygınlaşıyor

Harç mı, haraç mı?

Konsolosluklar önünde yüksek pasaport harçlarını protesto eylemleri ve **"yeni pasaport bedeli en fazla 15 DM olmalıdır"** istemiyle imza kampanyaları sürüyor.

Düsseldorf konsolosluğu önünde çok sayıda bildiri dağıtılıp imza toplanırken, pasaport işlemi için gelen yurttaşlarla yapılan görüşmelerde, her yurttaşın yeni pasaport harcını çok yüksek bularak şikayetçi olduğu görüldü.

Münster konsolosluğu önünde 30 kasım cumartesi günü sürdürülen eylemlerde bildiriler dağıtıldı. 200'den fazla yurttaşla görüşüldü. Işsiz olduğunu belirten bir yurttaş sorunu şöyle dile getirdi: **"6 kişilik aileyiz. Yeni düzenlemeye göre ödemek zorunda olduğum toplam para 1430 mark. Bu parayı nasıl ödeyeceğim. Bu bir soygundur."**

Işçilerin dikkatle izledikleri, konsolosluk görevlisi ile yapılan tartışma Türkiye'de demokrasi konusuna kadar uzandı. Görevli, Türkiye'de hapiste olanların adam öldürdüklerini, terörist olduklarını iddia etti. Tartışmayı sürdürenler de ona Mahmut Dikerdem, Reha Isvan ve diğer birçok aydının barışı savundukları için hapiste olduklarını söylediler. Bunun üzerine konsolosluk görevlisi bu konunun burada tartışılamayacağını ileri sürdü.

Karlsruhe konsolosluğu önünde dağıtılan bildiriler ve sürdürülen imza kampanyası her yerde olduğu gibi büyük ilgiyle karşılandı. Konsolosluğun çağırdığı Alman polisi olaya müdahale etmedi. Bunun üzerine konsolosluk kendi polisini göndererek fotoğraf çektirdi. Türkiye Postası muhabiri de onların fotoğrafını çektiğinde üzerine saldırdılar. Alman polisi araya girerek olayı yatıştırdı.

Bazı yerlerde konsolosluklardan camilere telefon edilerek **"pasaport harçlarının bir kısmının camilere verileceği"** yalanı ile kampanya engellenmeye çalışılıyor. Tüm engellemelere rağmen kampanya büyük bir ilgi ile sürüyor.

Köln konsolosluğu önünde yapılan eylemler de çok canlı geçti. Konsolosluktan çıkan işçilerin içerideki muameleden şikayet ederek kampanyaya daha bir ilgi gösterdikleri gözden kaçmadı. Özellikle kadınlar pasaport harçlarının yüksekliğini soygun ve namussuzluk olarak niteliyorlardı. Konsoloslukta çalışan memurların bir kısmı da kampanyayı haklı bulduklarını belirttiler.

Aynı anda Essen, Stuttgart ve Frankfurt'ta sürdürülen etkinlikleri de bu sayfamızda bulacaksınız.

Konsoloslukların önünde bildiri dağıtımı tüm engelleme çabalarına karşın başarıyla sürüyor

"İnek gibi sağılıyoruz"

Şahin YILMAZ

FIDEF'in pasaport yenilemelerine karşı başlattığı imza kampanyasının Frankfurt'ta yaygınlaştırılması için kollarımızı biz de sıvadık ve işe koyulduk. Önce kampanyayı nasıl sürdüreceğimizi arkadaşlar arasında tartıştık. Kapı kapı dolaşıp bütün Türkiyeli ailelerle konuşup desteklerini istemeye karar verdik. Kadınlı-erkekli ziyaret grupları oluşturduk. Ve hiç tanımadığımız insanların kapılarını çalmaya başladık. Itiraf etmeliyim ki, ilk defa böyle bir çalışmaya başlamanın verdiği heyecan hepimizde vardı. Ama bu, bir-iki kapı çalmadan sonra yenilebiliyor. Yaptığımız işin ne kadar doğru olduğunu, insanlarımızın bizi karşılamalarından anladık. Yaşadıklarımız bizde daha fazla cesaret ve coşku yarattı.

Çaldığımız kapıların çoğunda içeri buyur edildik. Bazılarında misafir vardı. Bazı evlerde kimileri bizi, para biriktirmek amacıyla bankalara 7 sene süreyle para yatıranlardan, kimileri ise reklam için gelenlerden zannetti. Ama kendimizi tanıtınca öyle bir sohbet ortamı açılıyor ki görmeye değer. Çaylar, kahveler geliyor. Dertler masanın üstüne seriliyor. Sanki her ev bir dert küpünden oluşuyor.

Yine bir mahallede kapısında "Elmas" yazan bir zili çaldık. Karşımıza 45 yaşlarında, daha sonra Yozgat'lı olduğunu öğrendiğimiz

kes bir şeyler anlatmaya başladı. Konsolosluklardaki itişme-kakışma, haraç kesme, vatandaşlara yapılan eziyet... Bu sohbetlerde biz de kendimizi bulduk. Artık ne biz onlar için ne de onlar bizim için yabancı değildik. Sanki yıllardır tanışan birer komşu ya da akrabaydık...

Ev sahibimiz belediyede işçi olarak çalışıyormuş. Yıllardır Federal Almanya'da zor şartlarda da çalıştığından sinir sistemi bozulmuş. Başlarından geçen haksızlıkları anlatırken de doğal olarak çok sinirleniyordu. Dört çocuğu varmış. Çocuklarından birinin bedelli askerliği için konsolosluğa müracaata gittiğinde **"Konsolos bey bak"** demiş, **"Ben doktor tarafından sinirli olduğuma dair raporluyum. Bunu bilin. Sizin yaptığınız tamamen bir soygundur. Bizi inek gibi sağmak istiyorsunuz. Ama bizim oralarda ineklere az da olsa yem verirler. Siz bunu bile yapmıyorsunuz, durmadan bizi sağmak istiyorsunuz. Olacak iş değil. Ama birgün gelir sağılacak hiç bir şeyimiz kalmaz, aç kalan inek de sağa-sola saldırır".**

O daha sözünü bitirmeden terzi dükkanı olan bir misafir bayan lafa girdi. O kadar hınçlı ve hızlı konuşuyor ki, sözlerini takip etmekte zorluk çekiyorduk. O da konsoloslukta vatandaşlara yapılan haksız uygulamaları anlatıyor, görevlilerin lakaytlıklarını dile getiriyor... Konuşmamız sırasında biz de kâh diğerleri gibi din-

Karlsruhe Konsolosluğu polisleri önce vatandaşın arkasına sünüp resim çektiler, Türkiye Postası muhabiri Soner Gürler onları objektifiyle yakalayınca da saldırıya geçtiler.

"Bu işi sürdürelim, başaracağız"

Hafize ÇAKAR

Bardaktan boşanırcasına yağan yağmurun altında, sabahın 8'inde Essen Konsolosluğu önündeyiz. Yağmurun altında hızlı hızlı yürüyenler yağmura aldırmadan bildiri dağıtanları görünce bir duralıyorlar. Pasaport harçlarının 102 DM olması konusunda ne düşündüklerini soruyoruz.

– Bu iş yanlış diye düşünüyoruz. Ben tek kişiyim ya kalabalık nüfuslar var.

– Ben yedi nüfusum, mecbur ödeyecekmişim bu parayı. Benim başka harcayacak yerim yok mu?

Hele Konsolosluktan çıkanlar daha bir ilgiyle karşılıyorlar bildirileri. Yandan fazlası eli boş dönmüş. Yanında küçücük çocuğuyla bir aile yakınıyor:

– Sabahın altısında yola çıktık, çoluk çocuk. Saatlerce sıra bekledik boşuna. Şimdi tekrar geleceğiz. Çoluk çocuğun yağmurda, soğukta rezil olduğuna mı yanarsın, yol parasına mı yanarsın, işimin olmadığına mı yanarsın?

Bir baba oğul Konsolosluğun soygun yeri olduğunu anlatıyor:

–Bir hafta önce geldim, kendilerine herşeyi anlatarak vekaletname yaptırdım. 68 mark verdim ama bir işe yaramadı, çünkü yanlışmış. Bugün yeni bir vekaletname daha yaptırdım. Gene 68 mark aldılar. Kendileri yanlış yaptılarsa benim ne günahım var? Sözü oğul alıyor.

– Bu duruma karşı çıktım diye dışarı attılar beni. Hakkımızı aramamıza da izin yok. Büyükelçiliğe kadar gideceğim.

Bir karı koca çıkıyor dışarı. Kadın:

– Çocuk benim pasaportuma kayıtlı. Gene de hem benim için, hem çocuk için ayrı ayrı para aldılar. Bu ne biçim iş anlayamadım.

Bildiri dağıtanların konuştuğu herkes imza kampanyasını ilgi ile karşılıyor, çevrelerinde toplamak üzere imza formüleri alıyor.

Bir genç ülkücü olduğunu söylüyor. Ama kendisi imza verdiği

pasaport için işçilerden 102 DM alındığını, çok fazla olan bu harcın düşürülmesinin istendiğini anlattı. Polislerin ikisi Konsolosluğa girdiler. Biraz sonra çıktıklarında:

– Pasaport parası 102 DM değilmiş, bir de 105 DM sürenin uzatılması için alıyorlarmış. Yazık ki birşey yapamıyoruz diyerek gittiler.

Daha sonra merak ve kuşku içinde bir genç yanaşıyor;

– Deminki polisler sizin için mi gelmişlerdi?

Olayı olduğu gibi anlatıyoruz.

– Ben de fabrikada imza toplayabilir miyim? diyor. Ona da imza formüleri veriliyor.

Bir başkası, daha pasaportunu yeni değiştirmiş. Kendisine eski pasaporttan vermişler, şimdi tekrar değiştirmeye kalkmışlar. Haklı olarak sormuş;

– Madem yeni pasaport verecektiniz, zamanında niye vermediniz? Niçin bana iki masraf yaptırıyorsunuz? Aldığı cevap **"Size açıklama yapmak zorunda değiliz"** olmuş.

Yine kızgın yaşlı bir amca çıkıyor dışarı;

– Allah kahretsin bunları. Burası gibi Konsolosluk başka yerde yoktur. Geçen gün adam dövdüler burada.

Düşünüyor ve üzülüyoruz.

Konsolosluk görevlisi: Politika yapma

Ali GÜRSU

30 kasım sabahı Stuttgart TC Konsolosluğu'nun önüne gittiğimde küçük fakat çarpıcı bir olay yaşadım. Isteklerini, çıkarlarını, haklarını kendi diliyle savunanları şartlar ne olursa olsun, halkımız bağrına basıyor. Cumartesi sabahı da aynen böyle oldu. Konsolosluğun

karşılık biz işçiler, senelerdir döviz gönderiyoruz. Neden bize kolaylık gösterilmiyor?

– Pasaportlar bedava verilmelidir, bedava...

– Buraya geliriz, burda soyarlar. Türkiye'ye varırız orada soyarlar.

Tepkiler böyle sürerken bir işçi arkadaş Özal'ın Federal Almanya'ya gelişine değindi ve şöyle dedi:

da tüketen konsolosa, hemen cebimden pasaportumu çıkarıp gösterdim ve **"Ben Türk vatandaşıyım. Vatanım için, halkım için canımı veririm. Sen verir misin?"** dedim. Işçi arkadaşlar da hep birden benzeri çıkışı yapınca, konsolosçareyi kaçmakta buldu. Işçiler ardından bağırdılar: "Kaçma, kaçma, nereye?"

"Elmas" yazan bir zili çaldık. Karşımıza 45 yaşlarında, daha sonra Yozgat'lı olduğunu öğrendiğimiz bir işçi arkadaş çıktı. Kendimizi tanıtınca bizi içeri buyur etti. Içerde iki aile daha misafir olarak bulunuyordu. Sohbetleri birden kesildi. Bütün gözler üstümüzde toplanıverdi. Pasaportlarla ilgili kampanyamızı anlatmaya başladık. O suskunluk birden etraftan gelen **"Aferin sizlere"**, **"Çok haklısınız, buna mutlaka ses çıkartmak gerekir"** sesleriyle bozuldu. Herle getiriyor... Konuşmamız sırasında biz de kâh diğerleri gibi dinledik kâh konuşmalara katıldık. Daha sonra orada bulunanların hepsi imza attılar. Ayrıca işyerlerinde ve tanıdık çevrelerinde imza toplayabileceklerini söyleyerek çok sayıda imza formu da aldılar. Bir hafta sonra tekrar görüştüğümüzde bize devredecekler.

Gerçekten samimi havada geçen ziyaretlerimiz ve sohbet toplantılarımızla daha şimdiden 500'ü aşkın imza topladık.

ne olursa olsun, halkımız bağrına basıyor. Cumartesi sabahı da aynen böyle oldu. Konsolosluğun önünde, pasaport soygununa karşı çıkıp, dilimizin döndüğü kadar derdimizi anlatmaya başladığımızda, konsolosluk görevlileri şöyle dedi: **"Politika yapma"**.

Hakkını arayana, politika sözü tersyüz edilip giydirilmek isteniyor. Ama halk, işçiler, emekçiler haklarını savunmada kararlılık gösterince demagojiye, çarpıtmaya aldanmıyor. Kulak asmıyor.

Nitekim konsolosluk görevlilerinin yakıştırmasına, orada toplananlar hemen hemen bir ağızdan şu sesi yükselttiler:

– Arkadaş "politika yapmıyor", derdimizi anlatıyor.

Bu güçlü çıkış karşısında demagoji silahı ters tepti. Konsolosluk görevlileri geri adım attılar. Vatandaşın biri sürdürdü:

– Bu soygundan başka birşey değil.

Başka biri ardından ekledi:

– Bunlar biraz utansa, bizleri bu soğukta, karın, yağmurun altında bekletmezler. Bunlar bizi hiç insan olarak görmediler. Içeriye girer girmez yok şuraya yardım, yok buraya yardım istiyorlar.

Bunun üzerine konsolos geldi ve, **"Ben size laf anlatamadım"** dedi. Eh artık, bu söz yanıtsız kalır mı? Vatandaş yapıştırdı:

– Beyefendi sizin kullandığınız yöntemi Türkiye'de uyguluyorlar. Insanların ağzını açmasını istemiyorlar. Sen bir memursun, söyle bakalım: Bu harç parası haksızlık mı, değil mi? Dürüstçe cevap ver: Evet mi, hayır mı?

Konsolos bu sefer, görevlileri gibi **"politika yapmayın"** diyemedi. Çünkü o demagoji silahı biraz önce düşmüştü. Durumu oldukça zordu. Hakkını arayanlar karşısında, **"Benim bileceğim iş değil"** deyiverdi. Bunun üzerine orada toplanan 40-50 işçi arkadaş başladı gülmeye.

Neşe kavganın musikisidir, derler. Işçi arkadaşlar da hem güldüler, hem de soruları yönelttiler:

– Meseleyi çarpıtma. Bizim dışımızda hangi ulusun konsolosluğunda bu soygun yapılıyor?

Konsolostan perişan bir cevap geldi: **"Biz fakiriz!"**

Işçiler bu kez öfkelendi:

– Fakiriz diyerek hep işçileri mi soyacaksınız?

– Sahte ihracatla milyarları ceplerine indirenlere, bir avuç dolara ülkenin herşeyini peşkeş çekenlere

arkadaş Özal'ın Federal Almanya'ya gelişine değindi ve şöyle dedi:

– Sayın Özal Almanya'ya geldiğinde işçilerin sorunlarına eğildi mi? Ama ayağının tozuyla işçi düşmanı, Türk düşmanı Strauss'un yanına gitti.

Konsolos oldukça çaresiz, "Ne **biliyorsun?"** dedi.

– Bilinmeyen birşey değil ki...

Konsolos üste çıkmaya çalıştı: **"Işçi görüştü."**

– Hangi işçi görüştü? diye sordu işçiler ve eklediler: **"O üçkağıtçı tercümanlar mı, eksportçular mı?"**

Bundan sonra konsolosun rengi iyiden iyiye belli oldu. **"Sizin amacınız başka.** Siz Türk **vatandaşı değilsiniz"** diye konuştu. Aynen bu sözleri söyleyen, son barutunu

bağırdılar: **"Kaçma, kaçma, nereye?"**

Topluluğa döndüm, **"Bunların başındakiler de böyledir. Gerçekleri söyleyenlere hep vatan haini demişlerdir. Görüyorsunuz kim kimin yanında"** dedim. Işçiler yanıma toplanırken Alman polisi de geldi. Hüviyetimi istedi. Tüm işçi arkadaşlar tam bir dayanışma içinde, **"Pasaport harcındaki yanlış hesap düzeltilsin diye imza atıyoruz"** dediler. Alman polisine yarı Almanca, yarı Türkçe derdimizi anlattık. Bir arkadaş polise, **"Ben işsizim. Karım, 4 çocuk ve benim 1000 DM yapıyor. Nasıl vereceğim bu parayı?"** dedi. Derken konsoloslukta işi bitirenler de yanımıza geldiler. Sorunu hep birlikte konuşmaya, tartışmaya başladık.

Tekrar polis çağırdılar. Diğer arkadaşları da şikayet ettiler. Polisin ikinci gelişinde tepki daha büyük oldu. Işçiler, **"Ayıp, ayıp. Kimi kime şikayet ediyorlar. Biz bu kadar parayı veremeyiz"** diye bağırdılar. Alman polisi, **"Ne yapalım. Çağırıyorlar, biz de geliyoruz."** demek zorunda kaldı. Bu arada konsoloslukta çalışan biri, **"Ben bin mark da veririm"** diyerek konuşmaya girmeye kalktı. Işçiler, **"Bırak palavrayı, sen çok zenginsen neden burada duruyorsun?"** dediler. Bir arkadaş bu kişinin konsolosla beraber çalıştığını söyleyince adam ortadan kayboldu.

Bir genç ülkücü olduğunu söylüyor. Ama kendisi imza verdiği gibi FIDEF'e ait imza formüllerini alıyor çevresinde imza toplamak için. Bir başkası sürekli gittiği kahvehanede imza toplamak istiyor.

Geleli daha bir saat olmamıştı fakat elliden fazla formüler bitmişti. Bir arkadaş fotokopi yaptırmaya koştu.

Bu arada konsolosluğun çağırdığı polisler geldi. Bildiri dağıtanlardan biri Türkiye'de 9 DM olan

tur. Geçen gün adam dövdüler burada.

Düşünüyor ve üzülüyoruz. Konsolosluklara düşman değiliz. Ama yurdumuzdan binlerce kilometre uzakta bizim ülkemizin bir parçası olan buralarda biraz insanca muamele, hoşgörü, ve yardım beklemek de her gurbetçinin hakkı. Buralar işçinin çekinerek girip, dayak yiyerek yada köpürerek çıktığı yerler olmamalı.

Orta yaşlı bir bayanla konuşuyoruz.

– Aslında Türk hükümeti 9 DM diyormuş ama Alman hükümeti 102 DM yapıyormuş. Ona dilimiz döndüğünce bu uygulamanın Federal Alman hükümetiyle bir ilgisinin olmadığını, Federal Almanya'da pasaport ücretinin 10 DM olduğunu anlatıyoruz.

Yağmur hâlâ devam ediyor. Hepimiz iliklerimize kadar ıslandık. Eldeki bildiriler, imza formülerleri bitmese yine de gitmek kimsenin aklına gelmeyecekti.

Dönüşte, bir yandan üzerimizi kurutup ısınmaya çalışıp, bir yandan çay içerken halinden şikayet eden tek kişi yoktu. Kampanyaya olan ilginin fazlalığı herkese daha bir güven vermişti.

–Bu işi sürdürelim, başaracağız.

BAVIG Kurucu Heyeti basın toplantısı düzenledi

Federal Almanya Göçmen Işçi Örgütleri Çalışma Birliği BAGIV'in kuruluş çalışmalarını yoğunlaştırdığı sıralarda 4 aralık çarşamba günü Bonn Basın Merkezi'nde bir basın toplantısı düzenlendi. Toplantıyı kurucu komite adına **Bekir Saydam, Salih Yiğit** ve **Vissariou Klissouran** yönettiler. Basın BAGIV'in amaçları, geçmişteki çalışmaları ve 14 aralık günü Bonn Bad Godesberg'de yapılacak kurultay hakkında bilgilendirildi. **Bekir Saydam** BAGIV'in amacını FAC ve Batı Berlin'de yaşayan göçmen işçilerin ve ailelerinin yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve toplumda yerli ve yabancıların eşit haklara sahip olması ve birlikte iyi bir geleceğe kavuşmaları için çalışmalar yapmak olarak nitelendirdi.

Daha sonra söz alan **Klissauran** BAGIV'i oluşturan göçmen işçi örgütlerinin bugüne kadar yaptıkları ortak çalışmaları özetledi. Bunlar arasında anadil eğitimi konusunda rapor, yabancılar politikası üzerine tezler ve Bochum'da geleneksel olarak düzenlenen Kemnade şenliği sırasında gerçekleştirilen göçmen işçi çocuklarının sorunları üzerine sempozyum yeralıyor.

BAGIV'i oluşturan örgütler ve kuruluş çalışmalarının durumu hakkında ise Salih Yiğit geniş bilgi verdi. **Federal Almanya'nın 650 kent ve kasabasında faaliyet gösteren 1000'den fazla yerel örgüte sahip 11 ulustan 16 örgüt BAGIV'de birleşerek bundan böyle birlikte mücadele verecekler.** BAGIV'in kuruluşu toplumsal etkinliği olan tüm parti, sendika, demokratik örgüt ve kiliseler tarafından ilgiyle karşılandı. Kurultay için gönderilen mesajlar arasında Federal Devlet Başkanı **Richard von Weizsäcker**'in selamlama mesajı da yeralıyor.

Basın toplantısında açıklandığına göre kurucu örgütler şunlar: (Almanca yazılışıyla ulusların alfabetik sıralanışına göre) **Almanca konuşulan bölgedeki Ermeni Birlikleri Örgütü, Almanya Süryani Birlikleri Merkez Birliği, Federal Almanya ve Batı Berlin Yunan Toplulukları Birliği, Yunan Veli Dernekleri Çatı Örgütü, Federal Almanya'daki Italyan Dernekleri Birliği, Yugoslav Merkezleri, Koreli Işçiler Birliği, KKDK, KOMKAR, Kürdistan Demokratları Birliği, Fashı Işçil… i. Federal Almanya'daki P[Portekiz?]… Topluluğu Konseyi, Federal Almanya Sosyal ve Kültürel Ispanyol Dernekleri Birliği, FIDEF, DIBAF.**

Hollanda'da Gençlik Yılı sonuç eylemleri yapılıyor

Hollanda'da Gençlik Yılı'yla birlikte başlatılan, hemen her kentte kendiliğinden kurulmuş ve çeşitli alanlarda faaliyet gösteren gençlik kuruluşlarının eyaletler düzeyinde bir araya getirillerek eyalet, gençlik komitelerinin kurulmasıyla yoğunlaşan gençlik çalışmaları **Gençlik Yılı sonuç eylemleri** ile noktalanıyor. Bir yıl boyunca sportif turnuvalar, geziler, bilgilendirme toplantıları, sorunları tartışma toplantıları, gençlik eğlenceleri, kültürel çalışmalar, hafta sonu eğitimleri gibi etkinlikler göteren komitenin Zuit Holland G…çlik Girişimi 14 aralıkta, Gel…and Gençlik Girişimi 21 aralıkta gençlik sempozyumları düzenleniyor. Brabant Genç-Kom ise 28 aralıkta Gençlik Günü isimli

bir sonuç eylemi yapıyor.

Tüm bu eylemlerin ortak özelliğini, bakanlık temsilcilerinin, eyalet valilerinin yerel belediye başkanlarının, siyasi parti gençlik örgütü temsilcilerinin ve bu eylemleri koordine eden HTIB'in birer konuşma yapacak olmaları, bütün toplantıların kültürel etkinlik içermesi, Türkiye hükümetine askerlik bedelinin 5000 guldene indirilmesi, yeni pasaport alımlarındaki ücret eşitsizliğinin giderilmesi, konsolosluklarda vatandaşa insanca davranılması, Avrupa'da göçmen işçilere uygulanan vizenin kaldırılmasına ilişkin onbinlerce kart postalanması, Hollanda hükümetinden istemler içeren Volder dağıtımları yapılması oluşturuyor.

Kemal Özgül'ün adı CGT sendika binasına verildi

Ölümünün 1. yılı nedeniyde 8 kasımda, üyesi olduğu Mantes La Jolie CGT sendikasınca **Kemal Özgül**'ü anma toplantısı düzenlendi. Sendika binasına bir plakat konarak Kemal Özgül adı verildi.

Toplantı Federal Almanya'da işçi olarak çalışan Kemal Özgül'ün ağabeyi **Mehmet Özgül**'den gelen bir mesajın okunmasıyla açıldı. Daha sonra CGT Bölge Yöneticisi ve eski **Pirault** işçilerinden bir Türkiyeli emekçi konuştu. Ardından Kemal Özgül'ün çekiminde rol aldığı Yılmaz Güney'in Duvar filmi gösterildi.

Fransız ve Türkiyeli kalabalık bir emekçi grubunun katıldığı toplantıda CGT Yürütme Kurulu üyeleri, yerel ve bölge sorumluları, Göçmen Işçiler Bölümü, FKP senatör ve milletvekilleri, bölgedeki belediye başkanları ile FTIB Paris şubesi yöneticileri hazır bulundular.

Hatırlanacağı gibi 10 Kasım 1984 günü grevdeki Pirault işçileri üzerine patron ve adamları tarafından açılan ateş sonucu Kemal Özgül yaşamını yitirmiş, üç arkadaşı da yaralanmıştı.

Kemal Özgül'ün avukatı FKP senatörü **Charles Lederman** gazetemize yaptığı açıklamada davanın teknik yönünün, hazırlık safhasının tamamlandığını ve yakın bir zamanda başlaması geretiğini belirtti.

SOS hareketine Özgürlük Ödülü

Isveç'in en büyük günlük gazetesi Dagens Nyheter ile Danimarka'nın Politiken gazetesinin her yıl ortaklaşa düzenledikleri **"Özgürlük Ödülü"**nü bu yıl **SOS Rasizm Hareketi** aldı. Yetmiş bin kron tutarındaki ödül ırkçılık ve yabancı düşmanlığına karşı olan bu hareketi Fransa'da başlatan grup adına Stockholm'a davet edilen **Harlem Desir**'e verildi.

16 kasım günü yapılan ödül töreninde ırkçılık konusunda bir de tartışmalı toplantı yapıldı. Toplantıya Almanya'da kaçak Türk işçilerinin yaşamını konu edinen kitabıyla herkesin tanıdığı **Günter Walraff**, Güney Afrikalı şair **Breyten Breytenbach**, Ingiliz Işçi Partisi milletvekili **Glyn Ford**, ağustos ayında tutuklanan Afrikalı din adamı Alan Boseak'ın eşi **Doroth Boseak**, **Sivanandan** ile Fransız yeni sağ akım filozoflarından **Bernard Levy** katıldılar.

Bernard Levy dışında tüm konuşmacılar Avrupa ülkelerinde ırkçı akımların güçlendiğini belirttiler ve karşı önlem almak için p… tikacıların daha aktif olmaları gerektiğini belirttiler.

İnsan hakları mücadelesi, Türkiye'de demokrasi mücadelesinin gündeminde ilk sıralarda yer alıyor

İnsan Hakları Bildirgesi'nin 37. yılında

İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin kabul edildiği tarih olan 10 aralık tüm dünyada insan hakları günü olarak kutlanmakta.

Ülkemizde insan haklarının çiğnendiği belirtildiğinde iktidarın cevabı hep aynı oluyor: **"Bu Türkiye'yi bölmek, zayıf düşürmek isteyen dış mihrakların yalanıdır!"**

Örneğin, geçtiğimiz günlerde Avrupa Parlamentosu Türkiye raportörü, İngiliz İşçi Partisi milletvekili Richard Balfe'ın Türkiye'de insan haklarının çiğnendiğini belirttiği rapor da böylesi bir suçlamaya uğramıştı.

Sert tartışmalara konu olan bu insan hakları neyin nesidir?

İnsan haklarının insanlığın evrimiyle paralel bir geçmişi var. İnsan haklarının tarihsel kökeni araştırıldığında **J.J. Rousseau** gibi **Fransız Devrimi**'nin öncü düşünürleri tarafından ortaya atıldığı ve devrimin (1789) gerçekleşmesinden sonra çıkanlan bildirilerde de yeraldığı görülüyor. 4 Temmuz 1776'da Amerika'nın Birleşik 13 devletinin oybirliğiyle kabul edilen **Amerika Birleşik Devletleri'nin Bağımsızlık Bildirisi**'nin, ve ayrıca yeniçağ düşünürlerinin **(Kant, Hegel, Locke, Hobbes ve Marx gibi)** insan haklarının ortaya çıkmasında önemli rolü var. Bu nedenle somutlaşıp yazılı hukuka yansıması 18. yüzyılın, yeni çağın ürünüdür.

Birleşmis Milletler ve İnsan Hakları

Ancak insan haklarının daha da somutlaşıp, evrensel bir nitelik kazanması **Birleşmiş Milletler**'in kuruluşundan sonra gerçekleşti. Zaten bu örgütün kuruluşunda birleştirici bir rol oynayan insan hakları **Birleşmiş Milletler Antlaşması**'nın **(San Francisco 26 Haziran 1945)** ilk satırlarında ve pek çok maddesinde de yeraldı ve ilk kez uluslararası hukuk alanına çıkarıldı. Ancak Antlaşma, insan haklarını belirleyen ayrıntılı bir belge niteliğinde değildi ve bu anlamda evrensel bir belge hazırlanması için 1946 yılında oluşturulan BM İnsan anayasaların hazırlanmasında, kanunların mahkemelerce yorumlanmasında olumlu bir rol oynadı.

Bildiri'nin bağlayıcı etkisinin olmaması yüzünden daha sonraki yıllarda pek çok ülkede insan haklarının çiğnenmesi nedeniyle BM Genel Kurulu iki sözleşme kabul etti. 16 Aralık 1966'da kabul edilen bu iki sözleşme, **"Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi"** ile **"Temel Haklar ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi"**dir. Onaylayan devletler tarafından bağlayıcı niteliği olan bu iki sözleşmeyi ilk etapta 35 ülke onayladı. 1976'da yürürlüğe giren bu iki sözleşmeyi günümüzde onaylayan toplam devlet sayısı 75'dir.

Avrupa Insan Hakları Sözleşmesi

Daha sonra İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin yanısıra bölgesel nitelik taşıyan sözleşmeler de yapıldı. (Avrupa, Amerika, Afrika gibi) Avrupa Konseyi'nin girişimiyle **3 Eylül 1953**'de yürürlüğe giren **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi** bu anlamda önemli bir sözleşmedir. (Tam adı İnsan Haklarını ve Hürriyetlerini Koruma Sözleşmesi'dir)

Sözleşme uluslararası bir anlaşma olup, onaylayan devletler için bağlayıcı nitelik taşır. En önemli özelliği insan haklarının çiğnenmesi halinde işleyecek bir denetim mekanizmasının olmasıdır. Bu denetim mekanizmaları Avrupa İnsan Hakları Komitesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Bakanlar Komitesi'nden oluşan üç organdır. İnsan haklarının çiğnenmesi halinde devlet ve bireysel başvuru olmak üzere iki başvuru yolu vardır.

Insan Hakları ve Türkiye

Türkiye 10 Aralık 1948'de yapılan BM Genel Kurulu'na katıldı ve İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'ne olumlu oy kullandı. (Bkz. Resmi Gazete, Mayıs 1949, No: 7217, D III, T.C. 30, S. 1020) Ancak gerçekte insan hakları konusunda hukuksal bağlayıcılığı olan iki sözleşmeyi (1966'da kabul edilen) bugüne dek onaylamadı.

Türkiye Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni imzaladı, ancak 5 protokolden 4'ünü onayladı. Tümünü onaylaması halinde sendikal hakkı kamu hizmetleri görevlileri ne yani memurlara da tanıması gerekmektedir. Ayrıca insan haklarının çiğnenmesi halinde yapılacak olan bireysel başvuru hakkını da onaylamamıştır. Böylece Türkiye' de insan haklarının çiğnenmesi halinde bireysel başvuruda bulunması yolunu önceden tıkamıştır. Çünkü sözleşmede yeralan çok önemli bir koşula göre, insan haklarının çiğnendiği ileri sürülen devletin, aleyhine yapılacak bireysel başvuruyu, bu yolun işleyebileceğini daha önceden kabul etmiş olması gerekir.

Görüldüğü gibi insan hakları açısından çok önemli olan konularda Türkiye sözleşmeleri onaylamamıştır. Uluslararası alanda da hukuksal çerçevede insan haklarına Türkiye'nin nasıl yaklaştığı açıktır.

İnsan hakları konusunda Türkiye'nin onaylamadığı bazı uluslararası sözleşmeler

– İnsan Ticaretinin ve Fahişeliğin Sömürülmesinin Önlenmesi (1950)
40 devlet onayladı, Türkiye onaylamadı.
– Vatansız Kişilerin Statüsüne İlişkin Sözleşme (1954)
23 devlet onayladı, Türkiye onaylamadı.
– Evliliğe Rıza Gösterme, En Küçük Evlenme Yaşı Ve Evlenmelerin Kütüğe Yazılması Sözleşmesi (1962)
26 devlet onayladı, Türkiye onaylamadı.
– Ekonomik, Toplumsal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi (1966)
– Temel Haklar ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi (1966)
Bu iki sözleşmeyi 1966'da 35 devlet onayladı. 1976'da bu sayı 75'i aştı, Türkiye onaylamadı.
– Yasa ile Sınırlamaların Savaş Suçlarına ve İnsanlığa Karşı Suçlara Uygulanmasına İlişkin Sözleşme (1968)
14 devlet onayladı, Türkiye onaylamadı.

Madde 3

Yaşamak, hürriyet ve kişi emniyeti her ferdin hakkıdır.

Madde 5

Hiç kimse işkenceye, zalimane, gayriinsani haysiyet kırıcı ceza ve muamelelere tabi tutulamaz.

İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde yeralan bu maddelere imza atmış bir devlet Türkiye. Ama gün geçmiyor ki, gazetelerde, radyolarda (sadece su yüzüne çıkabilenler) işkence ve ölüm haberleri geçmesin. 14 Kasım 1985 **tarihli** Cumhuriyet gazetesinde yeralan bir haberde göre, Eskişehir Anadolu Üniversitesi öğrencisi 22 yaşındaki Hamza Tutan, Hakkari-

Insan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 37. yıldönümünde, Anayasa Hukuku Profesörü Dr. Server Tanilli, Türkiye Postası'nın sorularını yanıtladı.

İnsan hakları demokrasi mücadelesinin gündeminde

Türkiye Postası: Sayın Tanilli 10 Aralık 1985 tarihi, BM Genel Kurulu'nun 1948 yılında kabul ettiği İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 37. yıldönümü. Anlamlı bir yıldönümü bu. İnsan hakları deyince ne anlaşılır bundan?

Server Tanilli: İnsan hakları deyince, bütün insanlara tanınması gereken bir ideal haklar listesi, ulaşılacak hedefler programı hatıra gelir. Bize, 1961 Anayasası ile giren **"Temel Hak ve Özgürlükler"** deyiminde de böyle bir anlam gizlidir.

Yürüyen yaşamla beraber, sayısı gitgide artan ve önemleri gün geçtikçe daha da belirgin olan bu hakların içinde, başta insanın, insan olarak sahip olduğu haklar var: **Kişi dokunulmazlığı** ile **düşünce özgürlüğü** ilk akla gelenler oluyor. Birinde, insan bedeninin ve yaşamının kutsallığı kabul edilmiş oluyor; ötekinde de insanı hayvandan ayıran en yüce yanı, yani düşüncesinin kutsallığı. Bu her iki hak ve özgürlük ile onların uzantıları, o kadar önemlidir ki, hiçbir iktidar bunlara dokunamaz. Bunlara dokunup, onları sınırlandırmaya kalktığınız anda, bu haklar anlamlarını yitirir ve böyle bir harekete girişmiş olan iktidar bir **"insanlık suçu"** işlemiş olur; kendisini böylesi suçlu durumdan kurtaracak hiçbir gerekçe de yoktur.

Uygar bir toplumda, bu hakları anayasalar da sınırlayamaz, sınırlayamamalı. Aksi taktirde, anayasa olma niteliklerini kaybeder, kimsenin saygı duymadığı, duymayacağı adi bir metin, bir kağıt parçasına dönüşürler. Insan hakları içinde bazı haklar da vardır ki, sınırlanabilir. Örneğin, bir seyahat özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı böyledir. Ancak, bunlarda bile, sınırlamalar, hiçbir zaman o hakkın **"özüne"** dokunmamalıdır. Aksi takdirde, hak yine anlamını yitirir. Çağdaş anayasalar, bunları da bu bakımdan koruyup gözetiyor.

Bu haklar içinde, bazıları da, insanların belli bir devlette, yurttaş olmalarından doğmaktadır. Örneğin, **seçme ve seçilme hakkı** gibi. Bunlara da birtakım kayıtlar getirilebilir; ancak, bu kayıtlar da, hiçbir zaman çağdaş demokrasinin özüne aykırı olmamalıdır; yurttaşların, toplumun yönetimine katılmalarına olabildiğince kapıları açık tutmalıdır.

Türkiye Postası: Sayın Tanilli, bu hakların korunmasındaki güvence-

TÜST

rensel bir belge hazırlanması için... 1946 yılında oluşturulan BM İnsan Hakları Komisyonu'na görev verildi. Komisyon'un hazırladığı tasarı **10 Aralık 1948**'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabul edildi. **İnsan Hakları Evrensel Bildirisi** olarak tarihe geçen bu belgeye amaçlanan, devlet sınırlarından

bağımsız olarak, dünyanın neresinde olursa olsun, tüm insanların insanlık onuruna yaraşır bir yaşam düzeyine ulaştırılmasıdır. Bildiri önsöz ve 30 maddeden oluşmaktadır.

İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin hukuksal bir bağlayıcılığı yoktur. BM Genel Kurul Kararı olduğundan **"tavsiye"** niteliğindedir. Ancak tarihte ilk kez uluslararası bir örgütte **"evrensel"** nitelik taşıyan bir belge kabul edildi ve hiç bir devlet olumsuz oy kullanmadı. Bildirinin çok önemli bir yanı da, bildiride sadece klasik haklarla yetinilmeyip, özgürlüğün sağlanabilmesi için ekonomik, sosyal ve kültürel koşulların da yerine getirilmesinin gerekli olduğunun vurgulanmasıdır. Ayrıca manevi bir etkisi de olan bildiri tüm dünyada

Madde 26/a

Her şahsın eğitime hakkı vardır. Eğitim, parasızdır, hiç olmazsa ilk ve temel eğitim safhalarında böyle olmalıdır. İlk eğitim mecburidir. Teknik ve mesleki öğretimden herkes istifade edebilmelidir. Yüksek öğretim liyakatlerine göre herkese tam eşitlikle açık olmalıdır.

Okuma yazma oranının düşük olduğu ülkemizde, eğitimde fırsat eşitliği yine kağıtta kalan insan haklarından biri sadece.

Madde 9

Hiç kimse keyfi olarak tutulamaz, alıkonulamaz veya sürülemez.

Yukandaki resim, Türkiye'den. Hiç bir gerekçe gösterilmeden alınıp, bilinmeyen yerlere götürülen genç insanlar...

Madde 11/a

Bir suç işlemekten sanık herkes savunması için kendisine gerekli bütün tertibatın sağlanmış bulunduğu açık bir yargılanma ile kanunen suçlu olduğu tesbit edilmedikçe masum sayılır.

Herkesin hatırlayacağı gibi, Barış Derneği yöneticileri, Aydınlar Dilekçesi davasında yargılanan yazarlar, bilim adamları, ülkemizin seçkin aydınları daha davaları sonuçlanmadan bizzat Cumhurbaşkanı Kenan Evren tarafından **"vatan hainliği"** ile suçlandılar. Hatta Evren, **"bunları idam etmeyip de besleyecek miyim?"** deme cüretini bile gösterdi.

İşte günümüz Türkiyesi ve İnsan Hakları Evrensel Bildirisi...

Madde 18

Her şahsın fikir, vicdan ve din hürriyetine hakkı vardır; bu hak din veya kanaat değiştirmek hürriyetini, dinini veya kanaatini tek başına veya topluca, açık olarak veya özel surette, öğretim, tatbikat, ibadet ve ayinlerle açıklama hürriyetini gerektirir.

Madde 19

Her ferdin fikir ve ifade hürriyetine hakkı vardır. Bu hak fikirlerinden ötürü rahatsız edilmemek, memleket sınırları söz konusu olmaksızın malumat ve fikirleri her vasıta ile aramak, elde etmek ve yaymak hakkını gerektirir.

Türk Ceza Hukuku'nda hâlâ **141, 142** ve **163.** maddeler yeralırken, kağıt üzerinde kalan imzalanmış İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nden ne kadar yararlanabiliyor Türkiye'deki insanlar?

Madde 25/a

Her şahsın gerek kendisi, gerekse ailesi için, yiyecek, giyim, mesken, tıbbi bakım, gerekli sosyal hizmetler dahil olmak üzere sağlığını ve refahını temin edecek uygun bir hayat seviyesine, işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, ihtiyarlık veya geçim imkanlarından iradesi dışında mahrum bırakacak hallerde güvenliğe hakkı vardır.

Stern dergisinde yeralan bu resim, Hamburg-St. Pauli'de çekilmiş. Pazar sonrası çöplüğe atılan yiyecekleri karşıran orta yaşlı bir Federal Alman vatandaşı kadın. Federal Almanya'da Evrensel Bildiri'yi imzalamış bir Batı Avrupa devleti. Ancak insanlar son yıllarda artan sefalet yüzünden açlıkla karşı karşıya ki, çöplüklerden yiyecek arıyorlar. Acaba çöpleri karıştıran bu Federal Alman vatandaşı kağıt üzerindeki insan haklarından ne derecede yararlanabiliyor?

Madde 23/a

Her şahsın çalışmaya, işini serbestçe seçmeye, adil ve uygun şartlarına ve işsizlikten korunmaya hakkı vardır.

Madde 23/b

Herkesin hiç bir fark gözetilmeksizin eşit çalışma karşılığında eşit ücretlere hakkı vardır.

Yukardaki iki resim, Türkiye ve ABD'den. Son yıllarda ülkemizde ve kapitalist sistemle yönetilen diğer ülkelerde korkunç boyutlara varan işsizlik insanları çaresizliğe ve bunalıma itiyor. İş kapılarında, İş ve İşçi Bulma Kurumu önlerinde uzayan iş kuyrukları sık sık rastlanan bir görüntü. Evrensel Bildiri'ye imza atmış ülkelerdeki bu insanlar haklarından nasıl yararlanıyorlar? Oysa sosyalist ülkelere baktığımızda sosyalist ülkelerde yaşayan insanların işsizlik gibi bir sorunu tanımadıklarını görüyoruz. İşte iki farklı sistem ve insan hakları...

versitesi öğrencisi 22 yaşındaki Hamza Tutan, Hakkari-Yüksekova'da Narkotik Şube ekiplerince hiçbir gerekçe gösterilmeden gözaltına alınmış ve geceyarısı eve cesedi getirilmiş. Ekipler götürürken, Hamza Tutan'a **"Annene sıcak bir merhaba söyle, son görüşün olacak"** demişler. Daha sonra Hamza Tutan'ın annesi de alınıp emniyete götürülmüş ve anneye **"bak bakalım tanıyacak mısın"** diyerek oğlunun cesedi gösterilmiş.

Ayrıca Uluslararası Af Örgütü'nün yayınladığı raporda da Türkiye'de 100'ün üstünde kişinin işkenceden öldüğü ismen bildiriliyor. Bu örnek, bilinen ya da bilinmeyen 12 Eylül sonrasında işkencede ölen nicelerinden sadece bir tanesi...

Türkiye Postası: Sayın Tanilli, bu hakların korunmasındaki güvenceler nelerdir? Örneğin İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin bir yaptırımı yok. Öyle olunca, bu hakların korunmasında kime, ne gibi görevler düşüyor? Yığınlara düşen bir görev var mı? Varsa ne?

Server Tanilli: İnsan hakları, artık yalnız devletlerin bir içişi değil, uluslararası belgelerin de tanıdığı değerler. Haklısınız, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, uluslararası bir belge de olsa, yaptırımı yok. Ancak, belli bir eksikliği de gidermek üzere, insan haklarıyla ilgili kimi uluslararası belgelerde korunma önlemleri alınıyor, yaptırımlar getiriliyor. Avrupa Konseyi'nin kabul ettiği 1950 tarihli **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi** böyledir. Bölgesel bir nitelik taşıyan bu sözleşmenin, insan haklarını uluslararası planda gerçekleştirme ve koruma bakımından tam anlamıyla yeterli ve etkili bir sistem kurmuş olduğu ileri sürülemez belki. Ancak sözleşmelerin, bu alanda şimdiye kadar atılmış en ileri adım olduğunda da kuşku yoktur.

Önemli olan, bütün bu gelişmeler karşısında Türkiye'nin durumudur. Gerçekten Türkiye, uluslararası belgeler içinde -ne yazık ki- pek azına yandaş; hatta, bağlayıcılık gücü de gözönünde tutulacak olursa, bir tek antlaşmayla, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'yle **"sınırlı"** denebilir. 1961 Anayasası zamanında, o anayasa, insan haklarının güvenceleri bakımından olabildiğince titizliği göstermeye çalışırken, iç hukukta da, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay, kimi kararlarında, uluslararası belgelere yollamalarda bulunuyor ve onların iç hukuka etkisini sağlıyorlardı.

"1982 Anayasası" adı verilen metin ise, herşeyi altüst etmiştir. İnsan haklarının korunup gözetilmesi bakımından, hem tarihsel gelişmemizin tüm kazanımlarına sırt çevirmiş, hem de uluslararası belgelere ters düşen bir tavır takınmıştır.

Böylesi bir gelişme karşısında, uluslararası kuruluşların, insan haklarına saygınlığı sağlamak için ağırlıklarını ortaya koymalarını beklerken, asıl görev, Türkiye'de **ilerici, demokrat** ve **devrimci güçlere** düşmektedir. Yığınları kendi haklarına sahip çıkmaya çağırıp, bunun için de onları bilinçlendirip, örgütleyecek olanlar, başta bu güçlerdir. İnsan hakları mücadelesi, Türkiye'de demokrasi mücadelesinin gündeminde ilk sıralarda yeralıyor. Halkımızın ve onu örgülendirip, bilinçlendirmede rol oynayan demokrasi güçlerinin, aynı zamanda çağdaş ve toplumumuza yakışır bir anayasa adına da yürütecekleri bu kavgayı mutlaka kazanacakları inancındayım. Yeter ki, başta işçi sınıfımız olmak üzere, kitlelerle bu güçler arasındaki ilişkiler gerektiği gibi kurulup, ilerletilebilsin.

TUSTAV

Sendikadan istifa eden işçinin ücretine yüzde 10 zam yapılacak

Evren-Özal rejiminden işçilere bir saldırı daha

Kamu kesiminde çalışan işçiler sözleşmeli personel statüsüne geçtiklerinde ücretlerine yüzde 10 zam yapılacak. Buna karşılık tüm sendikal hakları ve çalışma güvenceleri ellerinden alınacak

Özal hükümeti tarafından yeni yayınlanan **"Sözleşmeli Personel Yönetmeliği"**ne göre, kamu kesiminde çalışan işçiler üye oldukları sendikalardan istifa ederek **"sözleşmeli personel"** statüsüne geçtikleri takdirde, bunların ücretlerine yüzde 10 dolayında zam yapılacak. Yine aynı yönetmelik hükümleri uyarınca, kamu kesiminde boş olan bütün işçi kadroları iptal edildi ve bundan böyle, kamu kuruluşlarında işe alınacak işçilerin **"sözleşmeli personel"** olarak çalıştırılacakları ilkesi getirilerek, bunların işçi sendikalarına üye olmaları yasaklandı.

Evren-Özal rejimi tarafından yürürlüğe sokulan ve işçi sendikalarını yoketmeyi hedefleyen bu uygulamaya göre, sendikalardan istifa edip **"sözleşmeli personel"** statüsüne geçen işçilerle yeni işe alınacak olanların ücretlerine yapılacak yüzde 10 zammın yanısıra, bunlara işletme kârından belli bir miktar prim verilecek ve böylece, işçilerin ağzına bir parmak bal çalınarak, kazanılmış bütün sendikal hakları ve çalışma güvenceleri ellerinden alınmış olunacak.

Örneğin **"sözleşmeli personel"** statüsünde çalışan bir işçinin işine istendiği zaman son verilebileceği gibi, bunlar toplu sözleşme ve yasalardan doğan haklarını tümüyle kaybedecekler ve başta kıdem tazminatı olmak üzere, hiçbir sosyal güvenceden yararlanamayacaklar.

Bu uygulamaya, Türk-İş ve işçi sendikalarından çok sert tepkiler geldi ve Türk-Iş Yönetim Kurulunca konuyla ilgili bir açıklama yapılarak, Uluslararası Çalışma Örgütü **"İLO"** ilkelerinin yaşama geçirilmesinin istendiği bir ortamda, hükümetin bu tür bir uygulamaya gitmesine dikkat çekildi **"sosyal güvenlik sistemini kaosa sürükleyecek ve kazanılmış hakları ortadan kaldıracak nitelikteki bu uygulama, derhal durdurulmalıdır"** denildi.

Petrol-İş Sendikası Genel Sekreteri Münir Ceylan, **"Bu uygulama işyerlerinde huzur ve güvenin altına dinamit koymaktan başka bir anlama gelmez. İşçi yerine köle yaratılmak isteniyor."** şeklinde konuşurken, Basın-İş, Tez Koop-İş, Türk-Metal ve benzeri işçi sendikaları yaptıkları açıklamalarda, **"Her an kapıya konabilecek işçiler yaratılmak isteniyor. İşçilerin yeterince budanmış haklarının da geri alınması amaçlanıyor"** dediler ve işçi sendikalarını yoketmeyi hedefleyen bu uygulamanın, hemen durdurulmasını istediler.

Türk-İş'in büyük sendikalarından birisi olan Türk-Metal Sendikası'nın Genel Başkanı Mustafa Özbek yaptığı açıklamada, Türk-İş üst yönetimini pasiflikle suçlayarak, **"Beş kişi oturup kendi aralarında karar alıyorlar. Bizim, işçilerin bir şeyden haberi olmuyor"** dedi ve bu uygulama karşısında, **"bir saatten başlamak üzere, kademeli olarak genel grev uygulamasına gidilmesini"** istedi.

İşçi, memur ve köylünün hali perişan

Bilim adamı Doç. Dr. Nuri Yıldırım tarafından yapılan ve 1977-1984 yıllarını kapsayan gelir dağılımı araştırmasına göre, ilgili dönemde Türkiye'de kişi başına gerçek gelirin yılda ortalama yüzde 1,3 oranında artmasına karşılık, gerçek işçi ücretleri, memur maaşları ve köylü gelirlerinde çok büyük oranlarda gerilemeler gözlendi. İlgili araştırmaya göre, 1977-1984 dönemini kapsayan yedi yıllık sürede, sigortalı işçilerin gerçek ücretleri yüzde 52 oranında aşınmaya uğradı ve böylece, işçilerin satınalma gücü, yarıyarıyadan daha fazla geriletilmiş oldu.

Nuri Yıldırım'ın gelir dağılımı araştırmasında, 1977-1984 dönemini kapsayan yedi yıllık sürede, gerçek memur maaşlarının yüzde 51 oranında geriletildiği belirtildi ve işçi ücretlerinden sonra, ikinci büyük gelir aşınmasının memur maaşlarında olduğu kaydedildi. İlgili gelir dağılımı araştırmasına göre, 1977-1984 döneminde, köylü gelirleri yüzde 21 oranında gerileme gösterdi.

Doç. Dr. Yıldırım'ın araştırmasına göre, işçi ücretlerinin yaratılan toplam sanayi geliri içindeki paylarında da büyük gerilemeler gözlendi ve böylece, işverenlerin 12 Eylül öncesi enflasyona neden olarak **"yüksek işçi ücretlerini"** göstermelerinin gerçekleri yansıtmadığı bir kez daha kanıtlanmış oldu.

Sanayi kuruluşlarının yüzde 85'i yatırım yapmıyor

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE), Türkiye yapım sanayii sektörünün 1984 yılı faaliyet sonuçları geçtiğimiz günlerde yayınlandı ve DİE'nin anketi, hem kamu kesiminde ve hem de, özel sektörde çalışan sanayi kuruluşlarının büyük bir bölümünün hiç yatırım yapmadıklarını ve gelecekte de, yatırım yapmayı düşünmediklerini ortaya koydu. DİE'nin 2 bin 845 sanayi kuruluşunu kapsayan ankete göre, 1984'de sanayi işletmelerinin yüzde 85'i hiç yatırım yapmadıklarını söylerken, sanayicilerin ancak yüzde 15'inin yeni yatırımlarda bulunduğu belirlendi.

Öte yandan, DİE'nin anketine katılan sanayi kuruluşlarından yüzde 80'i, gelecek yıl için hiçbir yatırımda bulunmayı düşünmediklerini belirtirken, geri kalan yüzde 20'si ise, yeni yatırımlara girişebileceklerini söylediler.

Yatırımların gerilemesine ve düşük kapasite ile üretimde bulunmaya neden olarak, sanayi kuruluşlarının yüzde 46'sı **"talep yetersizliği"**ni ve yüzde 23'ü de, **"kredi kıtlığı"**nı ve **"yüksek faiz"** uygulamalarını gösterdi. Böylece, Evren-Özal rejiminin uyguladığı **"kemerleri sıkma"** ve üretici sektörleri cezalandırmaya yönelik **"sıkı para"** ve **"yüksek faiz"** politikalarının, üretim ve yatırım miktarlarını gerileten en temel faktörler olduğu, sanayiciler tarafından dile getirilmiş oldu. Ayrıca, yatırımların gerilemesine ve düşük kapasite ile çalışmaya neden olarak, firmaların yüzde 17'si hammadde ve yüzde 7'si de enerji yetersizliğini gösterdi.

Trilyonluk kaymaklar!...

Özlem ÖZGÜR

EKİM ayında, enflasyonda yeni bir patlama olunca, elbette bunun da bir suçlusu bulunacaktı. İlk açıklama, **"Şikago Oğlanları"** kadrosunun **"harika"** çocuğu Başbakanlık Başdanışmanı Adnan Kahveci'den geldi. Kahveci'ye göre, fiyatlardaki son tırmanışa Dövize Çevrilebilir Mevduat (DÇM) kaynaklı dış borç ödemeleri neden olmuş ve bu yolla borçlanma da, 1. MC hükümeti döneminde yapıldığından, enflasyonun sorumlusu Süleyman Demirel'miş!

ADNAN Kahveci, yine de çok insaflı davranmış; Allaha şükür ki, enflasyonun nedenini, son Osmanlı Padişahı Vahdettin'e kadar uzatma gereğini duymamış!..

BAŞBAKAN Özal da, **"DÇM ödemeleri nedeniyle zorlandık, karşılıksız para basmak zorunda kaldık ve enflasyon oldu"** dedikten sonra, aynen şunları ekliyor: **"O zamanki anlayış, bu borcu Merkez Bankası'na yüklemiş, ama aslında kim almışsa onun ödemesi gerekirdi. Neyse, o zaman karar verilmiş, geçmiş gitmiş."**

BU harika açıklamalardan sonra, DÇM'lerin öyküsünü birlikte izleyelim; ve her taşın altından Turgut Özal'ın çıktığını ve DÇM'ler kanalıyla, devletin trilyonlarının Özal tarafından holding patronlarına nasıl aktarıldığını yine birlikte görelim.

1975-1976 yıllarında, Türkiye DÇM kaynaklı üç milyar dolar dolayında dış borç alır. Alacaklılar, yabancı bankalarla Türkiyeli göçmen işçilerdir. Alınan üç milyar dolarlık dış borcun tümü, holding patronlarının ve Türkiye'de faaliyet gös-

"Tercüman" dosyasını açıklıyoruz

Yücel FEYZİOĞLU

Tercüman 1078 ortağı Meriç Tekstil'den nasıl çıkardığını açıklamak zorundadır

3

Kemal Ilıcak, 15 Mayıs 1984 tarihinde ortaklarına çıkardığı mektupta feryadı basıyor: **"Batacağız! Yardım!"** Yardımı daha cazip hale getirmek için etkili bir yol da bulmuştur: **Hisseleri artırmak!** Bunu daha iyi anlayabilmek için yine 12 yıl öncesine bir gözatalım. Tüm ilan ve reklamlarında şöyle diyor: **"...Meriç Tekstil'in mesela 1000 TL'lık tek hisse senedi daha başlangıçta iki katına yükselecek, 2000 TL'lık değer kazanacaktır... Bugün Türkiye'de mesela 1000 liraya satın aldığı halde değerleri 10-15 bin liraya yükselmiş bazı şirketlere ait senetler vardır. Fabrikamız faaliyete geçtikten sonra Meriç Tekstil'in senetleri de değerinin kat kat üzerine çıkacaktır..."** (6 Eylül1973, Tercüman)

Ne var ki 75 milyon TL'nı toplanan paranın... **satılır."** (10 Ağustos 1984 Mektubu)

Aynı Tercüman'ın sahibi hani 1973 ilanlarında: **"Meriç Tekstil, kredi alışında Teşvik Tedbirleri Yasasından ötürü az faiz ödeyecek..."** demişti. Şimdi ise çöküşün nedenini yüksek faiz politikasına bağlıyor. Sürdürülen bu Özal politikası tekellerin çıkarları için doğrudur da. Ve Kemal Ilıcak da utanmadan böyle diyor: **"...Paranın değerinin düşmesinde hiçbirimizin günahı yoktur. Enflasyon denen musibetin ortadan kalkması için hükümetimizce alınan kararlar, bu arada yüksek faiz politikası yerindedir. Ama bizim aleyhimizedir. Bunun böyle olduğunu Hükümetimiz de bilmekte ve bizlere bir tek şey tavsiye etmektedir. Banka kredilerinden uzak durmamızı. Bunu teminen de Şirket özkaynaklarını, sermayelerini takviye etmemizi, artırmamızı. Başkaca da olanların hemen tamamının ortaklıklarını devam ettirmesi bize gurur vermektedir"** denilmektedir. 15 Mayıs 1984 tarihli mektubunda ağız değiştirmiş, hiçbir açıklama getirmeden pişkin bir dille ortaklarını şöyle hödük yerine koymaktadır: **"...Hepinizin bildiği üzere şirket, başlangıçta, yani 1 DM 5 TL olduğu dönemde, beheri 1000 TL (bin TL) değerinde 75 bin adet hisse senedi çıkarmış ve bunları 4772 ortağına satarak toplam 75.000.000 TL (75 milyon) sermaye toplamış ve allahın inayeti ile fabrikasını kurarak işletmeye al**ra indireceklerdir. Şimdiye dek kurulmuş olan yüzlerce **"İşçi Şirketleri"**nin acıklı sonucu ortadadır. Elinizdeki üç-beş kuruş da gidecektir. Fabrika kurma, işletme açma, köprüye-baraja ortak olma gibi düşünceler boş bir hayaldir. Bu boş hayallere hala tutunmak isteyen varsa, kendi bileceği iştir. Demediler demeyin.

Aynı Kemal Ilıcak şimdi de arsa bağışlıyorum yalanlarıyla İstanbul'da **"Büyük Şehir Yapı Kooperatifi"** nin temelini atmış, orada da ANAP'lı bakanları konuşturarak, gazete ve televizyon reklamları ya**var, hayata daha canlı sarılmışlar"** demek geliyor içimden. Nedense o anda diyemiyoruz, hep onları dinliyoruz.

Abdullah Sezer arkadaş, öğrendiği mesleklerin üstüne bir o kadarını öğrense de kapitalizmin bunalımından kurtulamayacağını sezememiş. Bu bunalımdan savaşarak kurtulunacağının bilincinde değil henüz. Tercüman ve küçük burjuva özlemleri onu bu noktada tutmuş hep. Ancak dürüst bir işçi, kumar, içki, meyhane, batakhane bilmeyen, temiz yürekli bir insan. İnanıyoruz ki, o da bunca deneyden sonra işçi sınıfının görüşüne yaklaşacaktır.

Şimdi gelelim Kemal Ilıcak'ın mektuplarından örneklere. Ecevit'in hükümet olduğu dönemi kastederek: **"Özellikle ve maalesef türlü sebeplerle hükümetimizin uyguladığı yanlış pamuk alım satım politikası neticesinde dış ülke-**

MERİÇ TEKSTİL İÇİN ALMANYANIN HER İLİNDEN GELEN MESAJLAR TEK NOKTADA BİRLEŞİYOR
ÖNCÜLÜĞÜNDE TERCÜMAN VAR
GÜVENİMİZ SONSUZDUR...
NÜRNBERG
(3 ÜNCÜ SAHİFEMİZE BAKINIZ)

kiyeli göçmen işçilerdir. Alınan üç milyar dolarlık dış borcun tümü, holding patronlarının ve Türkiye'de faaliyet gösteren çokuluslu tekellerin kullanımına sunulur.

VE Türkiye, 1977 yılından itibaren dış borçlarını ödeyemez bir konuma düşünce de, DÇM kaynaklı dış borçların ertelenmesi istenir. DÇM'lerin kesin çözümü ve buradan kaynaklanan dış borçların ertelenmesi anlaşması, 1981 yılı başlarında sonuçlanır ve Türkiye adına, bu anlaşmayı Başbakan Yardımcısı Turgut Özal imzalar.

ANLAŞMANIN temel esasları, çok kalın hatlarıyla şöyledir: Türkiye'nin DÇM kaynaklı dış borçları, 1980 yılına kadar yayılır ve borçların tümünü, Merkez Bankası aracılığıyla devlet üstlenir. DÇM'leri kullanan holding patronları ile çokuluslu tekellere kur garantisi verilir ve böylece, Türk parasının değer kaybından doğacak zararı devlet üzerine alır.

NE demektir bu? DÇM kredilerinin alındığı dönemde, bir doların fiyatı 15 liradır. Özal'ın getirdiği yönteme göre, DÇM kullanan holdingler, geri ödeme yaparken her dolar için 15 lira verecekler ve aradaki fark, devlet kasasından karşılanacaktır.

ÖRNEĞİN, Türkiye 1985 yılı içinde 600 milyon dolar DÇM borcu öder ve bu ödeme için, devlet kasasından Türk parası olarak, tamı tamamına 330 milyar lira ödemek zorunda kalınır. Holding patronları ise, 600 milyon dolarlık borç için, her dolar 15 lira üzerinden 9 milyar lira verip işin içinden sıyrılırlar ve böylece, bir yıl gibi kısa bir sürede, devletten tekellere 221 milyar lira aktarılmış olunur.

DAHASI var. 17 Kasım 1985 tarihli **Cumhuriyet** gazetesinde, konuyla ilgili olarak, iktisatçı Aslan Başer Kafaoğlu'yla bir söyleşi yayınlanır. Kafaoğlu'nun yaptığı açıklamaya göre, DÇM'lerin devlete çıkardığı faturanın bugüne kadarki bedeli; yani, bu yolla holding patronlarına aktarılan paranın tutarı 3 trilyon liradır ve bu miktar, 1990'a kadar ikiye katlanacaktır.

DURUN, daha bitmedi. Bugün DÇM uygulamalarını **"tu kaka"** gösterip, suçu başkalarına yüklemeye kalkışan Turgut Özal, bakın daha başka neler yapmış? DÇM tartışmaları yoğunluk kazanınca, bu işin kaymağını kimler yemiş merak ettik ve oturup, küçücük bir araştırma yaptık. Bu araştırmanın, birkaç kısa sonucunu aktaralım.

EN çok DÇM kredisi kullanan 84 firmadan, 24'ünün Sabancı Holding'e ait kuruluşlar olduğunu gördük. Bir başka deyişle, 84 kuruluşun kullandığı toplam DÇM kredisinin yüzde 23'ü, Sabancı Holding'e verilmiş. Sabancı Holding adına, DÇM kredisi kullanımı kararlarını alan da, bu borç anlaşmalarını imzalayan da, Sabancı'nın o zamanki Başkoordinatörü olan Turgut Özal'dan başkası değildir.

DÇM'NİN kaymağını yiyenler arasında Sabancı'yı, Koç Holding, Çukurova Holding, Yaşar Holding, Eczacıbaşı Holding, Enka Holding, OYAK ve benzeri, parababaları izliyor. DÇM kullanan firmalar arasında, işbirlikçi oligarşinin yanısıra, Türkiye'de faaliyet gösteren çokuluslu tekellerin önemli bir bölümü de yeralıyor ve böylece, işbirlikçilik temelinde pastanın paylaşıldığı anlaşılıyor.

SİZİN anlayacağınız, bugünün başbakanı Turgut Özal bütün bu ve benzeri **"herzeleri"** yemiş; ve devletin, trilyonlarca kaynağını **"gerekli"** yere aktarmanın yolunu bulmuş; sonra da, o **"gerekli"** yerler eliyle, önce cuntanın Başbakan Yardımcısı ve ardından da, Başbakanlık ile ödüllendirilmiş.

KASIM ayında, DÇM sorununu, birileri kalkıp kurcalamış ve Başbakan Özal da, konuşmak zorunda kalmış. Ne demiş başbakan? Özal, **"O zamanki anlayış, bu borcu Merkez Bankası'na yüklemiş, ama aslında kim almışsa onun ödemesi gerekirdi. Neyse, o zaman karar verilmiş, geçmiş gitmiş"** demiş. Özal, **"geçip gitmiş"** deyip, tam cibilliyetine yakışanı söylemiş... Ne söylemesi beklenirdi ki?

değerinin kat kat üzerine çıkacaktır..." (6 Eylül1973, Tercüman)

Ne var ki 75 milyon TL'nı topladıktan sonra Ilıcak bu sözlerini unutuyor. 10 yıl boyunca hisseler değer kazanıyor, fabrika milyarlık değere ulaşıyor ama, ortaklara hep ödedikleri hisse üzerinden hesap çıkarılıyor. Ortakların gerçek haklarına utanmazca el konuluyor. Ama bu da Kemal Ilıcak'ı kurtarmıyor. 18. yüzyılda, hatta daha da önceden kurulup, tekelleşemeyen köklü fabrikalar bile batarken, çarpık kapitalizmin bu çağda kurduğu fabrika nereye dek varacak? Tabii ki çöküşe. İşte Kemal Ilıcak'ın 15 Mayıs 1984 tarihli mektubu:

"...1984 yılının idrak ettiğimiz ilk üç ayında Ocak/Mart döneminde, sadece 3 aylık tahakkuk eden faiz 180 milyon TL'dır. Bu gidişler sene sonuna kadar tahakkuk edecek olan faiz, maalesef 750/800 milyon TL'na ulaşacaktır. Bu gidişin sonu yoktur. Çaresi bulunmaz, tedbiri alınmazsa yaratılan bu güzel eser yok olup gidecektir..."

"Bu eserin yok olacağı"nı daha başlangıçta Kemal Ilıcak bilmiyor muydu? Şüphesiz tahmin ediyordu ancak, batıncaya dek büyük bir vurgun vurmak gerekiyordu. İşçilerin ayağı yere basmayan küçük burjuva olma düşlerine **"Tercüman"** olmak gerekiyordu. Amerikan emperyalizmine boynundan zincirle bağlı olan Kemal Ilıcak işte bu vurgunu vurdu.

Çöküş başlayınca ikinci hamleye geçti. O da 1973'de verdiği sözü 11 yıl sonra gündeme getirerek, bu silahını kullanmaya başladı. **"Hisseleriniz sekiz kat değer kazandı"**. Oysa paramızın değeri bugün 35 kat düşmüştür. Hisseler de 35 kat değer kazanmıştır. Bu sömürünün bir yanı. Öte yanı ise, **"Bu hisselerin yanında 16 yeni hisse alacaksınız, yoksa hakkınız yanar"** diye dayatmaya başlaması. Şimdi sendikal çalışma, toplu sözleşme mücadelesi olmadığı için çöküşün nedenini işçilere yükleyemiyor: **"...Yüksek faizli banka kredileri sanayii şirketlerini bir kurt gibi yemeğe başlamıştır"** diye bir suçlu teşhis ediyor, **"Bu faiz rezaletinden kurtulmamız için yeni hisseleri almak zorundasınız"** demeye getiriyor ve şöyle devam ediyor: **"Yeni hisseleri kanunen eski ortaklara satma zorunluluğu vardır. Şayet eski ortaklar bu kanuni haklarını kullanmazlar, kullanmak istemezlerse, onların bu hakları kanuni süre dolduktan sonra başkalarına Bunu temınen de şirket özkaynaklarını sermayelerini takviye etmemizi, artırmamızı. Başkaca da maalesef çıkar yol bulunmamaktadır..."**

"...4772 ortağımızın küçük tasarruflarını yeniden bir araya getireceğine, ve birleşen bu küçük tasarrufların, kangren haline gelen ve şirketi her geçen gün ölüme sürükleyen faiz derdinden kurtaracağına inancımız tamdır."

"Meriç Tekstil ailesine hiçbir sermaye grubunun hakim olmaması için yeni artırılan sermayeye iştirakte, yarışmamız şarttır. Şirketimiz ayakta kalabilmek için bu yeni hisseleri satmak mecburiyetindedir. Rüçhan haklarınızı zamanında kullanmaz ve bu yeni hisselerin başkalarının, özellikle bir sermaye grubunun eline geçmesine izin vermeniz halinde, eski hisselerinizin değeri maalesef sıfıra inecektir..." diye ortaklar tehdit edilmektedir. Ortaklardan olumlu yanıt gelmemiş olacak ki, 1 Haziran ve 10 Ağustos 1984 tarihlerinde yeni mektuplar göndererek, aynı dille tehditlerini yinelemektedir. İlle de ortakların 16 hisse daha almalarını istemektedir. Fakat birçok ortağın eski hayalleri tuzla buz olmuş, Kemal Ilıcak ve Meriç Tekstil'den umutlarını kesmiş, fena halde şikayetçi duruma girmiş, ayakları yere basmaya başlamıştır. Olan işçilerimize olmuştur. Kemal Ilıcak, tekel grupları ile

Abdullah Sezer eşi Münire Sezer'le ortak olduğu işçi şirketi iflas etti

birleşecek, yine çarkını döndürecektir. Bunun belirtileri de İŞ-KUR ve öteki şirketlere ortak olmakla başlamıştır.

Kemal Ilıcak'ın daha ilk mektubundan aldığımız alıntılardan, başlangıçta Meriç Tekstil'in 5850 ortakla kurulduğu anlaşılıyordu. 14 Nisan 1977 tarihli mektubunda bunu şöyle yinelemiş: **"Tamamı yurtdışında çalışan 5850 ortağımızın... meydana getirdikleri Meriç Tekstil AŞ..."**, 6 Nisan 1981'de yazdığı mektupta: **"...Meriç Tekstil ortağı mış bulunuyordu..."**

Peki şimdi 5850 ortaktan 1078'i nerede? Yanıtı basit. Sermayeleri sıfıra indirilerek veya başka yöntemlerle safdışı bırakılmışlardır. Değilse Tercüman bunu açıklamak zorundadır.

Tüm bu olumsuz oyunları oynamak için Meriç Tekstil AŞ'nin genel kurulları ortaklarına bildirilmeden -ancak Kemal Ilıcak'ın güvendiği az bir üyeye bildirilerek- sadece Tercüman gazetesinde ilan edilmek suretiyle gerçekleştirilmiştir. Sanki tüm ortaklar Tercüman okumak zorundaymış gibi. Ve Kemal Ilıcak'ın tüm mektuplarında da: "...Tercüman'da ilan edildiği üzere genel kurulumuz yapılmıştır..." denilerek, ortaklara kendi istedikleri gibi bilgi aktarılmış, suyun başını sürekli A grubu ortaklar tutmuştur. Üstelik Tercüman'daki genel kurul ilanları da en çok bir ay öncesinden yapılmıştır. Kemal Ilıcak bilir ki, her ortak hergün Tercüman okumaz. Okusa bile bir ay içinde iznini alıp genel kurula katılmayı gerçekleştiremez. Ya da gerçekleştirebilen yüzde beş bile çıkmaz. Hatta Meriç Tekstil'in tüm ortakları yurtdışında olduğu halde, örneğin 1978 genel kurul ilanı 26 Aralık 1977 günü Tercüman'ın yurtiçi baskısında yayınlanırken, yurtdışı baskısında tam 67 gün sonra 5 Mart 1978 tarihli sayısında yayınlanmıştır. Ve bu tarihten 22 gün sonra 27 Mart 1978'de genel kurul toplanmıştır.

Şimdi, 12 yıl önce ortak olmadan uyardığımız arkadaşları yine uyarıyoruz: Meriç Tekstil'in yeni hisselerini alsanız da bir işe yaramayacak, Kemal Ilıcak ve A grubu ortakları tekel grupları ile birleşerek 3-4 yıla kalmadan sermayenizi sıfı-

parak yurdumuzdaki insanları kandırmaya başlamıştır. Cumhuriyet gazetesi bu arsaların hacizli olduğunu açıklamış, bu iş için Kemal Ilıcak'ın hem işçilerimizden hem de devletten milyarlar vurarak krizde olan şirketlerini kurtaracağını dile getirmiştir.

İşçi arkadaşlarımızı bir daha uyarıyoruz. Atalarımız ne demiş:

"İtle çuvala girilmez!"

Bunlar boşa söylenmemiş iyice kulak verelim:

"Domuz derisinden post olmaz, eski düşman dost olmaz" ve **"Büyük balık küçük balığı yutar"**

Küçük balıklar birleşmedikçe de bu yalan, bu hıyanet, bu sömürü sürüp gidecek. Birleşse ne olur demeyin. **"Birleşemez ki..."** diyerek kalbinizi ikiletmeyin. Amazon ırmağında Piranha adında el kadar, sivri burunlu bir balık çeşidi yaşar. Yüzbinlercesi toplu halde yüzer. Dev balıklar onları yutmaya gelince, toptan saldırıya geçerler ve düşmanlarını kılçık haline getirirler. Yani bizler Piranhalar kadar olamayacak mıyız a dostlar?..

Tercüman'ın politik yönlendirmesi nasıl oldu?

Tercüman, Meriç Tekstil'i kurarken işin çok önemli yanını ihmal etmemiş, 12 yıl boyunca ortaklarını kendi politik amaçları doğrultusunda yönlendirmiş, bu konuda da oldukça başarılı olmuştur. Somut örneklere geçmeden, yine canlı örneğimiz Meriç Tekstil ortağı Abdullah Sezer. Soruyoruz:

– İşten sonra ne yapar ne edersiniz? Derneklere, sendikalara gider misiniz? Politikayla ilgilenir misiniz?

– Hayır, diyor, onların pek yararına inanmıyorum. 8-10 yıl önce buradaki derneklere gittiğim oldu. Hepsi kendisini düşünüyor, bir yararını görmedim. Onun için bol meslek öğrendim. Severek gelişmeleri izliyorum. Boş olunca çocuklarımı eşimi alıp parka bahçeye gidiyorum. Başka gidip geldiğim bir arkadaş yok. Yalnızca bu Talat Kaplan işte. Onlar bize gelir, biz onlara.

"Oysa derneğe gidenler hiç olmazsa paralarını üçkağıtçılara kaptırmadılar, yediler yakınlarına yardım ettiler, bir yığın arkadaşları türlü sebeplerle hükümetimizin uyguladığı yanlış pamuk alım satım politikası neticesinde dış ülkelere satış güçlükleri... vs." diye propaganda yapılırken, 1980 mektubunda: **"...Tekstil sanayii kolunda olan işçi sendikalarından hiç biri, fabrikamızda temsil hakkı ala mamış, ve tamamen şirket idaresi dışında konu, yetkili olduklarını iddia eden iki sendika tarafından ve kendi aralarında mahkemeye intikal etmiştir... Buna karşılık şirketimiz de İşveren Sendikası kararlarına uygun olarak artan hayat pahalılığı karşısında işçi kardeşlerimizin üzerlerindeki yükü bir ölçüde azaltmak gayesi ile aylık ilave yardımlarda bulunmuştur..."** diyerek ince bir sendika düşmanlığını, işçi düşmanlığını birçok mektubunda dikkatli bir biçimde işlemiştir. Cuntanın gelişini alkışlayan Ilıcak, 3 Mayıs 1982 tarihli mektubunda faşist cuntanın **"yararlı"** işlerini şöyle müjdelemektedir: **"...Hepimizin müşahade ettiği gibi, önceki yıllarda ülkemizde hüküm süren siyasi ve ekonomik kargaşa ve bu durumun getirdiği tamamen belirsiz ortam, çok şükür 1981 yılında düzelmiştir. Eylül 1980'de Silahlı Kuvvetlerin ülke yönetimine el koyması ve böylece başlayan ekonomik istikrar programının uygulanmaya konmasının yarattığı neticeler... tekstil sanayii sektöründe de kendini göstermiştir. Kavuşulan güven ortamı çalışma hayatına da yansımış işçi ve işveren ilişkileri düzelerek üretim artışı sağlanmıştır..."**

Şimdi sormak gerekiyor Kemal Ilıcak'a: **"Peki iki yıl sonra bugün neden feryadı basıyorsun:** 'Batıyoruz' **diye.** Ama Kemal Ilıcak'ın yanıtı hazır. Faşist yönetime toz kondurmuyor: **"Hükümetimiz haklı. Özkaynaklarımızı kullanın"** diyor.

Kemal Ilıcak ve Tercüman'ın, işçilerimizi kandırması sadece bunlarla sınırlı değildir. 70'li yıllarda yaygın toplantılar yapan, açıktan MHP'ye destek vererek, faşist örgütlenmeleri sağlayan, açıkça örgütlenemediği yerlerde camileri ele geçirerek örgütlenmelerini destekleyen, oralara faşist militanları yerleştirmeye çalışan, bunların propagandasını yapan yine Tercüman gazetesidir. Bu da başka bir yazı konusudur. Bu da başka bir suç dosyasıdır. Bu dosyayı da belgeleriyle birlikte açmak, boynumuzun borcudur.

7 Temmuz 1985

TÜSTAV

Evren-Özal rejimi "Yıldızlar Savaşı" projesine katılma hazırlığı içinde

Yıldızlar Savaşı projesinde Türkiye'ye verilmek istenen rol

Filiz KARDAM

Geçtiğimiz nisan ayında Savunma Bakanı **Weinberger** tüm NATO müttefiklerine yazdığı bir mektupta kendilerinden 60 gün içinde **"Yıldızlar Savaşı"** projesine katılım konusundaki tavırlarını belirlemelerini istemişti. O zaman Türkiye Savunma Bakanı **Zeki Yavuztürk**, SDI'ın geniş çaplı bir proje olduğunu vurgulayarak, **"bu projenin bir de yerüstü teçhizatı var, atış rampaları var. Bu tür inşaat işleri sözkonusu olduğunda Türkiye bunları üstlenebilir"** şeklindeki açıklamasıyla, **Evren-Özal** rejiminin bu konuda hevesli olduğunu belli etmişti. Henüz Avrupa'da hiçbir NATO müttefikinin kesin tavır belirlemediği koşullarda **Yavuztürk**'ün aşırı hevesli tavrı tepkilere yolaçınca da, **"ben olaya yalnızca bir mühendis gözüyle yaklaştım , kesin tavrımızı henüz belirlemedik"** deyip çıkmıştı...

Yavuztürk'ün **"mühendis yaklaşımıyla"** sözünü ettiği inşaatlar ne olabilirdi? Yaz aylarında öğretim görevlisi ve YÖK'zedelerden **Haluk Gerger**, **"Bilim ve Sanat"** dergisinin temmuz sayısında kendisiyle yapılan bir röportajda bu konudaışık tutucu bilgiler verdi. **Gerger**, şöyle demekteydi: **"bu rampa inşaatları akla henüz dillendirilmemiş bir olasılığı getiriyor... Yeryüzünün yuvarlaklığı düşünüldüğünde Sovyet füzelerinin atmosferin hemen dışında daha motörleri çalışıyorken yakalanabilmeleri için füze rampalarına yakın yerlerden savunma silahlarını ateşlemek gerekmektedir... Böyle olunca bir önlem olarak Sovyetler Birliği'ne yakın topraklarda da söz konusu füze sistemlerinin kurulması düşünülmekte midir? Acaba Milli Savunma Bakanı'nın sözünü ettiği rampa inşaatı bu mudur?"**

O günlerde bu **"acaba"**nın yanıtını somut verilere dayanarak veren açıkladı, **"teknoloji ve savunma açısından Türkiye'nin böyle bir proje dışında kalmayacağını"** belirtti. Kasım ayı içinde ise TBMM Bütçe Plan Komisyonu'ndaki konuşmasında Dışişleri Bakanı şöyle demekteydi: **"Yıldızlar Savaşları"** nda biz de varız. Allah göstermesin savaşlarda değil ama, projenin getireceği yüksek teknolojinin gelişmesinden mutlaka Türkiye de payını almalıdır ve kendi katkısını verme-

Dışişleri Bakanı Halefoğlu

lidir. Çünkü burada büyük menfaatler sözkonusu olacaktır."

Teknoloji ve savunma... Teknolojik birikimi çok sınırlı olan Türkiye'nin çok yüksek düzeyde teknolojinin kullanılacağı, Pentagon' dan ihale kapmak için dünyanın en büyük silah tekellerinin yarıştığı bir projede payına, dev tekellerden küçücük ve onların belirleyeceği bazı siparişler almaktan başka ne düşebilir? Teknolojik katkı açısından Türkiye'den fazla birşey beklemediklerini proje sorumlularını da dile getirmişlerdir. Projeyi yürütenler olsa olsa yüksek fizik, bilgisayar, lazer sistemleri gibi alanlarda çalışmalar yapan Türk bilim adamlarıyla, **"seçme beyinlerle"** ilgilenebileceklerini söylemektedirler. Zaten böylesi bilimadamları dünyanın her yerinden büyük paralarla projeye transfer edilmektedir.

Savunma konusuna gelince... **Reagan** yönetimi bu sistemle gökyetkilileri, büyük fonların akıtılacağı bu projede yeralarak, Türkiye' de kurulmaya çalışılan silah sanayiine ABD sermayesini bu şekilde de katmaya çalışmak, bu projeden kaptıkları küçük ihalelerle yine silah sanayiine destek sağlamak hesabındadırlar.

ABD'nin kimi NATO ortakları da özellikle teknolojik açıdan ABD den geri kalmamak için, **"biz işin sadece araştırma aşamasında varız"** diyerek projeye girmişlerdir. Ancak, farklı gerekçe ve beklentilerle de olsa ortaklarının projeye katılması ABD'nin işine gelmektedir, çünkü onun açısından şu aşamada en önemli sorun projenin politik destek bulması ve hızlanmasıdır. Ve hiç kuşkusuz Cenevre Zirvesi'nin ardından en başta İngiltere ve Federal Almanya olmak üzere NATO müttefiklerinin projeye resmen katılma yönünde vereceği kararlar **Reagan** yönetiminin SDI konusundaki ısrarlılığını pekiştirecek, SDI projesi hızlanacak ve artık dönüşü olmayan noktalara varılacaktır. Bu da silahsızlanma görüşmelerinin önünün tıkanması, silahlanma yarışının olağanüstü boyutlara varması, zirvenin doğurduğu tarihsel fırsatın yumuşama yönünde değerlendirilmesi demektir.

Türkiye'de son dönemde silah sanayii kurma çabalarını iyice hızlandırmış olan **Evren-Özal** yönetimi, SDI'ya katılımı da bu açıdan yararlı görüp, topraklarımıza füzesavar sistemlerin yerleştirilmesine kapıları ardına kadar açacak mıdır? **Reagan**'ın şahinlerinin savaşı, yıldızlara da taşınmasına katkıda bulunacak mıdır? SDI projesine katılmanın, barışla, ulusal savunmamızla, bağımsızlığımızla, halkımızın daha iyi yaşam koşullarına kavuşmasıyla ne ilişkisi vardır? Pentagon generalleriyle kapalı kapılar ardında, dönüşü zor anlaşmalara girmeden bu soruların yanıtlarının kamuoyuna açıklanması gerekmiyor mu?

DBK barış güçlerini dünya çapında mücadeleye çağırdı

"ABD Yıldızlar Savaşı projesini bir kez daha düşünmelidir"

vaşı" projesine karşı dünya çapında bir kampanya başlatılmasını önerdi. Cenevre Zirvesi'nin bir nükleer savaşın engellenebileceği yönündeki umutları güçlendirdiğini belirten 140 ülkenin barış hareketi temsilcileri, ABD yönetimine gönderdikleri bir telgrafta da ilk somut adım olarak Batı Avrupa'ya orta menzilli atom füzelerinin yerleştirilmesini ve atom silahı denemelerini durdurmasını istediler.

İngiltere ve FAC SDI anlaşmasına hazırlanıyor

Kasım ayı sonunda Londra'da biraraya gelen İngiltere Başbakanı **Thatcher** ve Federal Almanya Başbakanı **Kohl**, **Reagan** yönetiminin SDI programına ne şekilde katılabileceklerini görüş-

Uzayın silahlandırılması engellenmeli

Batı Avrupa'nın NATO üyesi 12 ülkesinden 13 Sosyalist ve Sosyal Demokrat Parti, ortak bir açıklama yaparak, ABD'nin "Yıldızlar Savaşı" (SDI) projesinin mutlaka engellenmesi gerektiğini belirttiler. Bonn' da, 28-29 kasım günleri yapılan toplantı sonucundaki ortak açıklamada silahlanma yarışının sona erdirilmesi, silahlanma kısır döngüsünün kırılması olayı üzerinde duruldu; yeni silah sistemlerinin mevcut silah dengesini bozarak, daha karmaşık yeni sorunlar çıkaracağı belirtildi.

Cenevre Zirvesi'nin de değerlendirildiği açıklamada, ABD ve Sovyetler Birliği arasındaki diyaloğun gelecek için yapıcı ilişkiler vaadettiği üzerinde duruldu, bir atom savaşının kazanılabilir olmadığı, iki tarafın da askeri üstünlük elde etmeye çalışmaması gibi konulardaki görüş birliğinin dünya güvenliği açısından temel bir önem taşıdığı belirtildi.

Toplantıya katılan parti temsilcileri ABD ve Sovyetler Birliği yönetimlerinden SALT anlaşmalarının yükümlülüklerini 1985'den sonra da yerine getirmelerini, uydusavar silahlar konusundaki ABM anlaşmasına uymalarını, bu anlaşmaları yok sayacak girişimlerden vazgeçilmesini istediler.

Yapılan uluslararası basın toplantısında Federal Almanya Sosyal Demokrat Partisi (SPD) Prezidyum üyesi **Egon Bahr**, Sosyalist ve Sosyal Demokrat Partiler'in atom silahlarından arındırılmış bölgeler kurmaya yönelik SPD (Federal Almanya) ile SED (Sosyalist Birlik Partisi - DDR)'nin girişimlerini desteklediklerini bildirdi.

Mısır Devlet Başkanı MUBAREK

Libya Devlet Başkanı KADDAFI

Mısır ve ABD birlikleri alarmda...

TÜSTAV

O günlerde bu **"acaba"**nın yanıtını somut verilere dayanarak vermek olanaksızdı: Bugün de elimizde çok somut veriler yoktur. Ancak **Reagan**'ın projesi yol aldıkça ortaya çıkan gerçekler, SDI projesi sorumlularının zaman zaman ağzılarından kaçıveren sözler, **Haluk Gerger**'in aylar önce ortaya attığı sorunun hassasiyetle üzerine gidilmesi gerektiğini gösteriyor. Geçtiğimiz ay içinde ABD Savunma Bakanlığı SDI Dairesi sorumlularından **Dr. Gerald Yonas** ile yapılan bir röportaj kasım tarihli **"Cumhuriyet"** gazetesinde yeraldı. Bu söyleşide, SDI projesinin ikinci adamı olarak tanınan **Yonas**, Sovyet füzelerini durdurmak üzere Türkiye'ye bazı füzesavar sistemlerin yerleştirilebileceğini söylemekteydi. Hatta şöyle eklemişti **Yonas: "Kısa menzilli füzelere karşı savunma sözkonusu olduğunda, bu tür füzelerin yerleştirilmesini yasaklayan bir anlaşma da yoktur. Yerleştirme pekala önceden başlayabilir.**

"Yıldız Savaşları"nda Türkiye...

Amerikalı proje sorumlularıyla yapılan söyleşilerin gazetelerde yeraldığı günlerde Dışişleri, Milli Savunma ve TUBİTAK yetkililerin den oluşacak resmi bir heyetin projeyi görüşmek üzere ABD'ye gideceği de açıklandı. **Evren-Özal** yönetimi daha başından projeye karşı tavrının olumlu olduğunu belli etmişti. Ancak kesin katılımının nasıl olacağını belirlemek için NATO

Savunma Bakanı Yavuztürk

içindeki müttefiklerinin, özellikle de Ingiltere ve Federal Almanya' nın tavrının iyice açığa çıkmasını beklemişti. Önümüzdeki günlerde Ingiltere ve Federal Almanya'nın SDI'ya katılmak üzere ABD ile yapacaklan anlaşmalar ise hiç kuşkusuz Türkiye'nin de daha cesur ve daha pervasız adımlar atmasına yolaçacaktır.

Nitekim ekim ayı içinde Dışişleri Bakanı **Halefoğlu** Türkiye'nin de projeye katılacağını resmen ilana projeye transfer edilmektedir.

Savunma konusuna gelince... **Reagan** yönetimi bu sistemle gökyüzünde koruyucu bir kalkan oluşturup, hem ABD'yi, hem de diğer müttefiklerini olası bir Sovyet saldırısından koruyacağını iddia etmektedir. Ancak bu konuda **Reagan**'ın NATO içindeki en iyi dostlarının bile bazı kaygıları olduğu gibi, SDI projesinin yetkilileri de SDI'ın Avrupa ve Türkiye'yi koruyacağı konusunda şimdiden bir garanti, hatta umut vermemektedirler. SDI projesi esas olarak ABD' yi savunmayı amaçlayan bir sistemdir. Kaldı ki tüm saldırı füzelerini yokedebilecek, yüzde yüz mükemmel bir sistemin kurulabileceği konusunda da bilimadamları kaygılıdırlar. Böyle bir sistemin yüzde birlik bir fire yapması, ve bunun sonucunda 10 kadar füzenin hedefine varması ise topyekun bir yıkıma yaklaşmak anlamına gelmektedir.

Öte yanda, Sovyetler Birliği' nden atılabilecek füzeleri durdurmak için ABD yarım saatlik bir süreye sahiptir. Oysa bu süre Avrupa açısından 15 dakika, Türkiye için ise çok daha kısadır. Bu koşullarda SDI'ın Türkiye'yi koruması sözkonusu olabilir mi?

Barışla ve ulusal savunmamızla ilgisi yok

Bütün bunlar bir tek şeye işaret ediyor. SDI projesinin Türkiye'nin savunmasıyla hiçbir ilişkisi olmadığı gibi, toprakların dahi ABD üsleriyle bir bunalım halinde zaten saldırı hedefi olan Türkiye, bu proje içinde alacağı yükümlülüklerle saldırıya daha da açık hale getirilecektir. Öte yanda Türkiye'nin üstleneceği sorumluluklar hiç kuşkusuz onun, en başta Sovyetler Birliği olmak üzere komşularıyla ilişkilerini gerginleştirecek, en azından gelişmesine yardımcı olmayacaktır. Nitekim Sovyetler Birliği geçtiğimiz günlerde bu konudaki tutumunu diplomatik kanallardan Türkiye'ye iletmiştir. Bu tutum, Sovyet Genelkurmayından, Silahsızlanma Dairesi Başkan Yardımcısı Albay **Bateni**'nin 25 kasım tarihli **"Cumhuriyet"** gazetesinde yeralan demecinde kısa ve öz şöyle ifade edilmiştir: **"Bu proje Türkiye' nin güvenliğini sağlamaz. Türkiye' nin projeye katılması ise Sovyetler' de olumsuz tepki yaratır."**

Oysa tüm bu gelişmeler **Evren-Özal** rejiminin bu projeye katılmakta kararlı olduğunu gösteriyor. **"Aman kaçırmayalım, daha başındayken içine dalalım"** telaşındaki

Cenevre Zirvesi'nin ardından 27 kasım günü yapılan Yüksek Sovyet Toplantısı'nda yaptığı konuşmada zirve sonuçlarını değerlendiren Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri **M. Gorbaçov, Reagan** yönetiminin **"Yıldızlar Savaşı"** programını bir kez daha eleştirdi. ABD yönetiminin uzayı silahlandırma projesi olan SDI'dan vazgeçmemesinin, atom silahlanması alanında köklü azaltmaları gidilmesini kesin olarak engellediğini vurgulayan **Gorbaçov**, bu arada ABD'nin SDI programını gerçekleştirmesi halinde Sovyetler Birliği'nin mutlaka daha işlevsel, etkin ve maliyeti düşük bir programla buna yanıt vereceğini de belirtti.

"Cenevre Zirvesi'nin ardından dünya halkları bizden pratik adımlar bekliyor, onların umutlarını boşa çıkarmamak gerekir" diyen Gorbaçov, **"uzayın silahlandırılması, ABD halkı dahil, tüm halkları bu açıdan hayal kırıklığına uğratacaktır. Sovyetler Birliği bu konuda ABD yönetiminin son sözünü söylememiş olmasını umuyorum"** diye ekledi.

Konuşmasında iki ülkenin liderlerinin buluşmasının yarattığı güven ortamının mutlaka silahsızlanma yönünde atılacak somut adımlarla pekiştirilmesi üzerinde duran SBKP Genel Sekreteri, ABD'nin nükleer denemeleri durdurması yönündeki talebini yineledi. Bilindiği gibi Sovyetler Birliği ağustos ayından itibaren altı ay için nükleer denemeleri durdurmuştu. Eğer ABD de aynı önlemi alırsa, Sovyetler Birliği moratoryum süresini uzatacağını açıklamış durumda.

Öte yanda, 2 aralık günü Stockholm'de Prezidyum toplantısını yapan Dünya Barış Konseyi, tüm ulusal ve uluslararası barış hareket ve örgütlerine açık bir mektupla çağrıda bulunarak, ABD'nin "Yıldızlar Sa-

Almanya Başbakanı **Kohl, Reagan** yönetiminin SDI programına ne şekilde katılabileceklerini görüştüler. Görüşmenin ardından yapılan ortak basın toplantısında **Thatcher**, yeni yıldan önce her iki ülkenin de ABD ile bu konuda bir anlaşma imzalayabileceklerini belirtti. Federal Almanya' da SDI'e karşı yürütülen güçlü muhalefet karşısında daha ihtiyatlı bir tavır içinde olan **Kohl** ise Bonn hükümetinin katılım biçimi konusundaki karan kabinede alacağını söylemekle yetindi.

Federal Almanya'da hükümetin resmen SDI'e katılımı konusu 13 aralıkta yapılacak olan yılın son parlamento oturumundan önce 9 ve 10 aralık günleri dış politika ve savunma komisyonlarında görüşülecek. Hükümetin bu konuda kesin bir karara aralık ayının son haftasından önce varması bekleniyor. **Kohl** hükümetinin SDI programına bir çerçeve anlaşması imzalayarak mı, yoksa bir başka biçimde mi katılacağı henüz belirlenmiş değil.

Irkçı rejimin cinayetleri kara derili halkı durduramıyor

Güney Afrika'da yeni Sendikalar Birliği kuruldu

Aralık ayı başında Güney Afrika'nın Durban kentinde ırkçılığa karşı yeni bir sendikalar birliği, Güney Afrika Sendikalar Kongresi (COSATU) kuruldu. 450 bin üyesi ile **COSATU**, Güney Afrika'nın en güçlü sendika birliği olacak. Yeni kurulan federasyon içinde, diğer sendikaların yanısıra ırkçılığa ve eşitsizliğe karşı güçlü bir mücadele yürüten maden işçileri sendikası, NUM da yeralıyor. 37 sendikayı bünyesinde birleştiren COSATU'ya Afrika Ulusal Kongresi ile Botha rejiminin yasakladığı sendikal birlik, SACTU da tam destek verdiler.

Öte yanda, yabancı basına konulan ağır yasak altında Botha rejiminin cinayetleri daha da şiddetlenerek sürerken, ırkçı rejim geçtiğimiz günlerde de zenci çocukları **"rejimin tehlikeli düşmanları"** olarak ilan etti, ve gösterilere katılan çocukların tutuklanması emrini verdi. Bu yıl içinde Güney Afrika'da toplam 3 bin 400 çocuk tutuklanıp anneleriyle birlikte zindana atılmış bulunuyor.

Şili'de bir milyonluk gösteri

Şili'de iki ayı aşkın bir süredir zindanda bulunan sendika lideri **Rudolfo Seguel** ve iki muhalefet lideri 27 kasım günü serbest bırakıldı. Özgürlüğüne kavuştuktan sonra **Seguel**, Şili'nin demokrasiye dönmesi için mücadeleye devam edeceğini belirtti. Şili'de son aylarda yapılan protesto gösterilerinde tutuklu sendikacıların serbest bırakılması en fazla vurgulanan taleplerden biri olmuş, tutuklular da dışarda süren eylemleri içerde açlık greviyle desteklemişlerdi. Sendikacıların serbest bırakılmalarından bir hafta önce başkent Santiago' nun O'Higgins Parkı'nda, **Demokratik İttifak**'ın çağrısıyla yapılan, **"Şili Demokrasi İstiyor"** temel belgesi altındaki gösteriye yaklaşık bir milyon kişi katılmıştı. İçinde Şili Komünist Partisi ve Sosyalist Partisi'nin de yeraldığı **Demokratik Halk Hareketi** tarafından da desteklenen gösteride, eski Dışişleri Bakanı Hristiyan Demokrat **Gabriel Valdes** de bir konuşma yapmıştı.

Mısır Devlet Başkanı MUBAREK — Libya Devlet Başkanı KADDAFI

Mısır ve ABD birlikleri alarmda...

Mısır uçağının kaçırılışı Libya'ya karşı bir komplo muydu ?

● 60 kişinin ölümüyle sonuçlanan "kurtarma" harekatında Amerikalı subaylar da yeraldı. Bölgedeki ABD birlikleri alarmda, Mısır Libya'ya saldırı hazırlığında...

Kimliği belirlenemeyen kişiler tarafından kaçırılıp, Malta'ya mecburi inişe zorlanan Mısır'a ait Boeing 77 uçağının Mısır komandoları tarafından basılıp, 60 kişinin ölümüne neden olan **"kurtarma operasyonu"**nun ardından, ABD kaynaklı haberlerde olaya Amerikan askeri yetkililerinin başından beri karıştığı üzerinde duruluyor. Öte yanda olayın yol açtığı gelişmeler bunun Libya'ya karşı düzenlenmiş bir komplo olma ihtimalini de artırıyor.

Atina'dan Kahire'ye gitmekte olan Mısır jet uçağını, 97 yolcusuyla birlikte kaçıranların kesin kimlikleri belirlenmemekle birlikte ilk günden beri ABD ve Mısır hiçbir kanıt göstermeksizin olaydan Libya'yı sorumlu tutuyorlar. 24 Kasım'dan bu yana ise Mısır'ın Libya sınırına asker yığdığı, Mısır halkının basın araçları kanalıyla Libya ile kısa ve sınırlı bir savaşa hazırlandığı, Mısır'dan Libya'ya karşı silahlı bir saldırı olasılığının güçlendiği bildiriliyor. Son zamanlarda Libya topraklarını elektronik olarak uzaydan kontrol etmeyi artıran ABD ise bu olayın ardından bölgedeki askeri birliklerini alarma geçirdi. Ayrıca kurtarma harekatını yapan Mısır birliğini Malta'ya getiren Mısır uçağına yol boyunca iki Amerikan uçağının refakat ettiği açıklandı.

Bilindiği gibi bir süre önce de ABD'nin tanınmış gazetelerinde **Reagan**'ın CIA'ya Libya'daki **Kaddafi** yönetimini devirmek üzere direktif verdiği ve Libya'ya karşı komşu ülkelerin tepkisine yolaçabilecek bazı provokasyonların gündemde olduğu haberleri yeralmıştı. Son olay, bu tür provokasyonları yoğunlaştırmanın yolunu açmış oldu.

ABD subayları "kurtarma operasyonu"na nasıl katıldı?

24 kasım günündeki olayın ardından **"New York Times"** ve **"Washington Post"** gazeteleri **"kurtarma operasyonu"**nda ABD'li askeri yetkililerin de Mısır komando birliği ile birlikte olduğunu duyurdular. 59 kişinin ölümüne neden olan kanlı **"kurtarma"** eyleminin ardından Reagan yönetimi teröristlere karşı kararlı davranışından ötürü Mübarek yönetimini yalnızca kurtarmakla kalmamış. Amerikan subayları olaya bizzat karışmışlardı. Reagan yönetimi, Mısır birliğiyle Malta'ya gelen iki üst düzeydeki Amerikan askeri görevlisinin olay sırasında orada olduklarını kabul etmekle birlikte, fiilen operasyona katılmadıklarını belirtmekteydi. Oysa gerek Malta, gerekse Washington kaynaklı diğer haberlere göre, biri general olduğu belirtilen iki yetkili, operasyon sırasında Mısır birliklerine teknik yardımda bulunmuşlardı. Ayrıca, Avrupa'dan da Malta'ya bir ABD askeri birliği transfer edilmiş, ancak zamanında yetişememişti.

Olayla ilgili kimi yorumlar, ABD subaylarının da işin içinde olduğunun Washington tarafından gizli tutulmaya çalışılmasını operasyonun başarısız olmasının yanısıra, Mısır Devlet Başkanı Mübarek'in ABD'den sözümona bağımsız hareket ettiği izlenimi verilmek istenmesine bağladılar. Öte yanda yine Amerikan gazetelerinde yeralan bazı yorumlarda Malta'daki operasyonun trajik sonuçlarına karşın ABD'nin olayın içinde olduğu teröristlere karşı önlem almakta dost bir ülkeye her zaman yardım edilebileceği saklanmamalı tam tersine açıkça savunulmalıydı.

Malta'daki trajik olay ve onu izleyen gelişmeler Reagan yönetiminin işbirliği içinde olduğu ülkeleri de provoke ederek, onlara cesaret vererek teröre karşı mücadele adı altında ateşle oynayabileceğini ve her türlü terör olayını başka ülkelerin işlerine karışmak amacıyla kullanabileceğini bir kez daha gösterdi.

TUSTAV

Greenpeace olayında Fransa ile Yeni Zelanda arasında gizli pazarlık

Bombacı ajanlara gülünç ceza

Iki ay önce uluslararası barış örgütü "Greenpeace"in bir gemisini batırarak dünya kamuoyunda geniş tepkilere yolaçan iki Fransız gizli servis ajanı Yeni Zelanda' da onar yıl hapis gibi hafif bir cezaya mahkum oldular. Hatırlanacağı gibi bu iki ajan "Rainbow Warrior" adlı geminin batırılışında birinci derecede rol almışlar ve gemide bulunan Portekizli bir fotoğrafçının ölümüne de sebep olmuşlardı.

Esasen daha davanın ilk gününde, tüm dünyanın şaşkın bakışları altında savcı bu ajanların "istemeyerek ölüme neden olduklarını" belirten bir iddianame sunuyor ve geminin batırılışında yalnızca malzeme yardımında bulunduklarını söylüyordu. Oysa Yeni Zelanda Başbakanı David Lange daha önce yaptığı çeşitli açıklamalarda: "Bu ajanların gemiyi batırdıkları konusunda ellerinde çok önemli deliller bulunduğunu" belirtmişti.

Şimdi varılan sonuç bu kuşkuların ne kadar haklı olduğunu gösteriyor. On yıla mahkum olan ajanlar birkaç yıl sonra sessizce Fransa'ya geri gönderilerek serbest bırakılabilecekler. Olay, gemiyi batırma amaçlarını, Fransız yetkililerinin kendilerini sıyırmak için yaptığı manevraları, nükleer denemeleri her ne pahasına olursa olsun sürdürme istemlerini, devletlerarası uzlaşmaları, olayın arkasında Sovyetler Birliği'nin bulunduğunu yaymaya yeltenme yöntemlerini göstermesi bakımından ilginç bir örnek oluşturuyor.

Greenpeace örgütünün gemisi niçin batırıldı?

10 temmuz günü uluslararası bir çevre korunması ve barış örgütü olan **"Greenpeace"** Örgütü'nün araştırma gemisi **"Rainbow Warrior"** Yeni Zelanda'nın Aucland Limanı'nda su altından konan manyetik patlayıcılarla batırıldı. Gemide bulunanlardan bir Portekizli fotoğrafçı öldü.

Gemi Fransa'nın Güney Pasifik' teki sömürgesi Polinezya Adalarına bağlı Mururoa adasında yapılan Fransız atom denemelerini izlemek ve durdurulması için kampanya yürütmek amacıyla orada bulunuyordu. Geminin batırılışından bir hafta sonra Yeni Zelanda polisi bomba koyanları yakaladığını açıkladı. Bunlar ülkeye sahte İsviçre pasaportu ve sahte Turenge adı ile kan-koca kimliği altında girmiş iki Fransızdı.

Gerçek kimlikleri Alain Mafart ve Dominique Prieur olan bu kişiler Fransız gizli servisinin sabotaj yapmakla görevli kurbağa adamlar bölümüne bağlı subaylardı. Gene geminin batırıldığı günlerde **"Ouvea"** adlı kiralık bir yelkenliyle Aucland civarında dolaşan diğer üç fransız hakkında da **"sabotajcılara yardım ettikleri ve malzeme taşıdıkları"** gerekçesiyle tutuklama kararı çıkarıldı. Ama **"OUVEA"** yelkenlisi ortadan kaybolmuştu. Bu güne kadar da ne yelkenlinin ne de içindekilerin nerede olduğu bilinmemektedir.

Sabotaj barışçı yöntemlerle hareket eden bir çevre korunması ve barış hareketine karşı Fransız gizli servisi tarafından yapılmış bulunuyordu. Öte yandan Yeni Zelanda toprakları üzerinde yapılması, bu ülkenin egemenliğine karşı bir müdahale olması bakımından da uluslararası bir skandal niteliği taşımaktaydı.

Fransız devlet yöneticilerinin kendilerini aklama manevraları

Olay geniş yankılar uyandırmıştı. Ama Fransa'dan resmi hiçbir ses çıkmıyordu. Fransız ajanlarının tutuklanmasından ancak yirmi gün sonra Cumhurbaşkanı François Mitterand'ın Başbakan Laurent Fabius'a yazdığı mektup basına da açıklandı: Mitterand tam bir masum rolü içinde **"olayın bir cinayet olduğunu, derhal araştırma açılmasını, eğer Fransız sorumlular varsa en ağır biçimde cezalandırılmalarını"** istiyordu.

Başbakan Laurent Fabius da olayı bir **"cinayet"** olarak nitelendirdi. Ve General De Gaulle'ün de danışmanlığını yapmış olan Devlet

Greenpeace olayı nedir?

"Greenpeace" örgütü ilk kez 1971 yılında Kanadalı bir

Araya giren garip oyun

Rapor üzerinde tartışmalar sürerken 17 eylül tarihli ünlü **"LE MONDE"** gazetesinde çıkan bir yazı olaya yeni bir görünüm kazandırdı. Yazıda **"Rainbow Warrior"** gemisinin Yeni Zelanda'da bulunan üçüncü bir Fransız gizli servis ekibi tarafından batırıldığı ve bu ekibin varlığının kamuoyundan saklandığı iddia ediliyor; **"Bu bilgilerin gazeteye gizli servisten bazı elemanlar tarafından sızdırıldığı"** ileri sürülüyordu.

Fransız gizli servisi ajanları üstte Alain Mafart takma adıyla Alain Turenge ve yanda Dominique Prieur takma adıyla Sophie Turenge

Bu açıklama ilk bakışta hükümete yönelmiş yeni bir suçlama gibi görünmekle birlikte manevra olanağını kolaylaştırmıştı.

Fransız Komünist Partisi olayı başından beri bir **"devlet terörü"** olarak niteledi. Sürekli olarak bir meclis araştırma komisyonu kurularak tüm yönleriyle aydınlığa çıkarılmasını önerdi.

Sağ partiler ise seçimlerin yaklaştığı bir zamanda, bunu, sosyalist iktidarı yıpratmak için bir vesile olarak kullanmaya çalışmakla birlikte olayın özüne ilişkin hiçbir karşı tutum almadılar. Daha çok hükümeti sorumsuzluk ve özellikle de beceriksizlikle suçladılar. Eski Cumhurbaşkanı Ciscard d'Estaing **"Ulusal çıkarlar nedeniyle bu konuda konuşmayacağını"** belirtti. Geçmiş yıllarda elleri birçok politik cinayetlerin kanıyla kirlenmiş olan

Greenpeace örgütü gemisi ile atom denemelerini durdurmaya çalışıyor

dan bu konudaki ısrarını göstermek üzere eylül ayı ortalarına doğru, deneme hazırlıklarını izlemek üzere Mururoa'ya gösterişli bir ziyaret yapmıştı.

24 ekimde yapılan denemelerde ise Başbakan Fabius ve yeni Savunma Bakanı Paul Quiles hazır bulundular. Aynı gün denemeleri protesto etme amacıyla adaya yaklaşan **"Greenpeace"** örgütünün **"Vega"** adlı yelkenlisi Fransız savaş gemileri tarafından çevrildi ve içinde bulunan 4 kişi Fransız sularına izinsiz girdikleri gerekçesiyle tutuklandılar.

Protestolar

27 ekimde Yeni Zelanda ve Avustralya hükümetleri bu denemeleri şiddetle protesto ettiler. Avustralya Dışişleri Bakanı bu denemelerle ilgili olarak şunları belirtti: **"Güney Pasifik Ülkeleri Forumu, Güney Pasifik bölgesini nükleer silahlardan arınmış bir bölge olarak ilan ettiler. Fransa ise bu girişimiyle bu ülkelerin kararlı ve açık bir biçimde belirttikleri bu istemlerini çiğneyecek şekilde hareket ediyor."**

Ayrıca İkinci Dünya Savaşı'nda ilk atom bombalarının kurbanı olan iki Japon şehri Hiroşima ve Nagazaki belediyeleri Japonya' daki Fransız Büyükelçiliği'ne birer protesto mesajı gönderdiler.

"Greenpeace" örgütü Fransa

Terörün arkasında kimler var?

Feridun AKSIN

Dünya kamuoyu geçtiğimiz ekim ayında, diğer devletlerin egemenlik haklarını bile hiçe sayan "açık devlet terörü" olayları ile çalkalandı: İsrail uçakları ABD 6. Filosunun da yardımıyla Tunus toprakları üzerindeki Filistin Kurtuluş Örgütü Merkezini bombaladı. Gene ABD 6. Filo uçakları bir Mısır yolcu uçağını zorla yere indirdiler.

Kasım ayı başında ise Sovyet diplomatı Yurçenko'nun CIA ajanları tarafından kaçırılarak psikolojik baskılar, uyuşturucular, iradeyi yokedici özel ilaçlarla CIA ile işbirliğine zorlanması.

Tüm bu olayların, iki aydan fazla bir süreyle Fransa ve dünya kamuoyunda geniş yankılar uyandıran "Greenpeace" olayının hemen arkasından gelmesi ilginç bir rastlantıdır.

Gene bu olayların Ortadoğu'da barış girişimlerinin hızlandırıldığı bir zamana gelmesi; tüm insanlığın barış için, nükleer silahların azaltılması için, uzayın silahlandırılmasının önlenmesi için atılabilecek bir adım olabileceğini ummaya hak kazandığı Cenevre görüşmelerinin arifesinde yapılmış olması da ilginç bir rastlantıdır.

Barışçı bir çevre koruması hareketine karşı, her ne pahasına olursa olsun atom denemelerini sürdürmek amacıyla işlenen "Greenpeace cinayeti" terör olaylarının arkasında kimlerin olduğu hakkında da bilgiler veriyor bize. Olaylar henüz Fransız yetkililerini itiraf etmeye zorlayacak kadar gelişmediği bir sırada, Cumhurbaşkanı Mitterrand'ın yakın "LE MATIN" gazetesi, "Olayın arkasında Sovyetler Birliği'nin bulunabileceği" iddiasını atmaya yeltenmişti. Yani ajanlar yakalanmamış olsa, gemiyi batırdıklarını gizli tutmayı başarabilmiş olsalardı, şimdi belki de "Rainbow Warrior"u batıranların arkasında Sovyetler Birliği'nin bulunduğu kampanyası ile karşı

...?

"Greenpeace" örgütü ilk kez 1971 yılında Kanadalı bir grubun pasifikteki deneme bölgesinde denemeler kesilinceye kadar doluşmasıyla tanındı. Bunu gittikçe daha fazla sayıda büyük gürültüler koparan girişimler izledi.

Örgütün açıklanan amacı doğal çevrenin kirlenmesine karşı gerekli etkin önlemleri almada dünya kamuoyunun dikkatini çekmek. Eylemleri ise atom artıklarının ya da yüksek dozda zehirli maddelerin denizlere bulaşmasını önlemek, kürk ticareti amacıyla fok balıklarının kitlesel kırımının önüne geçmek ya da hava kirlenmesini en aza indirgemek gibi amaçlar taşıyor. Aynı şekilde "Greenpeace" atom silahına sahip ülkelerin nükleer silahlanmasına, örneğin Sovyetler Birliği'nin barış politikası ile ABD'nin çatışma politikası arasında bir ayrım yapmadan karşıçıkıyor. Örgütün coğrafi olarak da eylemlerinin alanı çok geniş: Fransa'da, FAC' de, Ingiltere'de, Norveç'de, Kanada'da olduğu gibi, Sovyetler Birliği'nin balina avcılığı yapan gemilerinden, Avustralya'da uranyum madenlerine kadar yayılan geniş bir coğrafi eylem alanı var.

"Greenpace" tüm üyelerine ve eylemlere katılanlara şiddet kullanmayı yasaklıyor. Eylemler çoğunlukla çok az insanla yapılıyor. Çünkü eylemler sırasında hatırı sayılır bir sağlık ve yaşam rizikosunu göze almak gerek. Ama örgüt bunu yalnızca eylemlerini titizlikle hazırladığı için değil, geniş bir kamuoyu oluşturmak için de yapıyor. "Greenpeace" gibi bir örgüt mevcut geniş çevre korumacı örgütlerin ya da barış hareketlerinin içinde rastlanabilecek bir örgüt. Ama bununla birlikte birliğin esas niteliği onlara benzememektedir.

"Greenpeace" sempatizan sayısını artırmaya çalışıyor ama gerçek üyelerinin sayısını şaşılacak derecede düşük tutuyor. Basının açıklamasına göre, örneğin FAC'de üyelerinin sayısı 2 düzinenin üstüne çıkmıyor.

yı bir **"cinayet"** olarak nitelendirdi. Ve General De Gaulle'in de danışmanlığını yapmış olan Devlet Danışmanı Bernard Tricot'yu **"Fransız gizli servisinin bu olaya katılıp katılmadığını araştırmak ve bir rapor hazırlamakla"** görevlendirdi.

"Greenpeace" örgütü bölgeye yeni bir gemi göndermek üzere harekete geçmişti. Bunun üzerine Cumhurbaşkanı Mitterand tehditten de geri durmadı. Pasifikteki Fransız Donanmasına verdiği emri kamuoyuna da duyurdu: **"Mururoa adaları çevresinde Fransız egemenlik alanına izinsiz girmek isteyen her kişi gerekirse zor kullamlarak tutuklanacak ve adalete teslim edilecektir... Güney Pasifik' teki atom denemeleri sürdürülecektir...."** Gizli servisin bağlı olduğu Savunma Bakanı Charles Hernu ise Fransız gizli servisinin olayla bir ilişkisi bulunmadığını, tutuklanan iki ajanın suçsuz olduğunu savunmaktadır.

Greenpeace örgüt başkanı David Mc Taggart

27 ağustosta Devlet Danışmanı Bernard Tricot raporunu açıkladı. Raporda özetle şunlar belirtilmekteydi: **"Yeni Zelanda'da tutuklanan ajanların "Greenpeace" örgütünün gemisinin batırılmasıyla bir ilişkisi yoktur. Hiçbir Fransız yetkilisi batırma için emir vermemiştir. İki ajan ve "Ouvea" yelkenlisinde bulunanlar yalnızca gemiyi izlemekle görevlendirilmişlerdir. Yeni Zelanda'ya onlardan başka da hiçbir Fransız gizli servis ekibi gönderilmemiştir."**

Bernard Tricot'nun raporu Savunma Bakanı'nı doğruluyordu ama raporda öylesine önemli boşluklar vardı ki hiçkimseyi tatmin etmemişti. Hatta raportör kendisi de bunu itiraf etmişti.

Raporun yayınlanmasından iki gün sonra ise Cumhurbaşkanı Mitterand'a yakınlığı ile bilinen **"LE MATIN"** gazetesi hiç utanmadan birinci sayfasında büyük başlıklarla **"olayın arkasında Sovyetler Birliği'nin olabileceği"**ni yazıyordu.

mete yönelmiş yeni bir suçlama gibi görünmekle birlikte manevra olanağını kolaylaştırmıştı.

Savunma bakanı istifa ediyor

Bu haberden sonra Charles Hernu **"Astılarım bana yalan söylediler."** diyerek istifa etti. Gizli servis başkanı görevden alındı. Başbakan Laurent Fabius ise 5 gün sonra yaptığı televizyon konuşmasında, yeni atanan Savunma Bakanı Paul Quilles'in yaptığı araştırmalara dayandığını belirterek geminin Fransız gizli servis ajanları tarafından batırıldığını kabul etti ve **"Ajanların emirle hareket ettikleri, bu nedenle sorumlu tutulamayacaklarını, kimliklerin ise devlet sırrı olarak açıklanamayacağını"** söyledi.

Batırma emrini kimin verdiği konusunda ise çok dolaylı olarak istifa eden Charles Hernu'yu ima etmekle birlikte açıkça ad vermekten özellikle sakındı. Ayrıca ne Cumhurbaşkanı'na ne kendisine bu konuda hiçbir bilgi verilmemiş olduğunu ve gerçeklerin kendilerinden saklandığını ekledi.

Böylece Savunma Bakanı'nın uzlaşmalı bir istifası ile durum kurtarılıyor, Yeni Zelanda'da tutuklu ajanların savunulması kolaylaşıyor, Cumhurbaşkanı ve Başbakan aklanmış oluyordu.

Oysa basına da yansıyan birçok kanıtlar göstermektedir ki, böyle bir girişimin Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ın bilgisi dışında yapılması olanaksızdır. Özellikle sabotajla ilgili masrafları karşılamak üzere harcanan 3 milyon frankın Başbakan'dan habersiz bütçeden nasıl çıkarıldığı cevapsız kalan sorularda birdir.

Diğer politik partilerin tutumu

Fransız Komünist Partisi dışında diğer partilerin "Greenpeace" olayı ile ilgili tutumları da oldukça ilginç oldu.

konuda konuşmayacağını belirtti. Geçmiş yıllarda elleri birçok politik cinayetlerin kanıyla kirlenmiş olan bu politikacıların başka tavır almaları da olanaksızdı.

Nitekim Başbakan'ın da isteği ile kurulması öngörülen meclis araştırma komisyonu için komünistlerin ve sosyalistlerin verdiği iki ayrı öneri sosyalistlerin ve sağ parti milletvekillerinin ortaklaşa oylanıyla gündeme bile alınmadı. Sosyalistlerin kendi verdikleri öneriye karşı havalar biraz durulunca, karşı oy vermeleri de ibretle izlendi.

Yeni Zelanda ile uzlaşmanın bedeli

Çeşitli kaynaklardan basına yansıyan bilgiler Yeni Zelanda hükümetinin Fransa'ya karşı yumuşamasının, tutuklu ajanlara yönelttilen iddianın değiştirilmesinin, Fransa ile yapılan bazı ekonomik uzlaşmalarla ilgili olduğunu belirtmektedirler.

Yeni Zelanda'nın Fransa ile ticari ilişkilerinde Fransa lehine oldukça büyük bir fark bulunmaktadır. Son yedi yılda Fransa'dan 1 milyar 333 milyon franklık ithalat yaparken Fransa'ya ihracatı ancak 378 milyon frank civarındadır. İhraç malları özellikle koyun eti, yün, deri gibi mallardır. Bunlara gene Ingiltere'ye ihraç edilip oradan Fransa'ya aktarılan tereyağ da katılabilir.

Parası yüksek düzeyde devalüasyon görmüş, büyük ekonomik sıkıntılar içinde olan ve özellikle tanım alanına yapılan devlet yardımlarını kesmek zorunda kalan Yeni Zelanda'nın, bu hayvansal ürünlerin Fransa tarafından daha geniş hacimde ithal edilmesinden önemli bir biçimde yararlanacağı belirtilmektedir.

Fransa Parlamentosu nda bu konuda söz alan Komünist Milletvekili André Soury ise şunları söyledi: **"Fransız hükümetinin koyun eti ve tereyağı ihraç eden Yeni Zelanda ile yaptığı pazarlığın yükü sonuçta Fransız tarımcılarının omuzlarına binecektir."**

Fransa protestolara rağmen atom denemelerini sürdürüyor

Tüm gelişmelere karşın Fransa Mururoa adasındaki atom denemelerini israra sürdüreceğini göstermektedir. Mitterand **"Greenpeace"** olayının tartışmaları sürerken bile daha o zaman-

protesto mesajı gönderdiler.

"Greenpeace" örgütü Fransa militanlarından bir grup da istifa eden eski Savunma Bakanı Charles Hernu'nun gelecek seçimler için tesbit edilen sosyalist parti aday listesinin başında bulunduğu Rhone ilindeki Sosyalist Parti binasına girerek denemeleri burada protesto ettiler.

gemiyi batırdıklarını gizli tutmayı başarabilmiş olsalardı, şimdi belki de "Rainbow Warrior"u batıranların arkasında Sovyetler Birliği'nin bulunduğu kampanyası ile karşı karşıya kalacaktık.

Gerçekler direngendir. Görülüyor ki gizli, açık her türlü terörün gerisinde ne Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler, ne komünistler, ne de barış yanlısı güçler vardır. Bizzat bu kampanyaları açanların kendileri vardır. Emperyalizm ve silahlanma yanlısı güçler vardır.

GÜLDÜŞÜN

O gün

Istanbul içi yataklarından Gazi Osmanpaşa'da bir gazete bayi var. Her sabah işçinin biri geliyor. Yüksek tirajlı günlük gazetelerden üç tane satın alıyor. Birinci sayfaya bir göz attıktan sonra bırakıp gidiyor. Gazete bayi, bir gün, dayanamayıp soruyor:

"Kardeşim, her gün üç gazete alıyorsun, ama sırf birinci sayfaya bir göz atıp, gazetelerin üçünü de bırakıp gidiyorsun. Nedenini sorabilir miyim?

"Gazetenin ölenler, asılanlar sütununa bakıyorum."

"Iyi ama, bu tür haberler birinci sayfada değil ki."

"Benim baktığım herifin idamı, ölümü, mutlaka birinci sayfada verilecek."

Pasaportlar yenilenirken

"Ankara'da pek garip, yepyeni bir hayvan türü üretmişler?"

"Yok canım? Neymiş?"

Bir inekle bir zürafayı çiftleştirerek elde etmişler bunu."

"Anlamadım?"

"Bu çiftleşmeden elde edilen hayvan, Avrupa ülkelerinde Türkiyeli işçilerin ceplerinde otlarken, Ankara'da sağlıyor.

Maslahat

Nato Genel Sekreteri ile ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı'nın Türkiye'yi ziyaretleri sırasında, Evren-Özal diktatörlüğünden, Amerikan emperyalistlerinin maceracı-savaşçı isteklerine karşı çıkan birkaç muhalefet milletvekiline karşı neler yapmak gerektiği konuşuluyordu. Amerikan Büyükelçisinin, bu tür muhalifler hakkında şimdilik **"idare-i maslahat"** yapılmasını önerdiğini duyan bir gazeteci, arkadaşına dönüp şöyle dedi:

"İdareyi Amerika eline aldı. Bizim-kilerde yalnız maslahat kaldı."

EVVEL ZAMAN İÇİNDE

TÜSTAV

Toplumcu gerçekçi edebiyat akımının öncülerinden Enver Gökçe'yi ölümünün dördüncü yılında anıyoruz

Şiirini halkın tezgahında dokuyan ölümsüz ozan Enver Gökçe

Saliha GÜNER

Ben şairim/ Halkların emrinde, kolunda safında/ Satırlarım vardır kahraman/ Satırlarım vardır cılız, cesur ve sıtmalı/ Ahdım var/ Terli atlet fanilalı göğüslerden/ Püfür püfür geçeceğim..."

Bu dizelerin şairi Enver Gökçe, şiirini halkın tezgahında, diyalektiğin mekiğiyle dokumuş bir yüce ozan. Sanatın toplum dönüştürücü işlevini bir an bile gözden uzak tutmamış, ama estetik kaygıyı da en az o kadar. Ve nasıl düşünüyorsa öyle yaşamış. Sınıf düşmanlarıyla uzlaşmadan, hiç ödün vermeden. Sonuç, çileli, kahırlı bir yaşam. Hapis, sürgün, işsizlik, yokluk, hastalık, acı bir yanda, umut, kavga, onur, ölümsüz dizeler, türküleşen şiirler bir yanda.

Halkın sesinden doğan şiir

Ölümün dördüncü yılında Enver Gökçe'yi anarken, bize düşen onun acılı yaşamına yazıklanmaktan çok, ölümsüz sanatına eğilmektir. Bir de onun özü sözü bir, namuslu yaşamını, kararlı devrimciliğini örnek almak.

Enver Gökçe halk sanatını, kültürünü şiirinin harcı, sesi olarak işledi. 1940 kuşağı toplumcu-gerçekçi edebiyat akımının yöreseli evrenselle birleştirmeyi başaran şairlerinden olan Gökçe, sınıfsal sorunları dile getirmede halk söyleyişinden yararlandı. Onu özgün kılan bu yaklaşımını şöyle dile getirir:

"Ben isterim ki, şiirlerim halkımızın bir türküsü, bir 'Hoyrat', **bir** 'Ela Gözlü' **yahut bir** 'Bozlak' **gibi ezgili bir şekilde okunsun... Bu yolla şiirlerimin daha bir etkin ve vurucu olma niteliğine varabileceğini sanıyorum."** Dil Tarih Coğrafya Fakültesinin Türkoloji bölümünü bitiren Enver Gökçe, bilimsel bir temele dayandırdığı bu çalış-

ti-faşist gençlik hareketini örgütleyen ve toplumcu-gerçekçi edebiyat akımının öncülüğünü yapan Enver Gökçe ve arkadaşları (A. Kadir, Mehmet Kemal, Rıfat Ilgaz, Cahit Irgat, Hasan Izzettin Dinamo, Sabri Soran, Fethi Giray, Ahmet Arif), alçakgönüllülükle dediği gibi, **"önemsiz, küçük"** değil çok **"büyük ve önemliydi"**. Onlar, 60 sonrasında yükselen ilerici, devrimci fikir ve gençlik hareketinin habercisi öncüsü bir avuç genç...

Savaşın yıkımı, acıları ateşli anti-faşist, devrimci Gökçe'nin şiirlerinde yalın, duyarlı, yetkin dizelerle yansıyordu.

39 HARBİ

Sana düşman oldum
39 harbi
Beni dostlarımdan ettin,
Beni mahzun ettin
Sefil ettin
Şair ettin!
Sana bin teşekkür
Büyük ızdırap
Bana sevmeyi
Bana hakikati
Bana insanları öğrettin
(1945)

Ve Kızıl Ordu'nun faşizme nihai darbeyi vurduğu, Ikinci Dünya Savaşının sona ermek üzere olduğu günlerde coşuyor Enver Gökçe:

İLK ADIM

Bir mermi de benden aslanım,
Bir mermi de benden.
Bir mermi de benden zafer
topları
Mukaddes namlular!
Daha gelmesin mi bahar,
Daha gülmesin mi ağlayanlar?
......
Şimdi zafer topları gürlüyor
Avrupa'da.
Ve deniz ötesi kıtalardan
Şarkılar...
Şimdi Kazaska oynuyor Avrupa

İyi bir sanatçı olmak için önce, kendini halkını sevmesi daha doğrusu bu halkın içinden bu halkın en devrimci sınıfına bağlılık göstermesi içtenlikle bunu yapmak şarttır, Hayatı tüm yönleriyle seveceksiniz. Suyunu, dağını, toprağını, çevreyi ve kendisi kadar her şeyini seveceksiniz. Bunu sevdiğiniz sürece, bunları yapıtlarınıza geçirebildiğiniz ölçüde büyük ve yol gösterici olacaksınız. Ben Türk halkının içinden çıkmış, halkımızın özelliklerini yapıtlarında yansıtmaya çalışan genç sanatçı arkadaşlarımı şimdiden kutlarım.." (Enver Gökçe, Ankara 1977-1980)

Yaşıyorsun ölüyorsun demek.
Nasıl yaşıyorsan
Öyle düşünüyorsun demek
...
Bir yanda
Kurtuluş savaşları
Bir yandan esaret
Bir yanda termonükleer çağ
Bir yandan balistik sirret
Evvel madde
Ahir fikir

Sıcak, ölümsüz ve kederli şeyler
vardır
Biliyorum bu dünyada
Yalnız ve "yalnız insanlar
Yani kardeşler vardır."
...
(Ant, 1.5.1945)

DOST'tan

...
Sana selam olsun

adlı kitabını oluşturan şiirler olgunluk döneminin ürünü. Yeni bir biçim, yeni ses arayışları vardır bu şiirlerinde. Seçtiği sözcüklerin ses zenginliği, dize öbeklerinde sağladığı ritm, ustaca bütünleşir. Bu şiirler yüksek sesle okunduğunda müziğini cömertçe sunan ve kolay akılda kalan şiirlerdir.

BİZİM CADDELERİMİZDE DE

Açmaz
Açamaz
Deme
Hiç
Bir
Zaman
Bu
Nar
Çiçeği.
Açacaktır
Elbet
Bizim
Caddelerimizde de
Bayram
Olacak
Halkın
Üstüne
Böyle
Kalksa da
Faşist
Namlular
Namert
Ellerdir
En
Sonunda
Bir
Bir
Kırılacak
(Panzerler
Üstümüze
Kalkar
1977)

Çit köyünden yoksullar yurduna

Enver Gökçe'yi hapis ve sürgün yıllarından sonra, uzun işsizlik, sıkıntı dolu çileli yılları bekliyordu. Bu yıllarda Neruda'nın yanı sıra Gesinoviç, Panova ve Hayyam'dan çeviriler yaptı. Uzakdoğu masallarını da dilimize kazandırmış, ama bu çalışmaları ona para kazandırmamış, çoğun-

Ne dersiniz ?

Ayşe ÇINAR

Bugün konuma dilbilgisinden gireceğim, çünkü benim kafamda bu yazıya konu olan düşünceler böyle başlayıp gelişti.

Türkçe'de fiillerin anlamı küçük bir ekle değişebiliyor. Bakın -in ekiyle ne gibi değişmeler olabiliyor: sildi, silindi; övdü, öv**ündü**; söyledi, söyl**endi**. Bu örneklerde **-in** eki, fiile **"kendi"** anlamını katıyor, yani **kendini** sildi, **kendini** övdü, **kendine** söyledi. Ancak bazen aynı ek, başka bir anlamı da getirebiliyor. Örneğin, buldu, bul**undu**; yaraladı, yar**al**andı; kapadı, kapandı. Burada da anlam, belirtilen işin başkası tarafından yapıldığı şeklinde değişiyor, yani başkası onu buldu, yaraladı, kapadı anlamında.

Bu tür örnekleri çoğaltma amacıyla, hafızamı zorlarken aklıma **"sevmek"** fiili geldi. Sevmek, sev**in**mek. **"Sevinmek"** fiilinde bir başkasının yaptığı iş söz konusu olmayacağına göre, **"o seviniyor"** derken, olsa olsa **"o kendini seviyor"** anlamı vardır, dedim.

Amacım bir dilbilgisi sorununu tartışmak değil elbette, belki biraz, Türkçe'nin zenginliğinin bilincine varmanızı istemiş olabilirim. Aslında her gün kullandığımız **"sevinmek"** fiilini **"kendini sevmek"** anlamında yorumlamak hoşuma gitti. İşte bu anlam ilişkisi konusunda yazmak istedim.

İlk bakışta ne kadar bencil bir yorum, değil mi? Kendini sevmek ile sevinmek eşanlamlı! Ama bir düşünün, kendi hayat deneyimlerinizi şöyle bir yoklayın, en mutlu, en sevinçli olduğunuz anlarda mutlaka kendi kendinizden memnundunuz. Kendini sevmeyen, kendinden memnun olmayan bir insanın mutlu, sevinçli olabileceğini ben düşünemiyorum. Gerçekten hayat, **"sevinmek"** ile **"kendini sevme"**nin eşanlamlı olduğunu gösteriyor bize.

Gelelim bencilliğe. Kendini sevmenin bencillik olup olmadığının cevabı, insanın **ne için** kendini sevdiği sorusunda gizli. Bir insan başka bir insana kötülük yaptığı için seviniyorsa, yani bu nedenle kendini seviyorsa, bencillik söz konusu olabilir. Ancak bence bu, insanın doğasına aykırı; böyle bir duruma **"bencillik"** değil, **"ruh hastalığı"** denebilir. Sıhhatli bir insan, iyilik yaptığı zaman kendinden memnundur. Öyleyse şöyle diyebiliriz: Kendini sevmek, kendinden memnun olmak bencillik değil, insanın mutlu olabilmesinin en önemli koşullarından biridir.

Nereden nereye diyeceksiniz ama, hele Reagan ile Gorbaçov

TÜSTAV

Fakültesinin Türkoloji bölümünü bitiren Enver Gökçe, bilimsel bir temele dayandırdığı bu çalışmasını, **Türk dilinin bütün kollarını,** Türkmence, Kırgızca, Karaimce, Göktürk ve Oğuz lehçesini, İstanbul ağzını, ayrıca Dede Korkut gibi destansı hikayelerini de inceleyerek sürdürüyordu. Böylece şiirini, özgün halk söyleyişinin zengin ses ögeleriyle benzersiz bir yetkinliğe ulaştırdı. Şiirlerinde kimi kez ağıt, türkü, kimi kez destansı ögeler yer alır.

Fakülte yıllarında devrimci fikirleri onu örgütlü çalışmaya yönelltti. 1948 yılında **Türkiye Gençler Derneği**'nin kurucuları arasında yer alması, yönetiminde bulunması, **Ant** dergisindeki şaşkınmaları, soğuk savaş döneminin estirdiği baskılı ortamda tutuklanmasına yol açtı.

141. maddeden suçlanarak gözaltında tutulduğu üç aylık ilk mahpusluğu sırasında, **"Görüş Günü"**? adlı unutulmaz dizelerini yazdı.

Bugün görüş günümüz
Dost kardeş birarada
Telden tele
Mendil salla el salla
Merhaba!

İzin olsun hapisane içinde
Seni
Senden sormalara doyamam
Yarım söner cigaramın ateşi
Gitme dayanamam

Safını seçmiş bir şair

Enver Gökçe'nin yaşamda ve sanattaki kararlı tavrı engin insan sevgisinden, yurduna ve halkına duyduğu içten bağlılıktan yüksek bilinç düzeyinden kaynaklanır. Ayko Yayınları-Sanat Kültür Dizisinden 1983'de yayınlanan **"Enver Gökçe, Yaşamı Bütün Şiirleri"** adlı değerli kitapta yer alan **"Kendi Diliyle Öz Yaşamı"** başlıklı bölümde bu tavrı şöyle dile getiriyor: **"Biz tavrımızı belirlemiştik. Bu devrede biz, bir avuç devrimci genç tarafından ele alınan anti-faşist ve devrimci bir gençlik ve onun devrimci sanatı etrafında yeni bir akımın mümessili toplumcu sanatı ortaya çıkarmayı amaçlayan gençlerdendik denebilir.**

Bizim varlığımız aslında önemsizdi, küçüktü, ama doğruydu..."

İkinci Dünya Savaşı yıllarında Türkiye'de esen ve resmi olarak da yeşil ışık yakılan ırkçı ideoloji rüzgarlarına karşın devrimci, an-

Ve deniz ötesi kıtalardan
Şarkılar...
Şimdi Kazaska oynuyor Avrupa.
Şimdi silah yerine bayrak
tutanlar...
(Ant, 1.6.1945)

Mahpusluk, bir de sürgün

Fakülte bittikten sonra uzun bir iş arama süresi ve sonra İstanbul Yurtlar Müdürlüğü'nde yöneticilik dönemi ünlü **"1951 tevkifatı"** ile noktalanarak, mahpusluk, işkence ve sürgün yılları başladı. Yedi yıl hapislik, iki yıl sürgün yaşamı, bir yandan sanatsal yaratıcılığının beslenmesine, diğer yandan hücrede kaldığı sıralarda tutulduğu hastalığın, ömür boyu süren çilesine ve bu dünyadan 61 yaşında göçmesine yol açacaktı.

Hapisane günlerinde, **"En önemli yapıtlarımdan biri"**diye nitelediği, **"Yusuf ile Balaban"** destanını yazdı. Zalim bir toprak ağası olan Balaban'ın zulmüne başkaldırarak sonunda onu vurup hapse düşen ve orada bilinçlenen Yusuf adlı bir köylünün destanında bu çağdışı üretim ilişkilerinin dramını ölümsüzleştirdi. Ne yazık ki, otuz şiirlik bu destanın dışarıya sağ salim çıkarılmasını başaran Gökçe, daha sonra onların korunmasına aynı özenin gösterilmemesi yüzünden, hapisten çıktıktan sonra sadece dört bölümünü ele geçirebilmiştir. Destanın son bölümü olan Kirtim Kirt adlı şiir, Gökçe'nin yöreselle evrenseli, biçimle içeriği nasıl ustaca yoğurduğunun, ses ögesini, kullanmada şiirinin bütününde senfoni zenginliğini sağlamadaki başarısının zirvesidir. Evrenin ve toplumun diyalektiğini böylesine ustaca işlemek, hem de üretim ritmini vererek, bu dünyada kaç şaire nasip olmuştur?

KİRTİM KİRT(*)

...
Öyle bir vakte erdi ki devran
Ha dedi kırdı zincirini
İçerdeki adam
Demir bağrışa bağrışa
Zindan çağrışa çağrışa
Söyle buyurdu ki Yusuf
Dört kitaptan daha büyük:
"Demek bu hayat,
Önce sana bana yük
Demek su kimin
Toprak kiminse
Motor, elektrik, va ışık kiminse
Demek sultan odur.
Demek insan bölük bölük.

Bir yandan balistik şirret
Evvel madde
Ahir fikir
Dolan göğümdeki hava
Salın yanımdaki fakir
Salın proletarya
Geber başımdaki bit
Kirtim kirt
Kirtim de kirt
Kirtim de kirtim
Kirtim kirt
...

"Ben sanattan ne anlıyorum?"(**)

"Ben sınıf edebiyatı yapıyorum... Bir sanatçının doğru, devrimci bir yönde bir şeyler verebilmesi için, pratik ve teori arasındaki işbirliğini daima gözönünde tutması gerekir. Dünyayı ve olayları ancak diyalektik metodun ışığında kavrayıp yorumlayabiliriz.

Sanatta bilinçle duyarlık arasında tam bir uyum olmalıdır. Ne salt bilinç ne salt duyarlık tek başına yeterli değildir...

Yani dünyamızı insanca yaşanacak bir hale getirmek için şiiri ve sanatı sosyo-politik bir mücadelenin tamamlayıcı araçları olarak görüyoruz.

Baştan bakıldığında asıl mesele, insanın görüşlerinde kararlı olmasını meydana getirmiştir. Sadece namuslu olmak yetmez. Sonuna kadar hem namuslu hem de sapına kadar bilinçli olmak şarttır. Gerçek sanatçı, pazarlıkların, küçük hesapların insanı değildir ve olamaz da."

"Bilinçle duyarlık arasındaki denge"ye iki örnek

KARDEŞLİK ACILARI'ndan

...
Biliyorum bu dünyada
El değmediğiniz, nice doyumlu,

DOST'tan

...
Sana selam olsun
Hürriyetlerin meçhul olduğu
dünya

Canım Türkiye,
Memleketimiz!
Çalışan halklarıyla ümmi
Çalışan halklarıyla garip,
Irgadı, esnafı, madencisi,
İptidai aletleri
Kadınları, erkekleri,
hapisaneleri,
Başı boş suları, dumanlı vadileri,
yoz topraklarıyla,
Işsizleri, realist şairleri,
mücahitleri,
Sokak şarkısı, keten helvası,
Akşam haberleri satanlarıyla
memleketim!
...
(1946)

"Sanatçı örgütlü olmalı"

Böylesine yüksek bir bilinçlilikle sanata yaklaşan Enver Gökçe, sınıf edebiyatı yapmayla yetinecek biri değildi. O, örnek aldığı Nazım ve Neruda gibi, sanatçının örgütlü olması gereğine de inanıyordu. Çocukluk arkadaşı, hapisane ve sanat arkadaşı Mehmet Kemal, Gökçe'nin ölümünün ardından 26 Kasım 1981 günü Cumhuriyet gazetesindeki köşesinde şöyle yazıyordu: **"Enver Gökçe şiirde henüz filizlenirken partisini de bulup siyasetin içine girdi. Hem şiirin, hem siyasetin birlikte yürüyeceğini sanmıştı. Çok kişinin göze alamayacağı çok güç bir işi deniyordu. Uğraştı, didindi, acılar çekti, ikisinin birlikte ne kadar, ne oranda yürütülebileceğini yaşamı ile ispatladı. Omuzlarının kaldıramayacağı kadar ağır bir yükün altına girdiğini bildiği halde ikisinden de caymadı. Birini biraz indireyim de, ötekini soluklandırayım demedi. Yoluna devam etti."**

"Panzerler Üstümüze Kalkar" gö[illegible]zandırmış, ama bu çalışmaları ona para kazandırmamış, çoğunlukla yayıncıların azizliğine uğramıştır. Ödün vermez, onurlu kişiliği onu edebiyat ve yayın çevrelerinin ahbapçavuş ilişkilerinden uzak tutmuş, bunun sonucu acımasız bir geçim derdi yakasını bırakmamıştır.

Sonunda köyündeki dededen kalma harap, farelerin cirit attığı iki katlı kerpiç eve sığınmış kışlarını orada geçirir olmuştu. Sağlığı da gittikçe bozulmaktadır. Türkiye Yazarlar Sendikası 1977 yılı sonunda tedavi için Bulgaristan'a gitmesini sağladı. Orada iyi bir tedavi ve bakım sonucu sağlığı oldukça düzelmişti. Ne var ki, ısrarlara karşın, dil sorununu bahane edip sevgili yurduna döndü.

Ankara'da yoksullar yurduna yerleştirildi. Hiç evlenmemiş olan Enver Gökçe'yle burada, hayattaki tek yakın olan yeğeni ilgilendi. Yazar arkadaşları da ziyaretine geliyorlardı, ama işte hayat gailesi... Ölümünün ardından yazdıkları yazılarından da anlaşılıyor ki, hiç kimse yeterince ilgi göstermemiş, yeterince destek olamamıştır Enver Gökçe'ye. Bu içe dönük, az konuşur, onurlu, yüce insan ölümsüz dizeler bırakarak 19 Kasım 1981 günü göçüp gitti bu dünyadan.

(*) Kirtim kirt, halı tezgahlarının çalışırken çıkardığı ses.

(**) Enver Gökçe, Yaşamı ve Bütün Şiirleri AYKOY.

Tahsin İncirci'nin "Türk Müziği" kitabı Hollanda'da yayınlandı

Tahsin İncirci'nin 1982 yılında Almanca-Türkçe olarak iki dilde **yayınlanmış olan "Türk Müziği"** adlı eseri eylül ayında Hollanda Devlet Kütüphaneleri ve Edebiyat Merkezi tarafından Hollanda dilinde ve daha genişletilmiş olarak yayınlandı.

Yaklaşık yüz sayfa olan yapıtta **1) Geleneksel Türk Müziği ve Dini Müzik, 2) Türk Halk Müziği, 3) Modern Türk Sanat Müziği, 4) Politik Türk Müziği, 5) Türk Eğlence ve Pop Müziği** olarak beş ayrı bölümde incelenen Türk müziğine her bölümde notalı örnekler verilmektedir. Tahsin İncirci politik içerikli direniş türkülerinden oluşan yaygın müzik örneklerini verirken, ilk defa **"Politik Türk Müziği"** terimini kullanarak bu müzik türünün varlığını da vurgulamış oluyor.

riz: Kendini sevmek, kendinden memnun olmak bencillik değil, insanın mutlu olabilmesinin en önemli koşullarından biridir.

Nereden nereye diyeceksiniz ama, hele Reagan ile Gorbaçov zirvesinin yankıları sürerken, ben sözü barış konulu çağrılara, afişlere, sanat eserlerine getireceğim. Çoğunda savaş sahneleri, bombalar, silahlar, tehdit simgeleri var. Bunlar tehlikeyi etkili bir şekilde anlatan şeyler olmakla birlikte insanı insan olduğundan da utandıran şeyler. Barışı savunmak, mutluluğu, sevinci savunmak değil midir? Barışı anlatmanın bence en iyi yollarından biri, insana kendini sevmeyi, sevinmeyi öğretmek, ona sevinmenin yollarını göstermektir.

Bakın size Picasso'dan bir örnek: Bu resimde yere bağdaş kurup oturmuş biri, Yunanlıların sarap tanrısı Dionizos'un şenliklerinde de çalınan çifte flütü çalıyor. Bu müziğin eşliğinde başka biri elindeki bir aletle tempo tutarak oynuyor. Resmin Yunan söylencelerinin simgelerini kullanarak, fakat herkesin görebileceği, anlayabileceği bir şekilde anlattığı şey yaşama sevinci. Resimde, gökte süzülen bir barış kuşu olmasa, bunun barış ile ilgili bir resim olduğunu tahmin edebilir miydiniz? Edemezdiniz sanıyorum, çünkü bu tür barış çağrılarına ne yazık ki pek rastlamıyoruz.

Barışı savunan sanat eserlerinde, afişlerde, çağrılarda biraz da insanı sevindiren, insanı kendine sevdiren, hayatla barıştıran, yaşama sevinci aşılayan şeyler gösterilse, anlatılsa, barışı savunma yolunda bir adım daha ileri gidilmez mi?

Yürüyorum gündüz gece

Brüksel'de 22-24 Kasım 1985 tarihleri arasında çeşitli ülkelerin tiyatro topluluklarının katıldığı **"Binbir vurgu"** tiyatro haftasında Türkiye'yi Güneş Atölyeleri'nin Tiyatro Topluluğu **"Yürüyorum Gündüz Gece"** oyunuyla temsil etti.

İnfo-Türk Kollektifi'nin girişimiyle kurulan Güneş Atölyeleri Tiyatro Topluluğunda çeşitli uluslardan oyuncular Türkiyelilerle birlikte yer alıyorlar.

"Yürüyorum Gündüz Gece" oyunu Aşık Veysel'in aynı adı taşıyan türküsünden esinlenerek, atölye mensubu gençlerin ortak çalışmalarıyla yazılmış ve sahneye konmuş. Göçmenlerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları sorunları işleyen oyun daha önce Babel 2000 Tiyatro Şenliğinde ve 1. Güneş Şenliğinde sergilenmiş. 23 Kasım günü ise Brüksel'in en büyük tiyatro salonlarından Botanique'de bütünüyle temsil edildi.

Cigerxwin anıldı

22 ekimde İsveç'te ölen büyük Kürt şairi Cigerxwin Federal Almanya'da ölümünün birinci yılında anıldı. 24 kasım günü Wuppertal Opernhaus binasında KOMKAR tarafından düzenlenen anma gecesinde Cigerxwin'in eserleri, Kürt dili ve edebiyatına yaptığı katkılar ve Kürt Ulusu'nun bağımsızlığını kazanması için gösterdiği özveri anlatıldı. Anma toplantısının açış konuşmasını KOMKAR Genel Başkanı Nuh Ateş üç dilde yaptı. Konuşmacılardan olan Wuppertal Kültür Dairesi Temsilcisi Ingo Rasch ise konuşmasında **"Burda temsil ettiğim makam adına konuşamam, konuşmamam gerekir. Çünkü yalnız**

Bonn'dan değil NRW eyaleti hükümetinden de bize gönderilen resmi metinlerde, bölgemizde yaşayan Kürtlerle çalışmamamız ve onlara yardımcı olmamamız istenmekte. Gerekçe olarak da Türkiye'nin bir NATO üyesi olduğu ve bu konuda faaliyet göstermemizin Türkiye'nin iç işlerine karışmak olacağı açıklanmaktadır." diyerek buna rağmen dayanışmasını sürdüreceğini söyledi.

Yüzlerce şiir yazan, 7 Divan, ayrıca dil, edebiyat ve tarih üzerine yazılmış bir dizi eseri olan Cigerxwin şiirlerinde yurtseverlik, özgürlük, eşitlik, barış ve enternasyonalizm konularına ağırlık vermişti. Kürt halkının ulusal şairi Cigerxwin'i ölümünün birinci yılında anıyoruz.

TÜSTAV

Türkiye Postası

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK ...

DEDİLER Kİ...

"Çocukluğumdan bu yana tüm hayatımı beyaz perdeye aktaracak bir teklif aldım. Belki bu filmi çevireceğim. Filmin bazı bölümleri de Avrupa'da çekilecek. Önümüzdeki günlerde bu konudaki kararımı açıklayacağım." **Son günlerin popüler adamı AIDS'li Murteza Elgin, nam-ı diğer sosyetenin muhabbet tellalı.**

"AIDS sanatçıların çevresinde biraz fazla dolaşıyor. Rock Hudson'ın ölümü beni yıktı. Dilerim, Murteza tedavide geç kalmamıştır." **Sinema oyuncusu Elisabeth Taylor**

"Öğretmenler içinde arzu etmediğimiz biçimde yetişenler var, bunları aranızdan temizleyin, lekelenmenize fırsat vermeyin." **Cumhurbaşkanı Kenan Evren'den öğretmenlere**

"Gurbetçilerin problemlerine çözüm bulmak görevimizdir." **Cumhurbaşkanı Kenan Evren**

"Alış veriş yapmam icap ettiğinde için ürperiyor, ayaklarım geri geri gidiyor. Çünkü mutlaka kazıklanacağımı biliyorum. Bu insafsızlığa ne kadar katlanacağım bilmiyorum." **Ses sanatçısı Nükhet Duru**

Büyük adam!

"...Nerede kalıyorsun şimdi sen?

Filiz: Arkadaşların yanında...

R.Bey: *Olur mu hiç... Olur mu?*

Filiz: N'apayım?

R.Bey: *Ben Meclis'e yakın olduğu için buraya gel demiştim. Beğenmediysen başka yere gidelim. Nereye emredersen oraya gideriz.*

Filiz: Diskoya gidelim. Nolur.. Gider miyiz? Çok istiyorum.

R.Bey: *Nereye istersen gideriz. Yarın sen Meclis'e gel bana. Hiç gelmiş miydin?*

Filiz: Hayır hiç görmedim.

R.Bey: *Gel gör de bak.. Sonra sana ufak bir daire bulalım...*

Filiz: Ayyy daire mi tutacaksınız. Çok iyi olur. Çok ihtiyacım var. Artık ailemin yanına dönemem.

R.Bey: *Anlatmadılar mı beni sana. N.. anlatmadı mı?*

Filiz: Biliyorum tabi.

R.Bey: *Seni rahat ettiririm. Her an görüşürüz.*

Filiz: Meclis'te ne yapıyorsunuz?

R.Bey: *Kanunlar var, önergeler var, iç, dış konular var.. Bir gün seni de götüreyim de dinle. Bak neler oluyor.*

Filiz: Demek beni Meclis'e götüreceksin, giderim... Çok merak ediyorum. Masrafa sokuyorum ama sizi.

R.Bey: *Masraf ne demek. Bir dahaya Gölbaşı'nda bir yer var oraya gidelim. Yani sen gece gitmeyince kimse seni aramıyor değil mi?*

Filiz: Kim arayacak? Gidecek yerim yok ki zaten.

R.Bey: *Parayı yerde bulup gökte sayan az olur... Çok sevdim seni.*

Filiz: Sahi çok mu? Ama önceden çok kız tanımışsınız. Bakın sayısını unutmuşsunuz..

R.Bey: *Ben kızları, kadınları çok severim.. Açık.. Şimdi ben yaşlıyım. Kadın da yaşlı olursa*

En hızlı meclis

Şimdiye kadar biri bakan biri Özdağlar komisyonu başkanı ve dördü milletvekili olan 6 parlamenterin başı kadınlarla çapkınlık yüzünden derde girdi

Hızlı Meclisin en hızlıları

cağız. Canın ne istiyorsa hiç çekinme söyle...

***

Ve bu içerikle devam eden konuşmanın tam metni *"Başkentte öğrenci pazarı"* başlığıyla Nokta Dergisinde yayınlandı. Konuşma çok ilginç değil belki. ama tarafların kimler olduğunu öğrenince iş değişiyor. Filiz taraflardan biri. Daha önce yine bu sayfada haberini verdiğimiz Sabancı Yurdu skandalına adı karıştığı için yurttan atılmış. Olayı ortaya çıkaran derginin muhabirleri Filiz'i ikna ederek *"öğrenci meraklısı"* olarak bilinen bir milletvekilini arayarak buluşma temin etmesini sağlamışlar. Kızın çantasına bir de gizli teyp koymuşlar. Dergide R.Bey adıyla geçen seçkin ! milletvekili az sonra lokantaya gelmiş. R.Bey'in adı daha sonra gazetelerin manşetlerine Meclis' in *"Hızlı Milletvekilleriyle"* birlikte geçti. Rıza Tekin adındaki bu saygıdeğer! milletvekilimiz altmış yaşına merdiven dayamış, evli ve çoluk çocuk sahibi. Bir komployа kurban gittiğini iddia eden, Halkçı Parti'den istifa ederek ANAP'a katılma hazırlıkları içinde olan bu bağımsız milletvekilinin dergide ar-

Gerçek ortada. 17 yaşında bir genç kız kendini pazarlıyor. Alıcısı hazır. Üstelik de çok deneyli. Parası, başını sokacak evi, güvenli bir geleceği olmayan bir genç kızı nasıl avucunun içine alacağını iyi biliyor. Bu olay ülkemizde şu anda yaşanan binlerce örnekten yalnızca biri. Bunu seçmemizin nedeni taraflardan birinin ülkemizin geleceği hakkında karar verme yetkisine sahip bir milletvekili, *"bir büyük adam"*ı olması... Işte ülkemiz bu tür *"büyük adamlarla"*ı yönetiliyor bugün.

ABD insan haklarında yine şampiyon

Dünyada *"insan hakları şampiyonu"* geçinen, *"özgürlükler ülkesi"* diye tanıtılan kovboy Reagan'ın ülkesi ABD'de geçtiğimiz günlerde korkunç bir gerçek açıklandı. Amerikan Kriminoloji Birliği'nin ulusal konferansında gözler önüne serilen bu tüyler ürpertici gerçek şöyle: ABD' de 20. yüzyılın başından beri 343 kişiye yanlışlıkla idam cezası verilmiş. Amerikan Temel Haklar Sendikası'nın üç yıl süren araştırmaları sonucunda saptanmış bu gerçek. Üstelik 343 idam cezasından 25'i infaz edilmiş. ABD kamuoyunda ve tüm dünyada şimdi tartışılan bu olayı ABD'den çeşitli kurumlar hayretle ve insanlık adına bir suç olarak karşılarlarken, kimileri de demagoji yapıyorlar.

Işte *"insan hakları şampiyonu"* ABD. Fazla söze gerek var mı?

Dortmundlu bakkal vitrinine, **"Bizde KDV yoktur"** diye yazmış. KDV yoksa başka bir şey vardır diyesi geliyor insanın. Ama Özal'ın KDV soygunu halkın belini öylesine bükmüş ki, KDV'nin olmadığı yer sanki cennet. Dortmundlu bakkal rahatlıkla KDV'siz fiyatlarla ucuzluk reklamı yapabiliyor. Fiyatlar gerçekten keseye uygun mu? Bu önemli değil. Önemli olan KDV yangını yok. Özal yok. Özal halkı öylesine yakmış ki, onun olmadığını söylemek bakkala kazanç, alıcıya güven sağlıyor. Özal ekonomisi, Özal politikası gerçekten yokolunca Dortmundlu bakkal ne kazanır onu bilmeyiz ama, Türkiye halkının kazancı büyük olacaktır.

kulübesinden biraz büyük

Meclis bütçesi Şipşak onaylandı

Milletvekilleri, kendileri için yapılan villa tipi lojmanların bir an önce bitirilebilmesi için TBMM bütçesine hiç itiraz etmediler ve hemen oy birliği ile kabul ettiler

İSTAV

"Nikah cüzdanı tapu değildir. Beraber yaşayan insanlar, birbirlerinin gönlünü kazanmak için, her gün yeni bir çaba sarfetmelidir. Evlilik müessesesi bunu ortadan kaldırıyor. Beraberliği monoton hale getiriyor. Bu nedenle evliliğe karşıyım." **Atilla Özdemiroğlu ile nikahsız yaşayan sinema oyuncusu Müjde Ar**

"Anap pastırmasında zaten dört çeşit et var. Bir de buna keçi eti karıştırırsanız, millet ishal olur." **ANAP Artvin milletvekili Nevzat Bıyıklı**

"Şimdi solda bir parti kuruldu. Genel Başkanlığına da Rahşan Ecevit seçildi. Yani yine ak günler diliyorlar. Gitti Eco, geldi Reco" **DYP Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk**

"Ben Amerika'nın topraklarımız üzerinden casus uçakları geçirmesine engel olduğum için iktidardan düşürüldüm." **Kapatılan CHP'nin Genel Başkanı eski Başbakan Bülent Ecevit**

"12 Eylül öncesinden ders alalım" **Kapatılan MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş**

çok severim.. Açık.. Şimdi ben yaşlıyım. Kadın da yaşlı olursa ondan zevk duymam. Genç kız insanı gençleştirir. İnşallah ilerde birbirimizden çok faydalana-

zırlıkları içinde olan bu bağımsız milletvekilinin dergide arsızca sırıtan bir de fotoğrafı var. Fotoğraf düzenlenen buluşmada gizli kamerayla çekilmiş.

Tahkir sesleri arasında kazılar

"Yine gel Özal amca"

Özal "Bana bir Boeing 707 ...

ET İŞPORTADA

Kasapların et fiyatlarını sürekli olarak artırması yüzünden İstanbul'un bazı semtlerinde et işportası başladı. Vatandaşlar, ucuz ete rağbet ediyorlar

Etler işportada, kurbanlar Özal'a

Türkiye'nin adı hayvan varlığı bakımından dünyada sayılı 8-10 ülke arasında geçiyor. Tüm dünyada bir kişiye ortalama 1 hayvan düşerken, aynı oran Türkiye'de 2 hayvan. Ancak Türkiye en az et tüketimi yapılan bir ülke. Neden acaba? Bu kadar hayvan bolluğuna rağmen insanlarımız et mi sevmiyorlar dersiniz? Resmi istatistiklere göre kişi başına yıllık et miktarı da (herkese adilce dağıtıldığını düşünürsek) her geçen yıl azalıyor.

Bir yandan ülkede hayvancılık otlaklarının tarlaya çevrilmesi, kredi yetersizliği, çağdaş teknolojiyi izleyememe vb. nedenlerle gerilerken, diğer yandan hayat pahalılığından, dört nala giden et fiyatlarından et yiyemiyor Türkiye'deki emekçi halk.

Kasaplarda et fiyatlarının sürekli tırmanması üzerine şimdi etler sokaklarda işportada satılıyor. Kasaplara göre daha ucuza satılan işporta et, bilindiği gibi sağlığa aykırı ve yasak. Gazetecilerin et işportacılarına bu soruyu yöneltmeleri üzerine aldıkları yanıt ise daha ilginç. *"Belediye memurları bile bizden et alıyor."*

Ama pek sayın başbakanımız Turgut Özal bunun da çaresini bulmuş. Çıktığı yurt gezilerinde Konya civarında uğradığı her kasabada koyunlar kurban edilip ayaklarına atılmış Özal'ın. Sadece Konya Ereğlisi'nde 50 koyun kurban edilmiş. Bir de bu arada kesilen koyunlarla ilgili bir skandal var. Koyunlar kasapların malıymış. Belediyeye rüsum ödememek için Özal'a kurban etmişler. Gazetecilerin bu konudaki sorusunu Özal her zamanki rahatlığı ile yanıtlıyor. *"Bu koyunlar muhtaç insanları dağıtılıyor"* diye.

Özal aç olanları doyuruyoruz dedi ya, işte işin kolayını buldu. Kasaplar rüsum ödememek için kurban diye koyunlarını kesiyor. Sonra da Özal'ın başının, gözünün sadakası diye açlara dağıtılıyor. Acaba kesilen koyunlar gerçekten dağıtıldı mı? Orası hiç belli değil. Kimbilir belki de Özal'a kurban edilen koyunları Ereğli halkı parayla yeniden aldı.

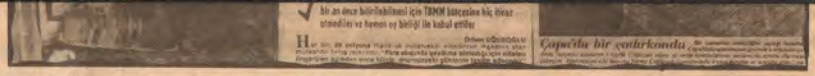

Çapa'da bir çadırkondu

28 milyonluk villalar ve yeni tip konutlar

Milletvekilleri için yapılan villa tipindeki lojmanlar için mecliste yapılan bütçe görüşmelerinde para akışı hemen oybirliğiyle kabul edilmiş. Bu lojmanların her biri 28 milyona malolacakmış. 210 metrekare genişliğindeki üç katlı villalarda, ayrıca renkli televizyon, video, buzdolabı, çamaşır makinesi, halı gibi çeşitli ev eşyaları da demirbaş olacakmış. Milletvekillerimiz de bu lüks lojmanlar bir an evvel bitsin diye bütçede para akışını hızlandırmışlar. Hatta inşaatı yapan müteahhit firma da son sürat villaları bitirip, gününden önce teslim edecekmiş. Günümüz Türkiyesinde bu ne sürat böyle?

Milletvekillerimiz 210 metrekarelik 3 katlı villalarına önümüzdeki günlerde taşınırlar. Peki 7,5 metrekarelik odada yaşayan 7 nüfuslu Kayserili Yalçın ailesi ne olacak? Ya da çadırkonduda oturan 5 kişilik Çağlayan ailesi yaşamını yine çadırda mı sürdürecek?

Evet yanlış okumadınız. İstanbul Küçükköy Gazi Mahallesinde 7,5 metrekarelik bir odada 7 nüfuslu Kayserili Yalçın ailesi oturuyor. Bu küçücük odada her türlü ihtiyacını gideriyor 7 kişi. Karşılıklı iki divan, bir elbise dolabı, küçük bir yemek masası ve yerde yatakların olduğu odada, yemek pişiyor, yeniyor, bulaşık yıkanıyor.

Odanın bir köşesinde menenjit geçirdiği için yatalak olan büyük çocuk yatıyor. Okula gidebilen tek çocuk olan küçük İlay ders çalışıyor. Diğer 2 çocuk okullarını yarım bırakarak ekmek kavgasına girmişler. Ailenin en küçük kızı ise, daha elmayı tanımıyor. Evet Yalçın ailesinin konut dramı çok uzun. Önce 7 bin liraya kirada oturduğu evinden belediyede çalışan ev sahibi tarafından atılmış. Ardından çoluk çocuk hep birlikte iki kez yaptıkları gecekonduları yıkılmış. Şimdi de komşular tarafından kömürlük olarak kullanılan bu küçücük odaya yerleştirilmişler.

Çağlayan ailesinin konut dramı ise ayrı. Çapa'da temizliğini yaptığı, ama şimdi işinden de olduğu apartmanın önünde 5 kişilik aile karda kışta çadır kurmuşlar. Bu da yeni tip bir konut. *Çadırkondu.*

Milletvekillerimiz villalarında demirbaş eşyalar olduğundan *'hay allah şimdi eski eşyalarımızı ne yapacağız'* diye hayıflanıp dursunlar, kömürlüklerde, çadırkondularda oturan insanlarımızın konut sorunu da böylece çözümleniyor. Herhalde bu konutlar milletvekili lojmanlarına olsa olsa köpek kulübesi olabilir.

On çocuktan sekizi hasta

Türkiye'de Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Sağlık Dairesi'ne bağlı ekiplerce yapılan sağlık taraması çocukların durumunu tüm çıplaklığıyla gözler önüne serdi. İstanbul'da ilkokullarda yapılan sağlık taramasının sonunda 10 çocuktan 8'inde çeşitli hastalıklar saptandı. Doktorların belirttiğine göre yanlış ve yetersiz besieme sonucu ortaya çıkan gelişim bozukluğuna çok sık rastlanıyor. Taramalarda solunum yolu hastalıkları, ateşli hastalıklar, göz bozuklukları ve ayrıca bit ve parazit de tesbit edilmiş.

Yine doktorların saptamasına göre, göz hastalıkları okullardaki yetersiz ve yanlış aydınlatmadan, çok sık rastlanan kanın ağrısı ise parazitlerden bit ve sarılık da okullardaki pislik ve bakımsızlıktan kaynaklanıyor.

Sağlık taraması yapılan yer Anadolu'nun ücra bir kasabası ya da köyü değil. Türkiye'nin en büyük şehri İstanbul. Siz düşünün artık tüm Türkiye'deki çocukların halini.

Burası her zaman dünyada çocuklara bayram armağan eden tek ülke olmakla övünen Türkiye.

Kim aç ve çıplak gezecek ?

Adını Milliyetçi Çalışma Partisi olarak değiştiren Muhafazakar Parti'nin Ankara'da yapılan Birinci Büyük Kongre'sinde son dakikada yeniden genel başkanlığa aday olan Genel Başkan Ali Koç, konuşmasında *"Aç ve çıplak gezme pahasına da olsa mutlaka atom bombası üretebilecek santralları kuracağız"* demiş. Geçtiğimiz sayılarda yine bu sayfada kapatılan MHP eski Genel Başkanı faşist Alpaslan Türkeş'in oğlunun 14 milyona malolan sünnet düğünü haberini vermiştik. Muhafazakar Parti'nin kongresinde salon *"Başbuğ Türkeş, Bozkurtlar geliyor"* sloganları ile inlemiş. Elbette 14 milyona sünnet yapabilen bir emekli memur aç ve çıplak dolaşmaz. Aç ve çıplak dolaşan gerçekte emekçi halk. Şimdi ellerini kollarını sallaya sallaya ortalıkta dolaşan eli kanlı faşistler de aç ve çıplak değil. Niyetleri kendi ağızlarından da açıkça söylediklери gibi, yine emekçi halkı aç ve çıplak dolaştırarak atom santralları kurmak.

Silah tekelleri huzursuz

Cenevre'de biraraya gelen iki liderin görüşmesinden ABD Savunma Bakanlığı'nın belli başlı silah sağlayıcıları hoşnut kalmamışlar. Yani özcesi silah tekelleri iki ülke arasında stratejik silahlarda indirime gidilmesini öngören bir anlaşma imzalanmasını hiç mi hiç istemiyorlar. Ee kolay mı Pentagon 1984 yılında araştırmalar ve silah alımları için 130 milyar dolar harcamış. ABD'de bugün silah sektöründe yaklaşık 6,5 milyon kişi çalışıyormuş.

Iki liderin stratejik silahların indirimine yönelik bir anlaşma imzalanmasından en çok hayıflanan silah tekelleri de, Boeing, Martin Marietta, Lockheed, General Dynamics ve Northrop gibir dünyanın belli başlı tekelleri.

Eh ne yapsın zavallılar, Sovyetler Birliği bunların ekmeğiyle, aşıyla oynuyor. Dünya barış güçlerinin lehine bir karşılıklı silah indirimi anlaşması imzalanıverirse, hepsi ceplerini nasıl dolduracaklar?

TUSTAV